

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ДНІПРОПЕТРОВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ
КАФЕДРА ЗАГАЛЬНОПРАВОВИХ ДИСЦИПЛІН**

ПУБЛІЧНА СЛУЖБА В УКРАЇНІ

**Методичні рекомендації
для підготовки до семінарських занять**

(для студентів V курсу факультету № 2 ННІ ПОЗН)

*За загальною редакцією
доктора юридичних наук, професора
Л.Р. Наливайко*

**Дніпро
2016**

Публічна служба в Україні : методичні рекомендації для підготовки до семінарських занять (для студентів V курсу факультету № 2 ННІ ПОЗН) / Л. Р. Наливайко, С. С. Вітвіцький та ін. ; за заг. ред. д.ю.н., проф. Л. Р. Наливайко. — Дніпро : Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, 2016. — 128 с.

Укладачі: **Наливайко Л. Р.**, завідувач кафедри загальноправових дисциплін факультету № 4 Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ, доктор юридичних наук, професор;

Вітвіцький С. С., доцент кафедри загальноправових дисциплін факультету № 4 Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, доцент;

Наливайко О. І., доцент кафедри загальноправових дисциплін факультету № 4 Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, доцент;

Касяненко Є. В., викладач кафедри загальноправових дисциплін факультету № 4 Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ;

Чепік-Трегубенко О. С., старший викладач кафедри загальноправових дисциплін факультету № 4 Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ

Рецензенти: **Монаєнко А. О.**, проректор з наукової роботи Класичного приватного університету, доктор юридичних наук, професор, Заслужений юрист України;

Тертишник В. М., професор кафедри кримінально-правових дисциплін Університету митної справи і фінансів, доктор юридичних наук, професор

Схвалено на засіданні кафедри загальноправових дисциплін факультету № 4. Протокол № 8 від 20.11.2015 року

Схвалено Науково-методичною радою Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ. Протокол № 2 від 17.12.2015 року

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН.....	7
ПЕРЕЛІК ОСНОВНОЇ ЛІТЕРАТУРИ ДО КУРСУ	8
ТЕМА 1. ВИНИКНЕННЯ ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ В УКРАЇНІ ТА ЇЇ СУТНІСТЬ, ОСНОВНІ КАТЕГОРІЇ ТА ПОНЯТТЯ ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ.....	12
ТЕМА 2. СТАТУС ДЕРЖАВНИХ СЛУЖБОВЦІВ В УКРАЇНІ.....	26
ТЕМА 3. УПРАВЛІННЯ ДЕРЖАВНОЮ СЛУЖБОЮ В УКРАЇНІ. ОСНОВНІ НАПРЯМКИ РЕФОРМУВАННЯ ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ.....	37
ТЕМА 4. ДОСВІД ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ В ЗАРУБІЖНИХ КРАЇНАХ ..	49
ТЕМА 5. ПОРЯДОК ПРОХОДЖЕННЯ ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ В УКРАЇНІ ТА КАР'ЄРА ДЕРЖАВНИХ СЛУЖБОВЦІВ	60
ТЕМА 6. МАТЕРІАЛЬНЕ ТА СОЦІАЛЬНО-ПОБУТОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДЕРЖАВНИХ СЛУЖБОВЦІВ.....	73
ТЕМА 7. ОСОБЛИВОСТІ СПЕЦІАЛІЗОВАНОЇ ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ В УКРАЇНІ	86
ТЕМА 8. ЕТИКА ТА ЕСТЕТИЧНА КУЛЬТУРА ДЕРЖАВНИХ СЛУЖБОВЦІВ.....	98
САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТІВ	114
ІНДИВІДУАЛЬНА РОБОТА СТУДЕНТІВ	115
ПОРЯДОК ПРОВЕДЕННЯ МОДУЛЬНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ	116
РЕЙТИНГОВА СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ УСПІШНОСТІ НАВЧАННЯ З ДИСЦИПЛІНИ «ПУБЛІЧНА СЛУЖБА В УКРАЇНІ»	118
ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДЛЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ (ЕКЗАМЕНУ) З КУРСУ «ПУБЛІЧНА СЛУЖБА В УКРАЇНІ»	120
ВІДПОВІДІ ДО ТЕСТОВИХ ЗАВДАНЬ	124

ВСТУП

Навчальна дисципліна «Публічна служба в Україні» є важливою юридичною дисципліною, що посідає вагоме місце в системі підготовки майбутніх фахівців-юристів за державно-правовою спеціалізацією.

Метою цієї дисципліни є надання студентам систематизованого матеріалу в сфері публічної служби; забезпечує індивідуальне пізнання студентами відомих суспільству знань про державне управління і державну службу; ознайомити їх зі становленням та організацією державної служби, загальними засадами діяльності.

Основними завданнями вивчення навчальної дисципліни «Публічна служба в Україні» є: надання системних знань щодо необхідності та сутності основних напрямів розвитку державної служби як невід'ємної складової демократичної, правової, соціальної держави з соціально орієнтованою економікою, громадянського суспільства; засвоєння положень державної політики у сфері державної служби, в тому числі державної кадрової політики, формування вмінь з розробки та запровадження заходів щодо їх реалізації, освоєння конституційно-правових засад та основних принципів державної служби, вміння організовувати свою професійну діяльність у межах законодавчих положень; формування вмінь відповідно до своєї професійної діяльності у межах прав, обов'язків і повноважень, визначених для державного службовця, а також практичних навичок з оцінки результатів професійної діяльності державних службовців і здійснення заходів щодо забезпечення підвищення результативності та ефективності професійної діяльності.

Навчальна дисципліна «Публічна служба в Україні» викладається студентам 5 курсу факультету № 4 Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ протягом семестру. Цей курс є базовим у системі інших навчальних юридичних дисциплін для студентів, які навчаються на державно-правовій спеціалізації.

Самостійна та індивідуальна робота – це робота студентів, яка планується та виконується за завданням і при методичному керівництві викладача, але без його безпосередньої участі. Викладач лише організовує пізнавальну діяльність студентів, а студенти самостійно здійснюють пізнання.

Самостійна та індивідуальна робота студента є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом у час, вільний від обов'язкових навчальних завдань.

Самостійна та індивідуальна робота студентів з навчальної дисципліни «Теорія держави і права» повинні забезпечити:

- ◆ системність знань та засобів навчання;
- ◆ володіння розумовими процесами;
- ◆ мобільність і критичність мислення;
- ◆ володіння засобами обробки інформації;
- ◆ здібність до творчої праці.

Основними функціями самостійної та індивідуальні роботи студентів

є:

- **пізнавальна функція** – визначається засвоєнням студентом систематизованих знань з дисциплін;
- **самостійна функція** – формування вмінь і навиків, самостійного їх оновлення і творчого застосування;
- **прогностична функція** – вмінням студента вчасно передбачати й оцінювати як можливий результат, так і саме виконання завдання;
- **коригуюча функція** визначається вмінням вчасно коригувати свою діяльність;
- **виховна функція** – формування самостійності як риси характеру.

Основними принципами організації самостійної та індивідуальні роботи студентів є:

- ✓ **принцип інтерактивності**, що визначає необхідність співробітництва студентів та обміну інформацією не тільки з викладачем, але і з іншими студентами;
- ✓ **принцип індивідуалізації навчання**, що виявляється в обліку викладачем індивідуальних психологічних особливостей студента при здійсненні педагогічного забезпечення самостійної роботи;
- ✓ **принцип регламентації навчання**, що відображає необхідність вибору стратегії навчання і планування організації самостійної роботи студента (що включає методичні розробки по самостійній роботі студентів);
- ✓ **принцип опори на базові знання та вміння**, що передбачає наявність студента мінімальних навичок роботи з технічними засобами, а також уміння раціонально використовувати вільний час для організації самостійної роботи;
- ✓ **принцип випереджального навчання**, що забезпечує спрямованість самостійної роботи на активізацію, розвиток розумової діяльності студента, формування здатності самостійно прогнозувати, вибирати і вирішувати дидактичні завдання, здобувати знання у співпраці з іншими студентами, з даної дисципліни;
- ✓ **принцип зворотного зв'язку**, що дозволяє учасникам самостійної роботи своєчасно обговорювати та корегувати проблемні питання по даній дисципліни;
- ✓ **принцип науковості**, що дозволяє учасникам самостійної роботи вирішувати поставлені завдання на сучасному рівні наукових знань;
- ✓ **принцип наочності**, що передбачає представляти інформацію в доступному вигляді;
- ✓ **принцип зв'язку теорії з практикою**, що дає можливість вирішувати ситуаційні задачі;
- ✓ **принцип доступності і посиленості самостійної роботи**;
- ✓ **принцип обліку трудомісткості навчальних дисциплін і оптимального планування самостійної роботи**;
- ✓ **принцип міцності засвоєння знань**.

Контроль самостійної та індивідуальні роботи студентів включає:

- ❖ перевірку мультимедійних презентацій;
- ❖ перевірку схем;
- ❖ перевірку рефератів;
- ❖ перевірку творчого завдання;
- ❖ відповідь на тестові питання;
- ❖ виконання практичних завдань;
- ❖ перевірку словникової роботи;
- ❖ перевірку конспекту.

Основні риси навчальної та науково-творчої діяльності, необхідні для успішної роботи фахівця, а також характер навчально-пізнавальних проблем і завдань, що сприяють формуванню цих рис:

- самостійність;
- організованість;
- творчий підхід;
- дисциплінованість;
- креативність.

Методичні рекомендації для підготовки самостійних та індивідуальних робіт з навчальної дисципліни «Публічна служба в Україні» розраховані на студентів денного відділення факультету № 4 Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ (90 години індивідуальної та самостійної роботи).

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

[illegible]

ПЕРЕЛІК ОСНОВНОЇ ЛІТЕРАТУРИ ДО КУРСУ:

- Баришніков В. М. Інститут державної служби проходження державної служби : навч.-метод. посіб. для держ. службовців / В. М. Баришніков. — К. : ІПК ДСЗУ, 2010. — 140 с.
- Білінська М. М. Кадрова політика і державна служба : конспект лекцій / М. М. Білінська, О. Л. Євмешкіна, І. Г. Сурай. — К. : НАДУ, 2012. — 71 с.
- Вавринчук М. П. Політологічні аспекти державного управління : навч. посібник / М. П. Вавринчук. — Хмельницький : [Вид-во ХУУП], 2010. — 225 с.
- Венедиктов В. С. Організаційно-правові засади сучасної державної служби України : наук.-практ. посібник / В. С. Венедиктов [и др.]. — Х. : Вид-во Національного університету внутрішніх справ, 2004. — 171 с.
- Воронько О. А. Керівні кадри: державна політика та система управління : навч. посібник для студ. / О. А. Воронько. — К. : Вид-во УАДУ, 2000. — 152 с.
- Гендерні аспекти державної служби / М. І. Пірен [и др.] ; ред. Б. Кравченко. — К. : Основи, 2002. — 335 с.
- Глушко Е. К. Правовое регулирование публичной службы : учебник / Е. К. Глушко, М. А. Краснов, И. И. Овчинников. — М. : ТЕИС, 2011. — 237 с.
- Гомаль В. П. Державна служба : курс лекцій / В. П. Гомаль, В. О. Чукаєва. — Д. : Наука і освіта, 2002. — 314 с.
- Горбунов А. А. Государственная и муниципальная служба : учеб. пособие / А. А. Горбунов, Е. В. Буланкина. — Самара : Медиа-Книга, 2016. — 524 с.
- Грицяк Н. В. Гендерна освіта публічних службовців : навч.-метод. посібник / Н. В. Грицяк, М. П. Попов. — О. : ОРІДУ НАДУ, 2008. — 160 с.
- Грінівецька Н. М. Державна служба як соціальний інститут: проблеми концептуального аналізу / Н. М. Грінівецька. — К. : ФАДА, ЛТД, 1999. — 31 с.
- Гуманізація публічної служби в Україні: науково-практичні засади : колективна монографія. — Дніпропетровськ : [б. в.], 2015. — 253 с.
- Державне управління в економічній сфері : навч. посібник / А. О. Дегтяр [та ін.]. — Х. : Магістр, 2014. — 244 с.
- Державне управління та державна служба : навч. посібник / В. М. Баришніков [и др.] ; заг. ред. М. В. Туленков, В. О. Храмов. — К. : ІПК ДСЗУ, 2003. — 322 с.
- Державне управління та державна служба у сфері цивільного захисту : навч. посібник / [О. Г. Барило та ін.] ; під заг. ред. П. Б. Волянського. — 2-ге вид., зі змінами та допов. — К. ; Вінниця : ДІЛО, 2014. — 351 с.
- Державне управління, державна служба і місцеве самоврядування : посіб. для навч. закл. системи підгот. та підвищ. кваліфікації держ. службовців, керівників держ. підприємств, установ, організацій / В. К. Андрушко [та ін.] ; ред. О. Ю. Оболенський. — Хмельницький : Поділля, 1999. — 567 с.

- Дубенко С. Д. Державна служба і державні службовці в Україні : навч.-метод. посібник / С. Д. Дубенко ; ред. Н. Р. Нижник. — К. : Ін Юре, 1999. — 242 с.
- Ірхін Ю. Б. Діагностика та розвиток професійних управлінських і лідерських здібностей державних службовців і службовців органів місцевого самоврядування в Україні : навч. посібник / Ю. Б. Ірхін, В. Л. Федоренко ; [за ред. Ю. В. Ковбасюка і В. Л. Федоренка]. — К. : Ліра-К, 2015. — 113 с.
- Кабанець А. Г. Державна служба : навч. посібник / А. Г. Кабанець. — Х. : ХНЕУ, 2004. — 176 с.
- Кадрова політика і державна служба : навч. посібник / С. М. Серьогін [та ін.] ; заг. ред. С. М. Серьогіна. — Д. : ДРІДУ НАДУ, 2009. — 138 с.
- Карпенко С. В. Створення та реформування системи управління державною службою України на рубежі XX-XXI ст. : [монографія] / С. В. Карпенко. — К. : [б. в.], 2011. — 303 с.
- Ківалов С. В. Адміністративно-правовий статус державної служби як центрального органу виконавчої влади : монографія / С. В. Ківалов, О. І. Лавренова. — О. : Фенікс, 2015. — 189 с.
- Ківалов С.. Публічна служба в Україні : підручник / С. В. Ківалов, Л. Р. Біла-Тіунова. — 2-ге вид. — О. : Фенікс, 2011. — 684 с.
- Колдушко А. А. Механизмы регулирования этики государственных служащих (на примере Пермского края) : монография / А. А. Колдушко. — Пермь : Изд-во ПНИПУ, 2015. — 109 с.
- Комунікація, демократичні стандарти в роботі органів державної влади : навч. посіб. для держ. службовців / Н. К. Дніпренко [та ін.]. — К. : Вістка, 2008. — 164 с.
- Кравченко О. О. Управління державною службою в Україні: на шляху до вдосконалення : монографія / О. О. Кравченко ; за заг. ред. Н. П. Матюхіної. — Сімф. : Кримській письменник, 2010. — 210 с.
- Кутова І. Е. Принципи державної служби в сучасному законодавстві України : навч. посібник / І. Е. Кутова, Р. В. Кутовий. — Луганськ : РВВ ЛДУВС, 2006. — 144 с.
- Лазор О. Д. Державна служба в Україні : навч. посібник / О. Д. Лазор, О. Я. Лазор. — К. : Дакор, 2009. — 560 с.
- Лазор О. Д. Публічна служба в Україні. Нормативно-правове регулювання : навч. посібник / О. Д. Лазор, О. Я. Лазор. — К. : Дакор : КНТ, 2006. — 528 с.
- Лідерство в системі державної служби : навч. посібник / [М. М. Іжа та ін. ; за заг. ред. М. М. Іжі]. — О. : ОРІДУ НАДУ, 2013. — 130 с.
- Ляхович У. І. Адміністративно-правовий статус державного службовця: організаційно-правові засади реалізації : монографія / У. І. Ляхович. — Івано-Франківськ : [Вид-во Прикарпат. нац. Ун-ту ім. В. Стефаника], 2010. — 129 с.
- Малиновський В. Я. Державна служба: теорія і практика : навч. посібник / В. Я. Малиновський. — К. : Атіка, 2003. — 158 с.

- Мельников О. Ф. Парадигми фахової підготовки державних службовців / О. Ф. Мельников. — Х. : Вида-во ХарРІ НАДУ «Магістр», 2007. — 424 с.
- Менеджмент для публічної влади : навч. посібник / [М. П. Бутко та ін.] ; за ред. М. П. Бутка. — Ніжин : Аспект-Поліграф, 2011. — 359 с.
- Морально-етичні засади розвитку державної служби України: європейський та вітчизняний досвід : монографія / С. М. Серьогін [та ін.]. — Д. : ДРІДУ НАДУ, 2007. — 272 с.
- Музика-Стефанчук О. А. Органи публічної влади як суб'єкти бюджетних правовідносин : монографія / О. А. Музика-Стефанчук [та ін.]. — Хмельницький : ХУУП, 2011. — 383 с.
- Наумік К. Г. Комунікаційна політика в діяльності державного службовця : конспект лекцій / К. Г. Наумік. — Х. : Вид-во ХНЕУ, 2010. — 95 с.
- Озірська С. М. Системи державної служби європейських країн: Велика Британія, Російська Федерація, Україна, Французька Республіка : наук.-аналіт. дослідж. / С. М. Озірська, Ю. Д. Полянський. — К. : Вид-во УАДУ, 1999. — 166 с.
- Опанасюк Г. Тенденції підготовки державних службовців у країнах Центральної та Східної Європи / Г. Опанасюк. — К. : Вид-во УАДУ, 2001. — 282 с.
- Організація діяльності службовців органів публічної влади : навч. посібник / Уклад. : М. В. Ярмистий, А. В. Грищенко. — Чернівці : Прут, 2009. — 220 с.
- Павленко В. В. Еволюція правового статусу державного службовця в Україні : монографія / В. В. Павленко та [ін.]. — К. : ХмЦНТЕІ, 2009. — 200 с.
- Почтовюк А. Б. Приоритети і нові підходи навчання державних службовців за кордоном : навч.-метод. посібник / А. Б. Почтовюк. — Кременчук : Християнська Зоря, 2001. — 63 с.
- Правове регулювання публічної служби в Україні. Особливості судового розгляду спорів : монографія / М. І. Цуркан. — Х. : Право, 2010. — 216 с.
- Прокопенко Л. Л. Процес європеїзації та його вплив на публічне адміністрування в Україні : навч. посібник / Л. Л. Прокопенко, О. М. Рудік, Н. М. Рудік. — Д. : ДРІДУ НАДУ, 2011. — 123 с.
- Протасова Н. Г. Теоретичні основи навчання державних службовців у системі підготовки та підвищення кваліфікації : навч. посібник / Н. Г. Протасова. — К. : Вид-во УАДУ, 2000. — 158 с.
- Професійна етика публічної служби та запобігання конфлікту інтересів : навч. посібник. — К. : [Шк. вищ. корпусу держ. служби], 2010. — 67 с.
- Публічна служба. Зарубіжний досвід та пропозиції для України / [А. В. Кірмач [та ін.] ; за заг. ред. В. П. Тимощука, А. М. Школика]. — К. : [Конус-Ю], 2007. — 735 с.
- Рудакевич М. І. Етика державних службовців / М. І. Рудакевич. — К. : Видавництво НАДУ, 2003. — 360 с.
- Серьогін С. М. Влада і державна служба : історичний аспект / С. М. Серьогін ; наук. ред. В. П. Капітон. — К. : Вид-во УАДУ, 1999. — 194 с.

- Серьогін С. М. Державний службовець у відносинах між владою і суспільством / С. М. Серьогін. — Д. : ДРІДУ НАДУ, 2003. — 456 с.
- Стельмашук Л. С. Організаційно-правові засади відкритості державної служби : монографія / Л. С. Стельмашук. — Івано-Франківськ : Вид-во ІФНТУНГ, 2015. — 295 с.
- Управлінські аспекти державної служби / К. П. Будаєва [та ін.] ; ред. В. А. Рач. — Луганськ : Вид-во СНУ, 2000. — 156 с.
- Фіолевський Д. П. Державна виконавча служба в Україні : навч. посібник / Д. П. Фіолевський [и др.] ; ред. Д. П. Фіолевський. — К. : Алерта, 2004. — 564 с.
- Человеческий потенциал государственной службы: на пути к эффективной стратегии управления : (опыт стран СНГ) : монография / [В. В. Огнева и др.]. — М. : Наука и политика, 2015. — 500 с.
- Черноног Є. С. Державна служба: історія, теорія і практика : навч. посібник / Є. С. Черноног. — К. : Знання, 2008. — 458 с.
- Чорнобиль І. Є. Організація діяльності державного службовця : навч. посібник / І. Є. Чорнобиль. — Львів : ЛРІДУ НАДУ, 2015. — 130 с.
- Чумак О. О. Правове регулювання діяльності Державної виконавчої служби України в сучасних умовах: проблеми теорії та практики : монографія / О. О. Чумак. — Х. : Диса плюс, 2015. — 479 с.
- Шевчук С. В. Ділове мовлення для державних службовців : навч. посібник / С. В. Шевчук. — К. : Літера, 2004. — 397 с.
- Шумило М. М. Правове регулювання пенсійного забезпечення державних службовців : монографія / М. М. Шумило. — К. : Ніка-Центр, 2010. — 272 с.
- Энциклопедический юридический словарь / [В. Н. Додонов и др.]. — 2-е изд. — М. : ИНФРА-М, 1999. — 367, [1] с.
- Юридична енциклопедія : в 6 т. / редкол. : Ю. С. Шемшученко (гол.) та ін. — К. : Укр. енцикл. ім. М. П. Бажана, 1998. — Т. 1 : А-Г. — 672 с.
- Юридична енциклопедія : в 6 т. / редкол. : Ю. С. Шемшученко (гол.) та ін. — К. : Укр. енцикл. ім. М. П. Бажана, 1999. — Т. 2 : Д-Й. — 744 с.
- Юридична енциклопедія : в 6 т. / редкол. : Ю. С. Шемшученко (гол.) та ін. — К. : Укр. енцикл. ім. М. П. Бажана, 2001. — Т. 3 : К-М. — 792 с.
- Юридична енциклопедія : в 6 т. / редкол. : Ю. С. Шемшученко (гол.) та ін. — К. : Укр. енцикл. ім. М. П. Бажана, 1998. — Т. 4 : Н-П. — 720 с.
- Юридична енциклопедія : в 6 т. / редкол. : Ю. С. Шемшученко (гол.) та ін. — К. : Укр. енцикл. ім. М. П. Бажана, 1998. — Т. 5 : П-С. — 736 с.
- Юридична енциклопедія : в 6 т. / редкол. : Ю. С. Шемшученко (гол.) та ін. — К. : Укр. енцикл. ім. М. П. Бажана, 1998. — Т. 6 : Т-Я. — 768 с.
- Юридичний енциклопедичний словник : в 6 т. / за заг. ред. : Ю. С. Шемшученко. — К. : Юридична думка, 2012. — 1020 с.

ТЕМА 1. ВИНИКНЕННЯ ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ В УКРАЇНІ ТА ЇЇ СУТНІСТЬ, ОСНОВНІ КАТЕГОРІЇ ТА ПОНЯТТЯ ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ

I. Підготувати мультимедійні презентації на запропоновані теми:

- ❖ Світовий досвід розвитку публічної служби.
- ❖ Історія становлення та розвитку публічної служби в Україні.
- ❖ Публічна служба в Україні: проблеми та перспективи.
- ❖ Нормативно-правове регулювання публічної служби в Україні.

II. Скласти схеми:

- ✓ Класифікація ознак державної служби.
- ✓ Система державної служби.
- ✓ Класифікація методів теорії державної служби
- ✓ Принципи державної служби.
- ✓ Публічна служба та державна служба: співвідношення понять.

III. Тематика рефератів:

- Історія становлення та розвитку державної служби в Україні.
- Нормативно-правове регулювання державної служби в Україні: поняття та система.
- Адміністративні послуги: поняття, види, особливості.
- Порівняльно-правовий аналіз державної служби України та Федеративної Республіки Німеччина.

IV. Практичне завдання

Прикладне завдання

31 серпня 2014 року громадянка П., перебуваючи на посаді завідувача сектору погашення прострочених податкових зобов'язань Державної фіскальної служби в Дніпропетровській області та уповноважена на виконання функцій держави, переслідуючи корисливий мотив, спрямований на незаконне збагачення шляхом отримання матеріальних благ у виді грошової премії за виконання показників у службовій діяльності, протиправно, використавши надані їй повноваження, штучно скоротила податковий борг платників податків у серпні 2014 року шляхом безпідставного прийняття рішень про розстрочення податкового боргу платникам податків. За таких обставин П. незаконно отримала матеріальні блага з виплачених податків.

Яке рішення винесе суд при розгляді справи П. за вчинене діяння?

Які нормативно-правові акти буде застосовувати суд у цій справі?

V. Вирішіть тестові завдання:

1. Поняття «державна служба» у широкому розумінні – це:

- а) професійна діяльність осіб, які займають посади в державних органах та їх апараті, пов'язані з практичним виконанням завдань і функцій держави, та отримують заробітну плату за рахунок державних коштів;
- б) спеціально організована професійна діяльність громадян з реалізації конституційних цілей і функцій держави;
- в) служба в державних установах, на підприємствах, в організаціях та об'єднаннях;
- г) робота державних службовців, яка є постійним видом трудової діяльності, оплачується з державного або місцевого бюджету і передбачає виконання повноважень органів державної влади та місцевого самоврядування;
- д) один із основних видів діяльності держави, пов'язаної з правовим регулюванням усіх аспектів роботи державних службовців та формуванням кадрового потенціалу управління державою.

2. В основу побудови наукової теорії державної служби покладено такі аспекти, як:

- а) онтологічний, гносеологічний, методологічний;
- б) філософський, понятійний, концептуальний;
- в) теоретичний, методологічний, онтологічний;
- г) методологічний, філософський, теоретичний;
- д) гносеологічний, понятійний, концептуальний.

3. Об'єктом державної служби є:

- а) здійснення принципу розподілу влади, створення системи протизваг, які спонукають політиків до пошуку компромісів;
- б) упорядкування та підвищення ефективності процесів формування і реалізації державної влади та державного управління;
- в) механізм практичного здійснення завдань і функцій державним апаратом;
- г) сукупність державно-службових відносин, що виникають між складовими державного апарату;
- д) дотримання основних прав, обов'язків державних службовців та обмежень, пов'язаних із проходженням державної служби.

4. Предметом дослідження державної служби є:

- а) механізм практичного здійснення завдань і функцій державним апаратом;
- б) сукупність державно-службових процесів, що виникають між складовими державного апарату;
- в) ефективне забезпечення комплексної взаємопов'язаної діяльності, спрямованої на вироблення і втілення в життя державної політики та управлінських рішень;

г) поняття, які становлять суттєву частину базових положень теорії і представлені основними ідеями чи системою доказів;

д) шляхи дослідження, механізми досягнення будь-якої мети чи вирішення завдань.

5. Метою викладання дисципліни «Публічна служба України» є:

а) ефективного здійснення контрольної функції держави;

б) формування правосвідомих державних службовців та підвищення відповідальності за виконання повноважень, закріплених за державною посадою із соціально-економічними гарантіями державної служби;

в) досягнення загального консенсусу в суспільстві щодо загальнолюдських цінностей і пріоритетів державної політики;

г) побудова органів управління відповідно до функцій держави;

д) регулювання правовідносин між громадянським суспільством та державними органами влади, між особою, громадянином і державою.

6. Головним завданням державної служби є:

а) технічне оснащення державної служби та стимулювання праці державних службовців;

б) конкурсний відбір державних службовців який здійснюється лише на професійних засадах;

в) ефективного забезпечення комплексної взаємопов'язаної діяльності, спрямованої на вироблення і втілення в життя державної політики та управлінських рішень;

г) побудова органів управління відповідно до функцій держави;

д) визначення статусу політичних діячів та державних службовців, що мають служити не окремим політичним силам, а всьому народу.

7. Верхньою межею державної служби є:

а) понятійний апарат державної служби;

б) допоміжні, обслуговуючі, організаційно-технічні види діяльності в органах державної служби, що регулюються трудовим законодавством;

в) проходження державної служби в регіональних органах виконавчої і представницької влади та органах місцевого самоврядування;

г) посади, які відрізняються політичним характером, відповідним порядком заміщення, визначеним особливим правовим статусом;

д) проходження державної служби в центральних органах державної виконавчої влади.

8. Нижньою межею державної служби є:

- а) проходження державної служби в державних органах, які мають галузеву специфіку;
- б) проходження державної служби в державних установах та організаціях;
- в) допоміжні, обслуговуючі, організаційно-технічні види діяльності в органах державної служби, що регулюються трудовим законодавством;
- г) посади, які відрізняються політичним характером, відповідним порядком заміщення, визначеним особливим правовим статусом;
- д) сфера цілеспрямованої людської діяльності, спосіб організаційно-управлінського впливу.

9. Поняття «організація» вживається в:

- а) організаційному та ієрархічному аспектах;
- б) координаційному та мотиваційному аспектах;
- в) інституціональному та процесному аспектах;
- г) загальному та розподільчому аспектах;
- д) функціональному та соціологічному аспектах.

10. Організація – це:

- а) формальне явище, яке створене шляхом виділення з якого-небудь цілого його певної частки в цілях покладання на неї (частку) адекватних функцій цілого;
- б) група індивідів, які об'єднані організаційними принципами, інтересами, процедурами, особистими цінностями, а також формами повноважень і відповідальності;
- в) соціальне утворення, в якому загальними прагненнями об'єднано багато людей для досягнення спільної мети;
- г) взаємодія елементів частки як усередині її, так і поза нею в цілях реалізації покладених на неї функцій цілого;
- д) стійка (в часі і просторі) взаємодія елементів, яка надає частці визначені контури та зміцнює її силу з допомогою спеціалізації і кооперації можливостей цих елементів.

11. Основними функціями державної служби є:

- а) загальні, спеціальні, специфічні функції;
- б) правозастосовні, правотворчі, регулятивні функції;
- в) організаційні, контрольні, регулюючі функції;
- г) функції планування, прогнозування, стимулювання;
- д) інформаційні, контрольні, мотиваційні функції.

12. Основна мета розвитку державної служби:

- а) досягнення цілісності держави і демократизація державного апарату;
- б) розбудова незалежної держави;
- в) дотримання прав та інтересів підприємств, установ, організацій, об'єднань громадян;
- г) гуманізм і соціальна справедливість;
- д) дотримання прав та інтересів органів місцевого самоврядування.

13. Методи державної служби поділяються на:

- а) економічні та адміністративні;
- б) морально-етичні та соціально-політичні;
- в) загальнонаукові та конкретні;
- г) моделювання та порівняння;
- д) прогнозування та моделювання.

14. Концепція, що стала фундаментом формування раціональної бюрократичної організації суспільства – це:

- а) марксистська концепція;
- б) імперська концепція;
- в) азіатська концепція;
- г) веберівська концепція;
- д) реалістична концепція.

15. Марксистська модель функціонування державної служби передбачає таку ознаку, як:

- а) безособовість;
- б) незалежність;
- в) свавілля в міру ієрархічного зростання;
- г) постійний надлишок кандидатів на посаду;
- д) здійснення письмової внутрішньоорганізаційної діяльності.

16. Веберівська концепція функціонування державної служби передбачає:

- а) відсутність державного розуму;
- б) ієрархічну організацію бюрократичної структури;
- в) служіння «політичному господарю» без втручання в його політику;
- г) сувору особисту відповідальність службовця;
- д) постійний надлишок кандидатів на посаду.

17. Основним принципом функціонування державної служби для східної моделі є:

- а) відсутність у державних службовців будь-яких соціальних гарантій;
- б) чітка градація службовців всередині керівної касты;
- в) привласнення держави державними службовцями;
- г) претендування на монопольну компетентність;
- д) сувору особисту відповідальність службовця.

18. Механізм за допомогою якого держава здійснює політичну владу над усіма членами суспільства – це:

- а) урядова бюрократія;
- б) монархична організація;
- в) неурядова бюрократія;
- г) полікратична організація;
- д) реалістична бюрократія.

19. Серед принципів державної служби можна виділити:

- а) фундаментальні принципи;
- б) теоретичні принципи;
- в) державні принципи;
- г) функціонально-організаційні принципи;
- д) загальнонаукові принципи.

20. Метою модернізації державної служби є:

- а) встановлення вимог, що висуваються до державних службовців;
- б) професіоналізм, компетентність, чесність, прозорість діяльності державних службовців;
- в) здійснення державної служби;
- г) наявність законних інтересів і прав суб'єктів державного управління;
- д) запровадження старої ідеології функціонування влади.

21. Функцією державної служби першого рівня є:

- а) відпрацювання кваліфікаційних вимог до посад державної служби;
- б) забезпечення ефективного функціонування органів влади;
- в) статистичний облік кадрів за категоріями і рангами;
- г) формування кадрового резерву;
- д) планування службової кар'єри державних службовців.

22. Сучасний правовий інститут державної служби – це:

- а) бажаний стан, бажаний результат, заради досягнення якого виконуються управлінські дії;
- б) базові ідеї, які відображають об'єктивні закономірності становлення та розвитку державної служби;
- в) система правових норм, які регулюють відносини, що складаються в процесі організації самої державної служби;
- г) механізм за допомогою якого держава здійснює політичну владу над усіма членами суспільства;
- д) сфера цілеспрямованої людської діяльності, спосіб організаційно-управлінського впливу.

23. *Основною ознакою методів функціонування державної служби повинна бути:*

- а) гнучкість;
- б) реальність;
- в) офіційність;
- г) різноманітність;
- д) пристосованість до управлінської ситуації.

24. *Державний службовець – це:*

- а) особа, котра обіймає посаду в державному органі та організації, здійснює трудові функції на професійних засадах на основі трудового договору;
- б) особа, яка обіймає державні політичні посади, здійснює встановлені повноваження, пов'язані з реалізацією завдань та виконанням функцій державного органу;
- в) посадова особа, яка призначається на постійній основі, отримує певні повноваження і бере на себе зобов'язання дотримуватись певних обмежень із виконанням державних обов'язків;
- г) особа, яка працює за наймом у різних установах, у сфері обслуговування;
- д) громадянин України, який займає посаду державної служби в державному органі чи апараті, одержує заробітну плату за рахунок коштів державного бюджету.

25. *Економічний інститут державної служби – це:*

- а) комплекс принципів функціонування громадянського суспільства, їх підтримка органами державного управління і державними службовцями;
- б) комплекс, що включає професійну діяльність державних службовців та відповідних органів державної влади з розробки та реалізації державної економічної політики;
- в) комплекс організаційних структур державного управління, систем добору, розстановки та мотивації кадрів, постійного підвищення їх кваліфікації;
- г) комплекс формування та використання державного та місцевих бюджетів, прогнозування, планування і програмування економічних процесів;
- д) сукупність інформаційної, організаційної, управлінської культур, їх цінностей, методів та інструментів, які мають застосовуватись державними службовцями в інтересах суспільства.

VI. Словникова робота

публічна служба, державна служба, державний службовець, посадова особа, службова особа, бюрократія, чиновник, імперська концепція державної служби, марксистська концепція державної служби, веберівська концепція державної служби, раціональна бюрократія, адміністрація, публічне адміністрування, адміністративні послуги, принципи публічної служби, адміністративна реформа, концепція адміністративної реформи, система державної служби, державний орган, орган державної влади, керівник, підлеглий, службова вертикаль, відносини субординації, відносини координації.

Нормативні акти:

- ❖ Конституція України від 28 червня 1996 року // Відомості Верховної Ради України. — 1996. — № 30. — Ст. 141 (зі змінами внесеними Законом України «Про відновлення дії окремих положень Конституції України» від 21 лютого 2014 р. // Офіційний вісник України. — 2014. — № 19. — Ст. 583).
- ❖ Акт проголошення незалежності України від 24 серпня 1991 року // Відомості Верховної Ради України. — 1991. — № 38. — Ст. 502
- ❖ Декларація прав національностей України від 01 листопада 1991 року // Відомості Верховної Ради України. — 1991. — № 53. — Ст. 799.
- ❖ Декларація про державний суверенітет України від 16 липня 1990 року // Відомості Верховної Ради УРСР. — 1990. — № 31. — Ст. 429.
- ❖ Загальна декларація прав людини від 10 грудня 1948 року // Офіційний вісник України. — 2008. — № 93.
- ❖ Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод від 04 листопада 1950 року // Офіційний вісник України. — 1998. — № 13.
- ❖ Кодекс адміністративного судочинства України від 6 липня 2005 року (зі змінами і допов.) // Відомості Верховної Ради України. — 2005. — № 35, 35-36, 37. — Ст. 446
- ❖ Кодекс законів про працю України : Кодекс України від 10 грудня 1971 року (зі змінами і допов.) // Відомості Верховної Ради УРСР. — 1971. — № 50. — С. 375.
- ❖ Кодекс України про адміністративні правопорушення від 7 грудня 1984 року (зі змінами і допов.) // Відомості Верховної Ради України. — 1984. — № 51. — Ст. 1122.
- ❖ Кримінальний кодекс України від 05 квітня 2001 року (зі змінами і допов.) // Відомості Верховної Ради України. — 2001. — № 13-14. — Ст. 214.
- ❖ Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 року (зі змінами і допов.) // Відомості Верховної Ради України. — 2003. — № 40-44. — Ст. 356.
- ❖ Цивільний процесуальний кодекс України від 18 березня 2004 року (зі змінами і допов.) // Відомості Верховної Ради України. — 2004. — № 40. — Ст. 492.
- ❖ Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту : Закон України від 08 липня 2011 року (зі змінами і допов.) // Бюлетень законодавства і юридичної практики України. — 2001. — № 11. — С. 354-374.
- ❖ Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини : Закон України від 23 лютого 2006 року (зі змінами і допов.) // Відомості Верховної Ради України. — 2006. — № 30. — Ст. 260.
- ❖ Про Вищу раду юстиції : Закон України від 15 січня 1998 року (зі змінами і допов.) // Відомості Верховної Ради України. — 1998. — № 25. — Ст. 146.
- ❖ Про громадські об'єднання : Закон України від 22 березня 2012 року (зі змінами і допов.) // Відомості Верховної Ради України. — 2013. — № 1. — Ст. 1.
- ❖ Про державну службу : Закон України від 10 грудня 2015 року // Офіційний вісник України. — 2016. — № 3. — С. 28. — Ст. 149.

- ❖ Про засади державної мовної політики : Закон України від 03 липня 2012 року (зі змінами і допов.) // Офіційний вісник України. — 2012. — № 61.
- ❖ Про звернення громадян : Закон України від 2 жовтня 1996 року (зі змінами і допов.) // Відомості Верховної Ради України. — 1996. — № 47. — Ст. 256.
- ❖ Про Кабінет Міністрів України : Закон України від 27 лютого 2014 року (зі змінами і допов.) // Відомості Верховної Ради України. — 2014. — № 13. — Ст. 222.
- ❖ Про прокуратуру : Закон України від 14 жовтня 2014 року (зі змінами і допов.) // Відомості Верховної Ради України. — 2015. — № 2-3. — Ст. 12.
- ❖ Про службу в органах місцевого самоврядування : Закон України від 07 червня 2001 року // Відомості Верховної Ради України. — 2001. — № 33. — Ст. 175.
- ❖ Про місцеве самоврядування в Україні : Закон України від 21 травня 1997 року // Відомості Верховної Ради України. — 1997. — № 24. — Ст. 170.
- ❖ Про місцеві державні адміністрації : Закон України від 09 квітня 1999 року // Відомості Верховної Ради України. — 1999. — № 20-21. — Ст. 190.
- ❖ Про Національну поліцію : Закон України від 02 липня 2015 року (зі змінами і допов.) // Відомості Верховної Ради України. — 2015. — № 40-41. — Ст. 379.
- ❖ Про очищення влади : Закон України від 16 вересня 2014 року (зі змінами і допов.) // Відомості Верховної Ради України. — 2014. — № 44. — Ст. 2041.
- ❖ Про міжнародні договори України: Закон України від 22 червня 2004 року // Офіційний вісник України. — 2004. — № 35. — Ст. 2317.
- ❖ Рішення Конституційного Суду України від 14 грудня 1999 року у справі за конституційними поданнями 51 народного депутата України про офіційне тлумачення положень статті 50 Конституції України щодо застосування державної мови органами державної влади, органами місцевого самоврядування та використання її у навчальному процесі, в навчальних закладах України // Право України. — 2000. — № 1. — С. 140-142.
- ❖ Рішення Конституційного Суду України від 14 грудня 1999 року у справі за конституційними поданнями 51 народного депутата України про офіційне тлумачення положень статті 10 Конституції України щодо застосування державної мови органами державної влади, органами місцевого самоврядування та використання її у навчальному процесі в навчальних закладах України (справа про застосування української мови) // Офіційний вісник України. — 2000. — № 4. — Ст. 125.

Спеціалізована література:

1. Агапанов А. Ответственность региональной власти / А. Агапанов // Власть. — 2000. — № 4. — С. 12-16.
2. Бабенко К. Політична реформа в контексті демократизації системи державної влади: конституційні аспекти / К. Бабенко // Юридична Україна. — 2007. — № 3. — С. 26-33.
3. Бабенко К. Проблема забезпечення цілісності державної влади в контексті розвитку системи конституційно-правового регулювання в Україні / К. Бабенко // Юридична Україна. — 2009. — № 7. — С. 22-27.
4. Бабін Б. Проблема національних квот у виборчому праві України / Б. Бабін // Вісник Центральної виборчої комісії. — 2005. — № 2. — С. 58-64.
5. Багатомовний юридичний словник-довідник / І. О. Голубовська та ін. ; відп. ред. І. О. Голубовська, І. Ю. Штиченко. — К. : Київський університет, 2012. — 543 с.
6. Бараннік Р. В. Судові, правоохоронні та правозахисні органи України : навч. посібник / Р. В. Бараннік. — 2-ге вид., переробл. і допов. — К. : КНТ, 2011. — 352 с.
7. Барский В. Правовая природа судебного конституционного контроля в Украине / В. Барский // Юридический вестник. — 1998. — № 1. — С. 48-51.
8. Батанов О. Місцевий уповноважений з прав територіальної громади в механізмі захисту прав людини / О. Батанов // Право України. — 2001. — № 2. — С. 43-46.
9. Безсмертний Р. Адміністративно-територіальна реформа – реформа для людини / Р. Безсмертний // Місто. — 2005. — № 3-4. — С. 60-69.
10. Бережанський Г. І. Співвідношення легітимності та легальності державної влади: теоретико-правовий аспект / Г. І. Бережанський // Бюлетень Міністерства юстиції України. — 2015. — № 7— С. 36-42.
11. Битяк Ю. Виконавча влада в Україні / Ю. Битяк, О. Святоцький // Право України. — 2009. — № 12. — С. 30-38.
12. Битяк Ю. Конституційно-правові засади становлення та розвитку державної служби в Україні / Ю. Битяк // Вісник Академії правових наук України. — 1998. — № 2. — С. 75-79.
13. Битяк Ю. Проблеми нормативно-правового регулювання оцінки діяльності державних службовців та посадових осіб органів місцевого самоврядування / Ю. Битяк // Вісник Академії правових наук України. — 2005. — № 4 (43). — С. 116-120.
14. Битяк Ю. Публічна служба в Україні: організаційно-правові засади : монографія / Ю. П. Битяк. — Х. : Право, 2005. — 303 с.
15. Богатир В. Пошук Концепції побудови держави в сучасній Україні / В. В. Богатир // Бюлетень Міністерства юстиції України. — 2009. — № 12. — С. 29-38.

16. Богатир В. Сутність форми державного устрою як соціально-правового явища / В. В. Богатир // Бюлетень Міністерства юстиції України. — 2010. — № 3. — С. 12-18.
17. Богашева Н. Еволюція виборчої системи в Україні / Н. Богашева, Ю. Ключевський // Вісник Центральної виборчої комісії. — 2005. — № 1. — С. 42-50.
18. Божко В. Аналіз дотримання законодавцем принципів, проголошених ним у вітчизняному законодавстві / В. М. Божко // Бюлетень Міністерства юстиції України. — 2011. — № 4. — С. 35-43.
19. Борденюк В. Деякі аспекти співвідношення місцевого самоврядування, держави і громадянського суспільства в Україні / В. Борденюк // Право України. — 2001. — № 12. — С. 24-27.
20. Борденюк В. Деякі аспекти співвідношення системи органів виконавчої влади та виконавчих органів місцевого самоврядування / В. Борденюк // Юридична Україна. — 2005. — № 5. — С. 16-18.
21. Борденюк В. Деякі проблеми становлення та розвитку місцевого самоврядування у містах з районним поділом / В. Борденюк // Право України. — 2001. — № 2. — С. 53-56.
22. Борденюк В. Методологічні основи співвідношення методів державного управління та методів здійснення місцевого самоврядування (правові аспекти) / В. Борденюк // Вісник Академії правових наук України. — 2010. — № 4 (63). — С. 68-79.
23. Борденюк В. Місцеве самоврядування як форма децентралізації державної влади: конституційно-правові аспекти / В. Борденюк // Вісник національної Академії державного управління при Президенті України. — 2004. — № 3. — С. 420-431.
24. Борденюк В. Територіальна автономія як форма децентралізації державної влади: конституційно-правовий аспект / В. Борденюк // Юридична Україна. — 2004. — № 11. — С. 8-20.
25. Бориславська О. Верховенство конституції чи верховенство права: деякі питання відновлення дії окремих положень Конституції України / О. Бориславська // Вісник Конституційного Суду України. — 2015. — № 6. — С. 48-57.
26. Василенко М. Д. Організаційно-правові аспекти адаптації державного управління і державної служби України до стандартів ЄС / М. Д. Василенко // Актуальні проблеми держави і права. — 2005. — Вип. 24. — С. 37-44.
27. Взаємодія органів місцевого самоврядування і громадськості : монографія / Л. В. Беззубко, А. В. Стойка, Д. В. Кольцова, О. В. Скопец, Я. О. Нівінська. — Донецьк : Норд-компьютер, 2006. — 204 с.
28. Виноградова Л. Про вдосконалення порядку притягнення суддів до цивільно-правової, кримінально-правової, адміністративної відповідальності / Л. Виноградова // Юридична Україна. — 2005. — № 4. — С. 82-85.

29. Вінгловська О. Діти України потребують правового захисту / О. Вінгловська // Право України. — 1996. — № 4. — С. 31-33.
30. Власенко О. Конституційно-правовий механізм реалізації права громадян на свободу мирних зборів / О. Власенко // Підприємництво, господарство і право. — 2010. — № 5. — С. 111-113.
31. Власов А. Реалізація демократії як принципу конституціоналізму в Європейському Союзі / А. Власов // Юридична Україна. — 2006. — № 4. — С. 26-29.
32. Воронько О. Л. Керівні кадри: Публічна політика та система управління : навч. посібник / О. Л. Воронько. — К. : Вид-во УАДУ, 2000. — 156 с.
33. Воронько О. Публічна кадрова політика України: її формування та принципи // Вісник УАДУ. — 1999. — № 4. — С. 60-68.
34. Вюртенбергер Т. Визначення пріоритетів здійснення адміністративно-територіальної реформи в Україні / Т. Вюртенбергер // Законодавство України. Науково-практичні коментарі. — 2006. — № 7. — С. 66-71.
35. Галущенко Г. В. Вплив уніфікації міжнародного приватного права на застосування іноземного права / Г. В. Галущенко // Бюлетень Міністерства юстиції України. — 2015. — №1. — С. 130-136.
36. Ганьба Б. Системний підхід та його застосування в дослідженні державно-правових явищ / Б. Ганьба // Право України. — 2000. — № 3. — С. 41-44.
37. Георгієвський Ю. В. Актуальні питання правового регулювання розподілу повноважень органів місцевого самоврядування та органів виконавчої влади / Ю. В. Георгієвський // Бюлетень Міністерства юстиції України. — 2015. — №11. — С.63-70.
38. Головатий С. Верховенство права : [монографія] : в 3 кн. / С. Головатий. — К. : Фенікс, 2006. — Кн. 3 : Український досвід. — 1747 с.
39. Горбатенко В. Конституційні засади проведення адміністративної реформи в Україні та удосконалення системи органів виконавчої влади / В. Горбатенко // Юридична Україна. — 2003. — № 3. — С. 59-62.
40. Григорян М. Принципи соціального забезпечення державних службовців України / М. Р. Григорян // Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна Серія «Право». — 2015. — Випуск 19. — С. 184-188.
41. Держава і громадянське суспільство в Україні: проблеми взаємодії: монографія / І. О. Кресіна, О. В. Скрипнюк, А. А. Коваленко, Є. В. Перегуда, О. М. Стойко та ін. ; за ред. І. О. Кресіної. — К. : Логос, 2007. — 314 с.
42. Державотворення і правотворення в Україні: досвід, проблеми, перспективи : монографія / За ред. Ю. С. Шемшученка. — К. : Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, 2001. — 656 с.
43. Дубенко С. Курс державної служби як складова підготовки державних службовців / С. Дубенко // Вісник УАДУ. — 1996. — № 1. — С. 119-124.
44. Журавель М. В. Становлення державної служби Гетьманщини в другій половині XVII-XVIII ст. (на прикладі діяльності канцеляристів Генеральної військової канцелярії) / М. В. Журавель // Актуальні проблеми держави і права. — 2009. — Вип. 49. — С. 232-238.

45. Іншин М. І. Історія виникнення, розвитку та формування державної служби в Україні / М. І. Іншин // Юридична наука і практика. — 2011. — № 2. — С. 4-9.
46. Іншин М. І. Удосконалення класифікації державних службовців як один із факторів ефективного функціонування державної служби України / М. І. Іншин // Актуальні проблеми права: теорія і практика. — 2013. — № 26. — С. 17-24.
47. Іншин М. Особливості правового регулювання державної служби в Україні: сучасний стан, проблеми, перспективи розвитку / М. І. Іншин // Форум права. — 2013. — № 2. — С. 165-179.
48. Кагановська Т. Сучасні механізми правового регулювання кадрового ресурсу державного управління / Т. Є. Кагановська // Форум права. — 2013. — № 2. — С. 185-195.
49. Калашник Н. Самоосвіта державних службовців в історичній ретроспективі / Н. Калашник // Вісник Національної академії державного управління при Президентові України. — 2012. — Вип. 4. — С. 71-78.
50. Клемпарський М. М. Теоретичні та правові засади становлення і розвитку державної служби в Україні / М. М. Клемпарський // Актуальні проблеми права: теорія і практика. — 2012. — № 24. — С. 254-263.
51. Козюбра М. Публічна влада: межі здійснення та форма організації (політико-правові аспекти) // Українське право. — 1995. — № 1 (2). — С. 4-13.
52. Конституція України : наук.-практ. комент. / Редкол. : В. Я. Тацій, О. В. Петришин, Ю. Г. Барабаш та ін. — 2-ге вид., переробл. і допов. — Х. : Право, 2011. — 1128 с.
53. Лазор О. Публічна служба в Україні : навч. посібник / О. Лазор, О. Лазор. — К. : Дакор, 2005. — 472.
54. Лакіза О. До питання атестації робочого місця державного службовця / О. О. Лакіза // Право та інноваційне суспільство. — 2014. — № 1 (2). — С. 67-74.
55. Макарова З. С. Проблеми класифікації (типологізації) форми державного правління / З. С. Макарова // Бюлетень Міністерства юстиції України. — 2015. — №1. — С. 67-72.
56. Мищак І. М. Правове становище військовослужбовців і державних службовців у Стародавньому Вавилоні / І. М. Мищак // Наукові записки Інституту законодавства Верховної Ради України. — 2013. — № 5. — С. 15-19.
57. Наливайко Л. Децентралізація влади в Україні в умовах розбудови демократичного громадянського суспільства / Л. Наливайко, О. Чепік-Трегубенко // Підприємництво, господарство і право. — 2015. — № 10. — С. 44-47.
58. Наливайко Л. Р. Неурядові правозахисні організації України : навч. посібник / Л. Р. Наливайко, І. О. Грицай, О. С. Дніпров. — К. : Хай-Тек Прес, 2014. — 331 с.
59. Наливайко Л. Р. Тлумачний термінологічний словник з конституційного

- права / Л. Р. Наливайко, М. В. Беляєва. — К. : Хай-Тек Пресс, 2013. — 408 с.
60. Островерх А. Підвищення кваліфікації працівників у трудовому праві / А. М. Островерх // Актуальні проблеми права: теорія і практика. — 2012. — № 25. — С. 446-453.
 61. Прилуцька М. О. Поняття «державна служба» в історико-правовому аспекті / М. О. Прилуцька // Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ. — 2012. — № 1. — С. 149—155.
 62. Рунова Н. До питання внутрішньо-організаційних проблем інституту державної служби / О. Н. Рунова // Митна справа. Спеціальний випуск. — 2014. — С. 287-292.
 63. Рунова Н. О. Державна служба як різновид публічної державної служби в Україні: проблеми інституалізації / Н. О. Рунова // Публічне право. — 2013. — № 2. — С. 241-246.
 64. Рунова Н. О. Об'єкт правовідносин державної служби / Н. О. Рунова // Актуальні проблеми права: теорія і практика. — 2013. — № 27. — С. 459-466.
 65. Серьогін С. М. Мета, завдання та функції державної служби / С. М. Серьогін // Аспекти публічного управління. — 2013. — № 1. — С. 58-65.
 66. Утченко К. Ю. Актуальні зміни до Основного Закону України: в контексті децентралізації влади / К. Ю. Утченко // Бюлетень Міністерства юстиції України. — 2015. — № 8. — С. 72-80.
 67. Шумило М. Теоретичний аспект пенсійного забезпечення непрацездатних членів сім'ї державних службовців у зв'язку з втратою годувальника / М. М. Шумило // Правова держава. — 2012. — Вип. 21. — С. 258-266.

ТЕМА 2. СТАТУС ДЕРЖАВНИХ СЛУЖБОВЦІВ В УКРАЇНІ

I. Підготувати мультимедійні презентації на запропоновані теми:

- ❖ Класифікація адміністративних посад державної служби та рангів державних службовців.
- ❖ Права та обов'язки державних службовців: поняття, види, їх характеристика та нормативно-правова регламентація.
- ❖ Порядок проведення службового розслідування.

II. Скласти схеми:

- ✓ Типи посад державних службовців в Україні.
- ✓ Класифікація категорій та рангів державних службовців.
- ✓ Види дисциплінарних стягнень державних службовців.
- ✓ Процедура проведення службового розслідування.

III. Тематика рефератів:

- Практика добору персоналу на державну службу в Україні: особливості та недоліки.
- Види державних службовців в Україні та їх відмінності.
- Особливості мотивації працівників державної служби: проблеми та перспективи.
- Юридична відповідальність державних службовців за новим законодавством.
- Адміністративно-правовий статус державних службовців органів прокуратури.

IV. Практичне завдання:

Практичне завдання №1

Прем'єр-міністр України звернувся з поданням до Президента України про звільнення Д. Лугового з посади Міністра внутрішніх справ, яке було аргументоване неодноразовим порушенням посадовцем урядової дисципліни. Президент України підтримав внесені подання Прем'єр-міністра України та звільнив Д. Лугового із займаної ним посади. Останній не погодився зі своїм звільненням, оскільки при цьому не було дотримано норм Кодексу законів про працю України, та звернувся з відповідним позовом до суду.

Як Ви вважаєте, яке повинен прийняти рішення суд виходячи з вище наведених фактів та обставин?

Практичне завдання №2

Петренко зустрівши на одному із публічних форумів свого давнього знайомого О. Маркевича та дізнавшись про те, що він є членом Вищої ради юстиції, традиційно побажав йому стати головою даного органу державної влади. О. Маркевич подякувавши своєму товаришу за підтримку та зауважив, що нажаль згідно чинного законодавства України він не може бути обраним на посаду голови Вищої ради юстиції.

Чому член Вищої ради юстиції Маркевич не може бути обраний на посаду голови даного органу державної влади? Відповідь обґрунтуйте.

Практичне завдання №3

Голова Сумської обласної державної адміністрації (ОДА) підготував проект Розпорядження «Про встановлення особливого порядку прикордонної торгівлі у Сумській області» й узгодив його з територіальними органами спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади з питань державної регуляторної політики. Після чого голова адміністрації прийняв вищезазначене Розпорядження та офіційно оприлюднив його у засобах масової інформації.

Чи була порушена процедура прийняття нормативно-правових актів місцевих державних адміністрацій? Чи набрало таке Розпорядження Голови Сумської ОДА чинності з моменту його офіційного оприлюднення? Чи потрібна державна реєстрація розпоряджень голови ОДА?

VI. Вирішити тестові завдання:

1. Державна служба в Україні є:

- а) кар'єрною;
- б) стабільною;
- в) обмеженою;
- г) динамічною;
- д) гнучкою.

2. Розрізняють два види кар'єр:

- а) посадово-внутрішня і професійно-організаційна;
- б) престижна і непрестижна;
- в) професійно-посадова і внутрішньорганізаційна;
- г) перспективна і малоперспективна;
- д) монотонна і цікава.

3. Службова кар'єра – це просування по службі державного службовця шляхом зайняття більш високої посади на конкурсній основі або шляхом:

- а) отримання премій;
- б) присвоєння йому більш високого рангу;
- в) присвоєння йому більш високої зарплатні;
- г) присвоєння йому непланову відпустку;
- д) присвоєння йому грамоти.

4. Державний службовець – це:

- а) особа, котра обіймає посаду в державному органі та організації, здійснює трудові функції на професійних засадах на основі трудового договору;
- б) особа, яка обіймає державні політичні посади, здійснює встановлені повновадження пов'язані з реалізацією завдань та виконанням функцій державного органу;
- в) посадова особа, яка призначається на постійній основі, отримує певні повноваження і бере на себе зобов'язання дотримуватись певних обмежень із виконанням державних обов'язків;
- г) особа, яка працює за наймом у різних установах, у сфері обслуговування;
- д) громадянин України, який займає посаду державної служби в державному органі, одержує заробітну плату за рахунок коштів державного бюджету.

5. Не можуть бути прийняті на державну службу особи, які:

- а) мають судимість;
- б) мають зовнішні вади;
- в) сповідують католицизм;
- г) не мають сім'ї;
- д) мають недостатнє матеріальне становище.

6. Порядок проведення конкурсу для вступу на державну службу регулюється Положенням, що затверджується:

- а) Верховною Радою України;
- б) Прокуратурою;
- в) Кабінетом Міністрів України;
- г) Міністерством внутрішніх справ;
- д) Місцевою адміністрацією.

7. Для набуття практичного досвіду та перевірки професійної підготовки особи може проводитися стажування терміном:

- а) шість місяців;
- б) до двох місяців;
- в) три місяці;
- г) чотири місяці;
- д) до п'яти місяців.

8. Переміщення державного службовця на нижчу посаду може здійснюватися у таких випадках:

- а) за результатом проведеної атестації;
- б) за проханням колег;
- в) за клопотанням прокурора;
- г) за вимогою громадян;
- д) за результатом фізичного тестування.

9. Скільки категорій посад державних службовців встановлено Законом України «Про державну службу» від 10 грудня 2015 р.:

- а) 7;
- б) 6;
- в) 3;
- г) 9;
- д) 11.

10. Скільки рангів державних службовців встановлено Законом України «Про державну службу» від 10 грудня 2015 р.:

- а) 9;
- б) 14;
- в) 13;
- г) 12;
- д) 11.

11. Позбавлення рангу можливе лише за:

- а) рішенням прокурора;
- б) рішенням суду;
- в) рішенням керівника відділу;
- г) рішенням керівника органу;
- д) рішенням Губернатора області.

12. Припинення державної служби може відбуватися:

- а) тільки у зв'язку з відставкою;
- б) шляхом звільнення або у зв'язку з відставкою;
- в) тільки шляхом звільнення;
- г) шляхом відсторонення від служби;
- д) шляхом тимчасового відсторонення від служби.

13. Відставкою є припинення державної служби службовцем, який займає посаду:

- а) першої або другої категорії;
- б) другої або третьої категорії;
- в) третьої чи четвертої категорії;
- г) четвертої або п'ятої категорії;
- д) будь-якої категорії.

14. Відставка здійснюється за:

- а) усною заявою особи;
- б) письмовою заявою особи;
- в) усною заявою керівництва;
- г) усною заявою особи;
- д) письмовою заявою керівника

15. Який суб'єкт наділений правом присвоєння державним службовцям рангів, які відповідають посадам першої категорії:

- а) Президент України;
- б) Кабінет міністрів України;
- в) Центральний орган виконавчої влади уповноважений на реалізацію державної політики у сфері державної служби;
- г) Міністерство внутрішніх справ;
- д) Генеральна Прокуратура.

16. Голові обласної державної адміністрації може бути присвоєно такий ранг державного службовця:

- а) 1-3;
- б) 4-6;
- в) 7-9;
- г) 2-4;
- д) 5-7.

17. Граничним віком перебування на державній службі є:

- а) граничний вік не встановлюється;
- б) 60 років;
- в) 65 років;
- г) 70 років;
- д) 75 років.

18. Яка тривалість щорічної відпустки державних службовців встановлена законодавством про державну службу:

- а) 24 календарні дні;
- б) 30 календарних днів;
- в) 30 робочих днів;
- г) 31 робочий день;
- д) 31 календарний день.

19. Які з наведених характеристик прямо названі у Законі України «Про державну службу» у якості умов переважного просування по службі:

- а) наявність наукового ступеню чи звання;
- б) складання спеціального заліку на знання основ європейського законодавства;
- в) зарахування до кадрового резерву;
- г) заслуги перед суспільством;
- д) заслуги перед Президентом.

20. На який строк до державного службовця може бути застосований захід дисциплінарного впливу у вигляді затримки у присвоєнні чергового рангу:

- а) на невизначений строк;
- б) на строк до одного року;
- в) на строк до одного тижня;
- г) на строк до усунення недоліків у роботі;
- д) на два роки.

21. На який термін приймається рішення про відсторонення від посади державного службовця у випадку невиконання службових обов'язків, що призвело до людських жертв або заподіяло значної матеріальної чи моральної шкоди громадянину, державі, підприємству, установі, організації чи об'єднанню громадян:

- а) не більше ніж п'ять днів;
- б) на невизначений термін;
- в) на час проведення службового розслідування;
- г) на два тижні;
- д) назавжди.

22. Для якої з наведених категорій державних службовців підставою для припинення державної служби з ініціативи керівництва може бути зміна керівництва чи складу державного органу:

- а) особи, що проходять стажування на посадах у відповідному державному органі;
- б) заступник (заступники) новопризначеного керівника;
- в) державні службовці патронатної служби;
- г) Голови місцевих рад;
- д) державні службовці міліції.

23. Якими будуть правові наслідки для державного службовця у разі його відмови від прийняття присяги державного службовця:

- а) припинення державної служби;
- б) накладення дисциплінарного стягнення;
- в) проведення службового розслідування;
- г) притягнення до кримінальної відповідальності;
- д) притягнення до адміністративної відповідальності.

24. Який термін оприлюднення даних про вакансії для державних службовців встановлено законом:

- а) не пізніше ніж за 10 днів до проведення конкурсу;
- б) не пізніше ніж за місяць до проведення конкурсу;
- в) не пізніше ніж за 5 днів до проведення конкурсу;
- г) не пізніше ніж за 15 днів до проведення конкурсу;
- д) не пізніше за 25 днів до проведення конкурсу.

25. *Порядок обчислення стажу державної служби визначається:*

- а) Кабінетом Міністрів України;
- б) Міністерством фінансів України;
- в) Національним агентством України з питань державної служби;
- г) Пенсійним фондом України;
- д) Національним Банком України.

VII. Словникова робота:

посада, посадові особи, службові особи, службовці, державні службовці, державна служба, категорії державних службовців, ранги державних службовців, правовий статус державного службовця, складові правового статусу державних службовців, службові особи, які займають відповідальне становище, службові особи, які займають особливо відповідальне становище, посадові права, обмеження, пов'язані з проходженням державної служби, юридична відповідальність, дисциплінарна відповідальність, адміністративна відповідальність державних службовців, цивільна відповідальність державних службовців, кримінальна відповідальність державних службовців, службове розслідування.

Нормативні акти:

- ❖ Конституція України від 28 червня 1996 року // Відомості Верховної Ради України. — 1996. — № 30. — Ст. 141 (зі змінами внесеними Законом України «Про відновлення дії окремих положень Конституції України» від 21 лютого 2014 р. // Офіційний вісник України. — 2014. — № 19. — Ст. 583).
- ❖ Акт проголошення незалежності України від 24 серпня 1991 року // Відомості Верховної Ради України. — 1991. — № 38. — Ст. 502
- ❖ Декларація прав національностей України від 01 листопада 1991 року // Відомості Верховної Ради України. — 1991. — № 53. — Ст. 799.
- ❖ Декларація про державний суверенітет України від 16 липня 1990 року // Відомості Верховної Ради УРСР. — 1990. — № 31. — Ст. 429.
- ❖ Загальна декларація прав людини від 10 грудня 1948 року // Офіційний вісник України. — 2008. — № 93.
- ❖ Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод від 04 листопада 1950 року // Офіційний вісник України. — 1998. — № 13.
- ❖ Кодекс адміністративного судочинства України від 6 липня 2005 року (зі змінами і допов.) // Відомості Верховної Ради України. — 2005. — № 35, 35-36, 37. — Ст. 446
- ❖ Кодекс законів про працю України : Кодекс України від 10 грудня 1971 року (зі змінами і допов.) // Відомості Верховної Ради УРСР. — 1971. — № 50. — С. 375.
- ❖ Кодекс України про адміністративні правопорушення від 7 грудня 1984 року (зі змінами і допов.) // Відомості Верховної Ради України. — 1984. — № 51. — Ст. 1122.
- ❖ Кримінальний кодекс України від 05 квітня 2001 року (зі змінами і допов.) // Відомості Верховної Ради України. — 2001. — № 13-14. — Ст. 214.

- ❖ Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 року (зі змінами і допов.) // Відомості Верховної Ради України. — 2003. — № 40-44. — Ст. 356.
- ❖ Цивільний процесуальний кодекс України від 18 березня 2004 року (зі змінами і допов.) // Відомості Верховної Ради України. — 2004. — № 40. — Ст. 492.
- ❖ Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини : Закон України від 23 лютого 2006 року (зі змінами і допов.) // Відомості Верховної Ради України. — 2006. — № 30. — Ст. 260.
- ❖ Про Вищу раду юстиції : Закон України від 15 січня 1998 року (зі змінами і допов.) // Відомості Верховної Ради України. — 1998. — № 25. — Ст. 146.
- ❖ Про громадські об'єднання : Закон України від 22 березня 2012 року (зі змінами і допов.) // Відомості Верховної Ради України. — 2013. — № 1. — Ст. 1.
- ❖ Про державний кордон України : Закон України від 04 листопада 1991 року (зі змінами і допов.) // Відомості Верховної Ради України. — 1992. — № 2. — Ст. 5.
- ❖ Про державну службу : Закон України від 10 грудня 2015 року // Офіційний вісник України. — 2016. — № 3. — С. 28. — Ст. 149.
- ❖ Про засади державної мовної політики : Закон України від 03 липня 2012 року (зі змінами і допов.) // Офіційний вісник України. — 2012. — № 61.
- ❖ Про звернення громадян : Закон України від 2 жовтня 1996 року (зі змінами і допов.) // Відомості Верховної Ради України. — 1996. — № 47. — Ст. 256.
- ❖ Про Кабінет Міністрів України : Закон України від 27 лютого 2014 року (зі змінами і допов.) // Відомості Верховної Ради України. — 2014. — № 13. — Ст. 222.
- ❖ Про прокуратуру : Закон України від 14 жовтня 2014 року (зі змінами і допов.) // Відомості Верховної Ради України. — 2015. — № 2-3. — Ст. 12.
- ❖ Про службу в органах місцевого самоврядування : Закон України від 07 червня 2001 року // Відомості Верховної Ради України. — 2001. — № 33. — Ст. 175.
- ❖ Про місцеве самоврядування в Україні : Закон України від 21 травня 1997 року // Відомості Верховної Ради України. — 1997. — № 24. — Ст. 170.
- ❖ Про місцеві державні адміністрації : Закон України від 09 квітня 1999 року // Відомості Верховної Ради України. — 1999. — № 20-21. — Ст. 190.
- ❖ Про Національну поліцію : Закон України від 02 липня 2015 року (зі змінами і допов.) // Відомості Верховної Ради України. — 2015. — № 40-41. — Ст. 379.
- ❖ Про очищення влади : Закон України від 16 вересня 2014 року (зі змінами і допов.) // Відомості Верховної Ради України. — 2014. — № 44. — Ст. 2041.
- ❖ Про міжнародні договори України: Закон України від 22 червня 2004 року // Офіційний вісник України. — 2004. — № 35. — Ст. 2317.

Спеціалізована література:

1. Аргунова А. М. Трудові відносини у сфері державної служби / А. М. Аргунова // Актуальні проблеми права: теорія і практика. — 2013. — № 27. — С. 99-103.
2. Армаш Н. О. Державні політичні діячі як різновид публічних службовців: підходи до визначення понять / Н. О. Армаш // Право і суспільство. — 2012. — № 6. — С. 99-101.
3. Бабенко В. І. Сутність адміністративно-правового статусу державних службовців органів прокуратури / В. І. Бабенко // Наше право. — 2014. — № 4. — С. 56-59.
4. Бачинська І. С. Суб'єкти корупції – еволюція визначень / І. С. Бачинська // Теорія та практика державного управління. — 2012. — Вип. 4 (39). — С. 162-167.
5. Бондаренко К. В. Деякі принципи державного управління адміністративно-політичною сферою / К. В. Бондаренко // Право і суспільство. — 2015. — № 5-2. — С. 158-163.
6. Гузар Л. Я. Мотиваційні чинники підвищення ефективності діяльності публічних службовців в Україні / Л. Я. Гузар // Ефективність державного управління. — 2013. — Вип. 35. — С. 196-202.
7. Давидова Т. О. Кодекс етики чиновників: необхідність чи традиція / Т. О. Давидова // Право і суспільство. — 2015. — № 1. — С. 129-134.
8. Зозуля І. В. Нормативно-правове регулювання запобігання проходження державної служби біпатридами / І. В. Зозуля // Право і Безпека. — 2012. — № 2. — С. 34-39.
9. Зозуля І. В. Види відповідальності державних посадовців за неналежне виконання ними державних повноважень / І. В. Зозуля // Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ. — 2012. — № 2. — С. 49-56.
10. Зуй В. В. Про порядок притягнення державних службовців до дисциплінарної відповідальності / В. В. Зуй // Проблеми законності. — 2013. — № 124. — С. 108-114.
Іншин М. І. Поняття та елементи статусу державного службовця органів внутрішніх справ / М. І. Іншин // Форум права. — 2006. — № 1. — С. 45-50.
11. Кагановська Т. Є. Сучасні механізми правового регулювання кадрового ресурсу державного управління / Т. Є. Кагановська // Форум права. — 2013. — № 2. — С. 185-195.
12. Клемпарський М. М. Правове забезпечення статусу державних службовців / М. М. Клемпарський // Європейські перспективи. — 2012. — № 3, Ч. 3. — С. 87-93.
13. Ковальчук Ю. В. Законодавство України про адміністративно-правовий статус державного службовця: порівняльний аналіз / Ю. В. Ковальчук // Вісник АМСУ. Серія: Право. — 2014. — № 2 (13). — С. 61-65.
14. Кудрявцев І. В. Державні службовці як суб'єкти трудового права та їх членство у профспілках / І. В. Кудрявцев // Форум права. — 2011. — № 2. — С. 472-477.

15. Кулик Д. О. Поняття та ознаки юридичної відповідальності державних службовців / Д. О. Кулик // Митна справа. — 2014. — № 5 (95). — С. 74-79.
16. Максакова Р. Влада народу як першооснова забезпечення ефективного державного управління / Р. Максакова // Право України. — 2015. — № 5. — С. 90-96.
17. Малімон В. І. Співвідношення механізмів державного управління й механізмів державної підтримки / В. І. Малімон, В. М. Дівнич // Право і суспільство. — 2015. — № 5-2. — С. 127-133.
18. Мамчур Г. В. Види і моделі державної служби / Г. В. Мамчур // Державне управління. — 2014. — № 1(1). — С. 41-45.
19. Мельникович В. М. Професіоналізація державних службовців / В. М. Мельникович // Наукові записки Львівського університету бізнесу та права. — 2013. — Вип. 11. — С. 167-171.
20. Наливайко Л. Р. Професіоналізм та компетентність державного службовця як умова ефективності державного управління / Л. Р. Наливайко // Право і суспільство. — 2012. — № 1. — С. 164-167.
21. Невмержицька М. А. Пенсійне забезпечення державних службовців: новели правового регулювання / М. А. Невмержицька, А. П. Ільченко // Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України. Серія : Право. — 2014. — Вип. 197 (1). — С. 152-156.
22. Неліпа Д. В. Розвиток професійної підготовки державних службовців на основі компетентнісного підходу / Д. В. Неліпа // Держава та регіони. Сер. : Державне управління. — 2014. — № 2. — С. 37-42.
23. Неліпа Д. В. Професійне навчання державних службовців як чинник забезпечення ефективності державного управління / Д. В. Неліпа // Ефективність державного управління. — 2014. — Вип. 40. — С. 425-431.
24. Павліченко В. М. Сучасний стан законодавства у сфері праці державних службовців в Україні / В. М. Павліченко // Форум права. — 2014. — № 4. — С. 237-241.
25. Пасальський М. Концепція публічного управління в сучасній юридичній науці / М. Пасальський // Юридична Україна. — 2015. — № 7-8. — С. 17-21.
26. Передерій М. О. Мотивація державних службовців / М. О. Передерій // Сучасні суспільні проблеми у вимірі соціології управління. — 2014. — Т. 15, Вип. 281. — С. 84-88.
27. Позюбанов Р. П. Правовий статус державного службовця та працівника міліції України: порівняльний аналіз / Р. П. Позюбанов // Південноукраїнський правничий часопис. — 2013. — № 2. — С. 123-126.
28. Прилуцька М. О. Поняття «державний службовець» крізь призму історико-правового аспекту / М. О. Прилуцька // Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ. — 2012. — № 2. — С. 291-301.
29. Ромазанов О. С. Правові засади формування соціального статусу державного службовця в Україні / О. С. Ромазанов // Актуальні проблеми

- державного управління, педагогіки та психології. — 2014. — Вип. 1. — С. 32-35.
30. Рунова Н. О. Державні службовці: аналіз законодавчих перспектив / Н. О. Рунова // Форум права. — 2012. — № 1. — С. 849-854.
 31. Селецький О. Ф. Щодо визначення правового статусу дипломатичних працівників як учасників службово-трудоих відносин / О. Ф. Селецький // Юридичний вісник. — 2014. — № 6. — С. 106-111.
 32. Сибиряков С. О. Соціальний капітал державних службовців України як чинник становлення громадянського суспільства / С. О. Сибиряков. // Державне управління: удосконалення та розвиток. — 2013. — № 4. — С. 1-4.
 33. Ударцов Ю. В. Діяльність державних службовців органів прокуратури / Ю. В. Ударцов // Наше право. — 2013. — № 1. — С. 51-55.
 34. Фаєр Ю. Г. Теоретико-правові засади виконання державним службовцем доручень / Ю. Г. Фаєр // Південноукраїнський правничий часопис. — 2014. — № 3. — С. 144-146.
 35. Фоменко Д. О. Щодо питання стосовно надання статусу державних службовців науково-педагогічним працівникам / Д. О. Фоменко // Актуальні проблеми права: теорія і практика. — 2012. — № 25. — С. 541-547.
 36. Чумак О. О. Адміністративно-правовий статус державного виконавця / О. О. Чумак // Публічне право. — 2013. — № 1 (9). — С. 107-111.
 37. Шаповал В. Виконавча влада в контексті форм державного правління (теорія і практика світового конституціоналізму) / В. Шаповал // Право України. — 2015. — № 12. — С. 92-100.
 38. Ющик О. Загальні теоретико-методологічні питання ефективного державного управління / О. Ющик // Право України. — 2015. — № 6. — С. 17-27.
 39. Янюк Н. В. Актуальні проблеми у регулюванні питань професійної етики публічних службовців / Н. В. Янюк // Вісник Львівського університету. Сер. : Юридична. — 2014. — Вип. 59. — С. 194-199.

ТЕМА 3. УПРАВЛІННЯ ДЕРЖАВНОЮ СЛУЖБОЮ В УКРАЇНІ. ОСНОВНІ НАПРЯМКИ РЕФОРМУВАННЯ ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ

I. Підготувати мультимедійні презентації на запропоновані теми:

- ❖ Поняття та методи управління державною службою.
- ❖ Регіональні та місцеві органи виконавчої влади в Україні: проблеми ефективності здійснення управління.
- ❖ Основні напрями реформування державної служби.

II. Скласти схеми:

- ✓ Система поділу влади в Україні.
- ✓ Система стримувань та противаг в контексті поділу влади.
- ✓ Класифікація методів управління державною служби.
- ✓ Принципи управління державною службою.

III. Тематика рефератів:

- Історичний аспект виникнення концепції поділу влади.
- Порівняльний аналіз системи «стримувань та противаг» України та Сполучених Штатів Америки.
- Контроль у системі державної служби. Здійснення контролю вищих, центральних і місцевих органів виконавчої влади.
- Суть, завдання, принципи управління державною службою.
- Реформування державної служби в Україні на сучасному етапі.
- Сучасний стан реформування правоохоронних органів в Україні.
- Реформа децентралізації влади в Україні.

IV. Практичне завдання

Практичне завдання №1

На Всеукраїнській науковій конференції, яка присвячена проблематиці конституційного права, одним із вітчизняних вчених було висловлено тезу, що сучасну систему органів державної влади України об'єктивно вже не можливо класифікувати виключно у межах трьох гілок влади – законодавчої, виконавчої та судової. На підтвердження цього вчений навів низку органів державної влади, які не відносяться до жодної із вище названих гілок влади. Тому ним було запропоновано доповнити ст. 6 Конституції України ще чотирма гілками влади – президентською, контрольно-наглядовою, правоохоронною та електоральною.

Назвіть органи державної влади, які не відносяться до жодної з гілок влади. Чи згодні Ви з наведеною вище тезою? Якщо так, то які б органи державної влади віднесли до запропонованих гілок влади?

Практичне завдання №2

Визначте з нижче наведених органів державної влади, які з них не входять до системи центральних органів виконавчої влади.

- а) Державна фінансова інспекція України;
- б) Національний банк України;
- в) Державна судова адміністрація України;
- г) Служба безпеки України;
- г) Фонд державного майна України;
- е) Державна фіскальна служба України;
- є) Міністерство юстиції України;
- ж) Рахункова палата;
- з) Державна служба статистики України;
- и) Державна пенітенціарна служба України;
- і) Антимонопольний комітет України;
- ї) Вища рада юстиції;
- й) Центральна виборча комісія;
- к) Державне космічне агентство України;
- л) Державне агентство рибного господарства України.

Практичне завдання №3

Сто шістдесят народних депутатів України виступили з ініціативою щодо розгляду у Верховній Раді України питання про відповідальність Кабінету Міністрів України та прийняття відповідної резолюції недовіри. Дану пропозицію було аргументовано тим, що фактично усі члени Уряду є зареєстрованими кандидатами у народні депутати України на чергових парламентських виборах, які повинні відбутися через 50 днів, та досить широко використовують свої службові повноваження під час проведення передвиборної агітації. За результатами розгляду цього питання Верховна Рада України прийняла більшістю від свого конституційного складу Резолюцію недовіри Кабінету Міністрів України.

Як Ви вважаєте, чи дотримано у Верховній Раді України процедуру відставки Кабінету Міністрів України?

Практичне завдання №4

Вкажіть членів Кабінету Міністрів України, через яких спрямовується та координується Кабінетом Міністрів України діяльність нижче наведених центральних органів виконавчої влади.

- а) Державне агентство екологічних інвестицій України;
- б) Державна інспекція України з безпеки на морському та річковому транспорті;
- в) Національне агентство України з питань державної служби;
- г) Державна реєстраційна служба України;
- г) Державна пенітенціарна служба України;
- д) Державне агентство України з туризму та курортів;
- е) Державна інспекція України з питань праці;

- є) Державна інспекція України з питань захисту прав споживачів;
- ж) Пенсійний фонд України;
- з) Державна міграційна служба України;
- и) Державне агентство лісових ресурсів України;
- і) Державна архітектурно-будівельна інспекція України;
- ї) Державна служба України з лікарських засобів;
- й) Державна санітарно-епідеміологічна служба України;
- к) Державна служба України з контролю за наркотиками.

V. Вирішити тестові завдання:

1. Практична діяльність відповідних державних органів щодо визначення основних напрямів розвитку і забезпечення реального функціонування усіх елементів інституту державної служби – це:

- а) управління публічною службою;
- б) управління адміністративною службою;
- в) управління державною службою;
- г) управління державними агенствами;
- д) управління державними інспекціями.

2. Управління державною службою в Україні не здійснює:

- а) Президент України;
- б) Головне управління державної служби України;
- в) Кабінет Міністрів України;
- г) Громадська благодійна організація України;
- д) Верховна Рада України.

3. Яка з наведених ознак не належить до характеристик, що є ознаками державної служби?

- а) професійна діяльність осіб, які займають посади в державних органах;
- б) виплата заробітної плати за рахунок державних коштів;
- в) наявність посадових інструкцій, затверджених керівником установи;
- г) виконання завдань і функцій держави;
- д) діяльність осіб на основі норм чинного законодавства.

4. Який закон встановлює ієрархічну систему спеціальних органів, які координують роботу та вирішують завдання державної служби, визначені в законодавчих актах, і забезпечують ефективність державної служби?

- а) Закон України «Про прокуратуру»;
- б) Закон України «Про військовий обов'язок і військову службу»;
- в) Закон України «Про державну таємницю»;
- г) Закон України «Про державну службу»;
- д) Закон України «Про суд і судоустрій».

5. *Право затвердження посадових положень та інструкцій, де визначаються конкретні права та обов'язки державних службовців надано:*

- а) Міністерству юстиції України;
- б) Кабінету міністрів України;
- в) центральному органу виконавчої влади уповноваженому на реалізацію державної політики у сфері державної служби чи його територіальних підрозділів;
- г) керівникам відповідних державних органів;
- д) працівникам відповідних державних органів.

6. *Органом управління державною службою в державних органах та їх апараті є:*

- а) спеціально уповноважений центральний орган виконавчої влади з питань реалізації державної політики у сфері державної служби;
- б) орган місцевого самоврядування;
- в) державні службовці органів місцевого самоврядування;
- г) керівник центрального органу виконавчої влади;
- д) державні службовці органів виконавчої влади.

7. *Державну політику у сфері державної служби в Україні визначає:*

- а) Міністерство юстиції України;
- б) Національне агентство з питань запобігання корупції;
- в) кожне з міністерств та відомств у межах своєї компетенції;
- г) Верховна Рада України;
- д) Кабінет Міністрів України.

8. *Самостійно обирати та приймати державних службовців на посади в патронатні служби (секретарі, помічники, радники, керівники прес-служб) може:*

- а) керівник територіального підрозділу центрального органу державної виконавчої влади;
- б) заступник міністра;
- в) глава Адміністрації Президента України;
- г) глава місцевої державної адміністрації;
- д) депутат Верховної Ради України.

9. *Яким нормативно-правовим актом (актами) можуть встановлюватись обмеження, пов'язані з проходженням державної служби?*

- а) виключно законом;
- б) законом та прийнятими відповідно до нього підзаконними нормативними актами;
- в) локальними нормативними актами;
- г) нормативно-правовими актами центрального органу виконавчої влади уповноваженого на реалізацію державної політики у сфері державної служби чи його територіальним підрозділом;
- д) актами місцевого самоврядування.

10. *Порядок проведення конкурсу для призначення на посаду прокурора місцевої прокуратури визначається:*

- а) Положенням, яке затверджує Міністерство юстиції України;
- б) Положенням, яке затверджує Кабінет Міністрів України;
- в) Положенням, яке затверджує центральний орган виконавчої влади уповноважений на реалізацію державної політики у сфері державної служби;
- г) Положенням, яке затверджується Генеральним прокурором України;
- д) Положенням, яке затверджується Президентом України.

11. *При прийнятті особи на державну службу, строк випробування може бути встановлено:*

- а) до 2 місяців;
- б) до 3 місяців;
- в) до 4 місяців;
- г) до 5 місяців;
- д) до 6 місяців.

12. *Визначте, яка функція не є функцією центрального органу виконавчої влади (державної служби, державної інспекції, державного агентства):*

- а) визначення пріоритетних напрямів розвитку відповідної сфери;
- б) успішності ведення бізнесу з метою отримання прибутків;
- в) надання адміністративних послуг, здійснення відомчого нагляду (контролю);
- г) здійснення управління об'єктами державної власності;
- д) забезпечення нормативно-правового регулювання у визначеній сфері.

13. *Відповідно до наказу Голодержслужби від 04.08.2010 року № 214 загальні правила поведінки державних службовців – це:*

- а) узагальнення стандартів етичної поведінки, доброчесності та запобігання конфлікту інтересів у діяльності державних службовців та способів врегулювання конфлікту інтересів;
- б) дотримання принципів державної служби під час виконання службових обов'язків;
- в) дотримання посадових обов'язків службовою особою;
- г) дотримання правил для тих установ де здійснюється державна служба;
- д) правила прийому посадових осіб під час прийомних днів.

14. *На яких умовах проводиться оплата праці особи, що претендує на посаду державного службовця і проходить стажування у відповідному державному органі, терміном до двох місяців?*

- а) під час стажування виплачується 50 відсотків мінімальної заробітної плати;
- б) оплата праці здійснюється на рівні мінімальної заробітної плати;
- в) зберігається заробітна плата за основним місцем роботи;

- г) виплачується заробітна плата у розмірі 50 відсотків середньої заробітної плати для посади, на якій проходить стажування;
- д) оплата праці здійснюється за рахунок іноземних коштів.

15. Не може бути прийнятий на державну службу громадянин України, який:

- а) має дохід нижче прожиткового мінімуму;
- б) проживає на території України останні п'ять років;
- в) пройшов спеціальну перевірку у встановлений законом строк;
- г) має не зняту або не погашену судимість за вчинення злочину;
- д) не має власного житла.

16. В якому законодавчому акті наведено конкретизацію етичних стандартів державної служби, в загальному вигляді визначених у Законі України «Про державну службу»?

- а) в Законі України «Про правила етичної поведінки»;
- б) в спеціальному законі про статус відповідних державних органів;
- в) в Правилах поведінки державного службовця (затверджені наказом центрального органу виконавчої влади уповноваженого на реалізацію державної політики у сфері державної служби);
- г) в Законі України «Про запобігання корупції»;
- д) в новому Законі України «Про державну службу».

17. Порядок і умови перерахунку пенсій державних службовців затверджує:

- а) Міністерство юстиції України;
- б) Кабінет Міністрів України;
- в) центральний орган виконавчої влади уповноважений на реалізацію державної політики у сфері державної служби;
- г) Верховна Рада України;
- д) Голова Верховної Ради України.

18. Перешкоджає реалізації права на державну службу:

- а) проживання поза межами адміністративно-територіальної одиниці призначення;
- б) відсутність громадянства України;
- в) відсутність власного фінансового забезпечення;
- г) належність до національних меншин;
- д) відсутність власного житла.

19. У межах повноважень та у спосіб, що передбачений Конституцією та законами України, зобов'язані діяти:

- а) волонтерські організації;
- б) громадські благодійні організації;
- в) приватні підприємства;

- г) органи законодавчої, виконавчої та судової влади;
- д) фізичні особи (громадяни України, іноземці, особи без громадянства).

20. Обмеження щодо суміщення та сумісництва основної роботи осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, з іншими видами діяльності полягає:

- а) у забороні займатися іншою оплачуваною діяльністю, або діяльністю на громадських засадах,
- б) у забороні здійснювати благодійну діяльність;
- в) у забороні займатися іншою оплачуваною діяльністю, підприємницькою діяльністю та входити до складу виконавчих, контрольних чи наглядових органів юридичних осіб, що мають на меті одержання прибутку;
- г) у забороні брати участь в загальних зборах підприємства або організації, що має на меті одержання прибутку;
- д) у забороні здійснювати підприємницьку діяльність.

21. Громадянин України, який одержує пенсію державного службовця, має право повернутися на державну службу, якщо він:

- а) одержить дозвіл, погоджений з начальником Головдержслужби України, на продовження терміну перебування на державній службі;
- б) претендує на посаду радника або консультанта за рішенням керівника відповідного державного органу;
- в) відмовиться від пенсії державного службовця;
- г) займе посаду державного службовця, пройшовши у встановленому порядку конкурсний відбір;
- д) відмовиться від виплати премії.

22. Стажування у державних органах осіб, які претендують на посаду державного службовця, проводиться з метою:

- а) підвищення кваліфікації вже призначених державних службовців;
- б) набуття практичного досвіду, перевірки професійного рівня і ділових якостей особи;
- в) одержання переваги над особами, які беруть участь у конкурсі на вакантну посаду, але не проходили стажування;
- г) включення державного службовця до кадрового резерву на більш високу посаду;
- д) майбутнього звільнення державного службовця.

23. Порядок проведення спеціальної перевірки щодо осіб, які претендують на зайняття посад, пов'язаних з виконанням функцій держави або місцевого самоврядування, затверджується:

- а) Президентом України;
- б) Кабінетом Міністрів України;
- в) органом, на посаду у якому претендує особа;
- г) Верховною Радою України;
- д) Головою Верховної Ради України.

24. Який з наведених органів влади затверджує положення про кадровий резерв державної служби?

- а) Міністерство юстиції України;
- б) Кабінет Міністрів України;
- в) центральний орган виконавчої влади уповноважений на реалізацію державної політики у сфері державної служби;
- г) Верховна Рада України.
- д) Міністерство внутрішніх справ України.

25. У разі одержання доручення, яке суперечить чинному законодавству, державний службовець:

- а) має право відмовитись виконувати доручення і подати у відставку або звільнитися з посади;
- б) має право вимагати проведення службового розслідування;
- в) зобов'язаний невідкладно в письмовій формі доповісти про це посадовій особі, яка дала доручення, а у разі наполягання на його виконанні – повідомити вищу за посадою особу;
- г) зобов'язаний виконати доручення і повідомити про це вищу за посадою особу;
- д) повинен виконувати дане доручення, адже воно ініційоване вищестоящою особою.

Нормативні акти:

- ❖ Конституція України від 28 червня 1996 року // Відомості Верховної Ради України. — 1996. — № 30. — Ст. 141 (зі змінами внесеними Законом України «Про відновлення дії окремих положень Конституції України» від 21 лютого 2014 р. // Офіційний вісник України. — 2014. — № 19. — Ст. 583).
- ❖ Про державну службу : Закон України від 10 грудня 2015 року // Офіційний вісник України. — 2016. — № 3. — С. 28. — Ст. 149.
- ❖ Про Кабінет Міністрів України : Закон України від 27 лютого 2014 року (зі змінами і допов.) // Відомості Верховної Ради України. — 2014. — № 13. — Ст. 222.
- ❖ Про комітети Верховної Ради України : Закон України від 4 квітня 1995 року (зі змінами і допов.) // Відомості Верховної Ради України. — 1995. — № 19. — Ст. 134.
- ❖ Про місцеве самоврядування в Україні : Закон України від 21 травня 1997 року (зі змінами і допов.) // Відомості Верховної Ради України. — 1997. — № 24. — Ст. 170.
- ❖ Про місцеві державні адміністрації : Закон України від 9 квітня 1999 року (зі змінами і допов.) // Відомості Верховної Ради України. — 1999. — № 20 — 21. — Ст. 190.
- ❖ Про Національне антикорупційне бюро України : Закон України від 14 жовтня 2014 року (зі змінами і допов.) // Відомості Верховної Ради України. — 2014. — № 47 — Ст. 2051.

- ❖ Про Національну поліцію : Закон України від 02 липня 2015 року (зі змінами і допов.) // Відомості Верховної Ради України. — 2015. — № 40-41 — Ст. 379.
- ❖ Про нотаріат : Закон України від 2 вересня 1993 року (зі змінами і допов.) // Відомості Верховної Ради України. — 1993. — № 39. — Ст. 383.
- ❖ Про політичні партії в Україні : Закон України від 5 квітня 2001 року (зі змінами і допов.) // Відомості Верховної Ради України. — 2001. — № 23. — Ст. 118.
- ❖ Про прокуратуру України : Закон України від 14 жовтня 2014 року (зі змінами і допов.) // Відомості Верховної Ради України. — 2015. — № 2-3. — Ст. 12.
- ❖ Про службу безпеки України : Закон України від 25 березня 1992 (зі змінами і допов.) // Відомості Верховної Ради України. — 1992. — № 27 — Ст. 382.
- ❖ Про службу в органах місцевого самоврядування : Закон України від 7 червня 2001 року (зі змінами і допов.) // Відомості Верховної Ради України. — 2001. — № 33. — Ст. 175.
- ❖ Про статус депутатів місцевих рад : Закон України від 11 липня 2002 року (зі змінами і допов.) // Відомості Верховної Ради України. — 2002. — № 40. — Ст. 290.
- ❖ Про судоустрій і статус суддів : Закон України від 7 липня 2010 року (зі змінами і допов.) // Відомості Верховної Ради України. — 2010. — № 41-42, № 43, № 44-45. — Ст. 529

Спеціалізована література:

1. Агапанов А. Ответственность региональной власти / А. Агапанов // Власть. — 2000. — № 4. — С. 12-16.
2. Бабенко К. Конституційно-правове регулювання і розвиток виборчого права України / К. Бабенко // Юридична Україна. — 2009. — № 8. — С. 41-46.
3. Бабенко К. Політична реформа в контексті демократизації системи державної влади: конституційні аспекти / К. Бабенко // Юридична Україна. — 2007. — № 3. — С. 26-33.
4. Бабенко К. Проблема забезпечення цілісності державної влади в контексті розвитку системи конституційно-правового регулювання в Україні / К. Бабенко // Юридична Україна. — 2009. — № 7. — С. 22-27.
5. Барский В. Правовая природа судебного конституционного контроля в Украине / В. Барский // Юридический вестник. — 1998. — № 1. — С. 48-51.
6. Батанов О. Концептуальні засади співвідношення функцій територіальних громад з функціями державної виконавчої влади / О. Батанов // Право України. — 1999. — № 5. — С. 25-29.
7. Батанов О. Місцевий уповноважений з прав територіальної громади в механізмі захисту прав людини (проблеми теорії та практики) / О. Батанов // Право України. — 2001. — № 2. — С. 43-46.

8. Батанов О. Функції територіальних громад як специфічних суб'єктів конституційного права / О. Батанов // Право України. — 1998. — № 8. — С. 21-24.
9. Бевзенко В. Місцеве самоврядування в адміністративному судочинстві України: питання теорії та практики / В. Бевзенко // Юридична Україна. — 2009. — № 9. — С. 14-18.
10. Безсмертний Р. Адміністративно-територіальна реформа – реформа для людини / Р. Безсмертний // Місто. — 2005. — № 3-4. — С. 60-69.
11. Бережний В. О. Реформування державної служби у Франції / В. О. Бережний // Актуальні проблеми державного управління. — 2011. — № 2. — С. 364-371.
12. Битяк Ю. Виконавча влада в Україні / Ю. Битяк, О. Святоцький // Право України. — 2009. — № 12. — С. 30-38.
13. Битяк Ю. Конституційно-правові засади становлення та розвитку державної служби в Україні / Ю. Битяк // Вісник Академії правових наук України. — 1998. — № 2. — С. 75-79.
14. Битяк Ю. Проблеми нормативно-правового регулювання оцінки діяльності державних службовців та посадових осіб органів місцевого самоврядування / Ю. Битяк // Вісник Академії правових наук України. — 2005. — № 4 (43). — С. 116-120.
15. Битяк Ю. П. Державна служба в Україні: організаційно-правові засади : монографія / Ю. П. Битяк. — Х. : Право, 2005. — 303 с.
16. Богатир В. В. Пошук Концепції побудови держави в сучасній Україні / В. В. Богатир // Бюлетень Міністерства юстиції України. — 2009. — № 12 (98). — С. 29-38.
17. Богатир В. В. Сутність форми державного устрою як соціально-правового явища / В. В. Богатир // Бюлетень Міністерства юстиції України. — 2010. — № 3 (101). — С. 12-18.
18. Богашева Н. Об'єднання громадян у контексті свободи об'єднання / Н. Богашева / Право України. — 2011. — № 6. — С. 122-126.
19. Божко В. М. Аналіз дотримання законодавцем принципів, проголошених ним у вітчизняному законодавстві / В. М. Божко // Бюлетень Міністерства юстиції України. — 2011. — № 4. — С. 35-43.
20. Болотіна Н. Право людини на соціальне забезпечення України: проблеми теорії і понять / Н. Болотіна // Право України. — 2000. — № 4. — С. 35-43.
21. Бондаренко К. В. До питання про правові засади управління державною службою / К. В. Бондаренко // Актуальні проблеми держави і права. — 2014. — № 72. — С. 294-300.
22. Бондаренко К. В. Деякі принципи державного управління адміністративно-політичною сферою / К. В. Бондаренко // Право і суспільство. — 2015. — № 5-2. — С. 158-163.
23. Борденюк В. Деякі аспекти співвідношення місцевого самоврядування, держави і громадянського суспільства в Україні / В. Борденюк // Право України. — 2001. — № 12. — С. 24-27.

24. Борденюк В. Деякі аспекти співвідношення системи органів виконавчої влади та виконавчих органів місцевого самоврядування / В. Борденюк // Юридична Україна. — 2005. — № 5. — С. 16-18.
25. Борденюк В. Деякі проблеми становлення та розвитку місцевого самоврядування у містах з районним поділом / В. Борденюк // Право України. — 2001. — № 2. — С. 53-56.
26. Борденюк В. Методологічні основи співвідношення методів державного управління та методів здійснення місцевого самоврядування (правові аспекти) / В. Борденюк // Вісник Академії правових наук України. — 2010. — № 4 (63). — С. 68-79.
27. Борденюк В. Місцеве самоврядування як форма децентралізації державної влади: конституційно-правові аспекти / В. Борденюк // Вісник національної Академії державного управління при Президентові України. — 2004. — № 3. — С. 420-431.
28. Борденюк В. Сільський, селищний, міський голова у механізмі здійснення місцевого самоврядування : конституційно-правові аспекти / В. Борденюк // Право України. — 2011. — № 2. — С. 208-216.
29. Борденюк В. Сфера місцевого самоврядування і суди загальної юрисдикції / В. Борденюк // Юридична думка. — 2005. — № 7. — С. 4-10.
30. Борденюк В. Територіальна автономія як форма децентралізації державної влади: конституційно-правовий аспект / В. Борденюк // Юридична Україна. — 2004. — № 11. — С. 8-20.
31. Бородін І. Судова влада у теорії поділу влад / І. Бородін // Право України. — 2002. — № 10-11.
32. Братель О. Поняття та зміст доктрини інформаційної безпеки / О. Братель // Право України. — 2006. — № 5. — С. 36-41.
33. Взаємодія органів місцевого самоврядування і громадськості : монографія / Л. В. Беззубко, А. В. Стойка, Д. В. Кольцова, О. В. Скопец, Я. О. Нівінська. — Донецьк : Норд-компьютер, 2006. — 204 с.
34. Власов А. Реалізація демократії як принципу конституціоналізму в Європейському Союзі / А. Власов // Юридична Україна. — 2006. — № 4. — С. 26-29.
35. Волинка К. Поділ влади і конституційно-правова відповідальність як гарантії реалізації прав і свобод людини в Україні / К. Волинка // Нова політика. — 1998. — № 4. — С. 14-18.
36. Вюртенбергер Т. Визначення пріоритетів здійснення адміністративно-територіальної реформи в Україні / Т. Вюртенбергер // Законодавство України. Науково-практичні коментарі. — 2006. — № 7. — С. 66-71.
37. Ганьба Б. Причини існування та засоби подолання елітарного правового нігілізму в умовах сучасних суспільств перехідного типу / Б. Ганьба // Юридична Україна. — 2011. — № 5 (101). — С. 10-15.
38. Ганьба Б. Системний підхід та його застосування в дослідженні державно-правових явищ / Б. Ганьба // Право України. — 2000. — № 3. — С. 41-44.

39. Гетьман І. Розвиток громадянського суспільства в умовах інформаційно-глобалізаційних процесів / І. Гетьман // Вісник Академії правових наук України. — 2011. — № 2 (65). — С. 46-54.
40. Глухов М. Співпрацюють і представницька, і виконавча влада / М. Глухов // Віче. — 2002. — № 8. — С. 41-45.
41. Головатенко В. Правові акти Президента України: юридична природа, статус, функції / В. Головатенко // Право України. — 2004. — № 3. — С. 14-21.
42. Гончаренко В. Аспекти забезпечення прав і свобод особи в системі місцевої публічної влади / В. Гончаренко // Підприємництво, господарство і право. — 2010. — № 5. — С. 118-122.
43. Гончаренко О. Міжнародні нормативно-правові гарантії економічних прав людини і громадянина України / О. Гончаренко // Юридична Україна. — 2006. — № 3. — С. 23-26.
44. Горбатенко В. Конституційні засади проведення адміністративної реформи в Україні та удосконалення системи органів виконавчої влади / В. Горбатенко // Юридична Україна. — 2003. — № 3. — С. 59-62.
45. Кіцак Т. М. Моделі підготовки державних службовців у країнах Європи та Північної Америки: досвід для України / Т. М. Кіцак // Ефективність державного управління. — 2012. — Вип. 30. — С. 377-384.
46. Куян І. Забезпечення верховенства державної влади як необхідна передумова ефективності управління суспільством / І. Куян // Право України. — 2015. — № 5. — С. 39-46.
47. Максакова Р. Влада народу як першооснова забезпечення ефективного державного управління / Р. Максакова // Право України. — 2015. — № 5. — С. 90-96.
48. Малімон В. І. Співвідношення механізмів державного управління й механізмів державної підтримки / В. І. Малімон, В. М. Дівнич// Право і суспільство. — 2015. — № 5-2. — С. 127-133.
49. Мех Ю. В. Окремі аспекти співвідношення державного управління та публічної адміністрації в Україні: номінальні дефініції / Ю. В. Мех // Право і суспільство. — 2015. — № 5-2. — С. 134-137.
50. Ющик О. Загальні теоретико-методологічні питання ефективного державного управління / О. Ющик // Право України. — 2015. — № 6. — С. 17-27.

ТЕМА 4. ДОСВІД ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ В ЗАРУБІЖНИХ КРАЇНАХ

I. Підготувати мультимедійні презентації на запропоновані теми:

- ❖ Виникнення та розвиток державної служби в зарубіжних країнах.
- ❖ Сучасні моделі зарубіжної державної служби.
- ❖ Основні напрями реформування зарубіжної державної служби.

II. Скласти схеми:

- ✓ Моделі зарубіжної державної служби.
- ✓ Види української державної служби.
- ✓ Класифікація правил реформування зарубіжної державної служби.
- ✓ Умови прийняття на державну службу у зарубіжних країнах.
- ✓ Особливості проходження зарубіжної державної служби.
- ✓ Правове регулювання державної служби в країнах Європи.

III. Тематика рефератів:

- Особливості розвитку інституту державної служби в зарубіжних країнах.
- Зарубіжний досвід організації державної служби.
- Реформування зарубіжної державної служби : досвід для України.
- Європеїзація державної служби України.
- Професіоналізація державної служби України — напрям до європейської спільноти.
- Формування державної служби України та країн Прибалтики : порівняльно-правовий аналіз.

IV. Вирішити тестові завдання:

1. До моделі зарубіжної державної служби відноситься:

- а) регіональна модель державної служби;
- б) територіальна модель державної служби;
- в) функціональна модель виборчої служби;
- г) виборча модель державної служби;
- д) колегіальна модель державної служби.

2. *Континентальна та англосаксонська правові системи є критерієм поділу такої моделі зарубіжної державної служби як:*

- а) регіональна модель державної служби;
- б) територіальна модель державної служби;
- в) функціональна модель виборчої служби;
- г) виборча модель державної служби;
- д) колегіальна модель державної служби.

3. *Централізована та децентралізована моделі є критерієм поділу такої моделі зарубіжної державної служби, як:*

- а) регіональна модель державної служби;
- б) модель за рівнем відкритості державної служби;
- в) організаційна модель державної служби;
- г) територіальна модель державної служби;
- д) виборча модель державної служби.

4. *Кар'єрна та посадова моделі є критерієм поділу такої моделі зарубіжної державної служби, як:*

- а) регіональна модель державної служби;
- б) модель за рівнем відкритості державної служби;
- в) організаційна модель державної служби;
- г) територіальна модель державної служби;
- д) виборча модель державної служби.

5. *Централізована модель державної служби застосовується у таких країнах:*

- а) США, Франція;
- б) Монако, Іспанія;
- в) Велика Британія, Франція;
- г) КНДР Велика Британія;
- д) Японія, ФРН.

6. *Централізована модель виступає в організації та розвитку державної служби у:*

- а) представницьких органах;
- б) судових органах;
- в) виконавчих органах;
- г) законодавчих органах;
- д) всіх органах влади.

7. *Модель державної служби, яка сформувалася в країнах Західної та Центральної Європи, що є системою з тривалим чи довічним наймом службовців, називається:*

- а) змішана модель державної служби;
- б) континентальна модель державної служби;
- в) колегіальна модель державної служби;
- г) регіональна модель державної служби;
- д) англосаксонська модель державної служби.

8. *Державна служба за контрактом характерна для:*

- а) відкритої моделі державної служби;
- б) континентальної моделі державної служби;
- в) кар'єрної моделі державної служби;
- г) англосаксонської моделі державної служби;
- д) децентралізованої моделі державної служби.

9. *Високі вимоги до загальної освіти притаманні:*

- а) відкритої моделі державної служби;
- б) англосаксонської моделі державної служби;
- в) закритій моделі державної служби;
- г) децентралізованої моделі державної служби;
- д) континентальної моделі державної служби.

10. *Прикладом системи децентралізації державного правління є:*

- а) Велика Британія;
- б) Іспанія;
- в) Франція;
- г) Україна;
- д) США.

11. *Державна прикордонна служба України є різновидом виду державної служби:*

- а) мілітаризованої служби;
- б) цивільної служби;
- в) громадянської служби;
- г) громадської служби;
- д) інформаційної служби.

12. *У Франції існує чотири класи служби, які є видом:*

- а) мілітаризованої служби;
- б) цивільної служби;
- в) громадянської служби;
- г) громадської служби;
- д) інформаційної служби.

13. *До державних службовців у Німеччині зараховують три категорії осіб, які працюють на державу:*

- а) чиновники, фізична особа-підприємець, працівники;
- б) фізична особа-підприємець, службовці, працівники;
- в) чиновники, службовці, юридична особа;
- г) чиновники, службовці, фізична особа-підприємець;
- д) чиновники, службовці, працівники.

14. Чиновники у Німеччині поділені на чотири категорії:

- а) початкова, середня, підвищена, висока;
- б) початкова, вторинна, підвищена, висока;
- в) нижча, середня, підвищена, висока;
- г) нижча, середня, вторинна, підвищена;
- д) нижча, середня, вторинна, висока.

15. Працівники федеральної поштової служби відносяться до державних службовців у:

- а) США;
- б) Угорщина;
- в) Франція;
- г) Велика Британія;
- д) ФРН.

16. В Угорщині існує така кількість категорій державних службовців, як:

- а) одна;
- б) дві;
- в) три;
- г) чотири;
- д) п'ять.

17. Інститут публічної служби, до якого входить публічна служба місцевих співтовариств, існує у:

- а) США;
- б) Угорщина;
- в) Франція;
- г) Велика Британія;
- д) Німеччині.

18. До української державної служби належить такий вид, як:

- а) мілітаризованої служби;
- б) цивільна служба;
- в) громадянська служба;
- г) громадська служба;
- д) інформаційна служба.

19. Спеціалісти юстиції є однією з категорій державних службовців:

- а) у США;
- б) в Угорщині;
- в) у Франції;
- г) у Великій Британії;
- д) у Німеччині.

20. Характерна риса британської державної служби

- а) місцеве самоврядування не належала до числа офіційних посад;
- б) місцеве самоврядування займало всі офіційні посади;
- в) загальна кількість оплачуваних державних посад була відносно малою;
- г) загальна кількість оплачуваних державних посад була відносно невеликою;
- д) існує єдина система державної служби.

21. Британська державна служба поділяє державні посади на:

- а) зовнішні та внутрішні;
- б) загальні та локальні;
- в) загальні та спеціальні;
- г) політичні та кадрові;
- д) постійні та тимчасові.

22. Зарахування в кандидати для вступу на посаду британського уряду того чи іншого класу британської державної служби залежало від:

- а) майнового цензу;
- б) вікового цензу;
- в) освітнього цензу;
- г) владного цензу;
- д) джентльменське походження.

23. У 1966 р. було створено урядову комісію у Британії, очолену лордом Фултоном. Завданням комісії було:

- а) захист прав державних службовців;
- б) реформація державної служби;
- в) підбір кадрового персоналу державної служби;
- г) перекваліфікація державних службовців;
- д) дослідження стану державної служби.

24. Можливість залучення відразу на високі адміністративні пости найкращих і найдосвідченіших представників наукових та ділових кіл, має назву:

- а) боковий вхід;
- б) прямий вхід;
- в) паралельне приєднання;
- г) пряме приєднання;
- д) основне приєднання.

25. Для підвищення кваліфікації державних службовців у Британії було створено:

- а) школу державної служби;
- б) коледж державної служби;
- в) університет державної служби;
- г) академію державної служби;
- д) інститут державної служби.

V. Словникова робота:

освітній ценз, форми конкурсних іспитів, «Методи 1 і 2», Комісія Фултона, напрям «Нове державне управління», організаційні моделі, програми лідерства, державна служба за контрактом, система децентралізації державного правління, моделі за рівнем відкритості, регіональні моделі, централізована модель, децентралізована модель, кар'єрна (закрита) модель державної служби, державна служба зайнятості, посадова (відкрита) модель державної служби, регіональні моделі, Континентальна модель, англосаксонська модель державної служби, Державна прикордонна служба України, службовці адміністративного класу, службовці виконавчого класу, клас спеціалістів, канцелярський клас, державна служба, цивільна служба, мілітаризована служба, чиновник, службовець, наймані працівники.

Нормативні акти:

- ❖ Конституція України від 28 червня 1996 року // Відомості Верховної Ради України. — 1996. — № 30. — Ст. 141 (зі змінами внесеними Законом України «Про відновлення дії окремих положень Конституції України» від 21 лютого 2014 р. // Офіційний вісник України. — 2014. — № 19. — Ст. 583).
- ❖ Акт проголошення незалежності України від 24 серпня 1991 року // Відомості Верховної Ради України. — 1991. — № 38. — Ст. 502
- ❖ Декларація прав національностей України від 01 листопада 1991 року // Відомості Верховної Ради України. — 1991. — № 53. — Ст. 799.
- ❖ Декларація про державний суверенітет України від 16 липня 1990 року // Відомості Верховної Ради УРСР. — 1990. — № 31. — Ст. 429.
- ❖ Загальна декларація прав людини від 10 грудня 1948 року // Офіційний вісник України. — 2008. — № 93.
- ❖ Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод від 04 листопада 1950 року // Офіційний вісник України. — 1998. — № 13.
- ❖ Кодекс адміністративного судочинства України від 6 липня 2005 року (зі змінами і допов.) // Відомості Верховної Ради України. — 2005. — № 35, 35-36, 37. — Ст. 446
- ❖ Кодекс законів про працю України : Кодекс України від 10 грудня 1971 року (зі змінами і допов.) // Відомості Верховної Ради УРСР. — 1971. — № 50. — С. 375.
- ❖ Кодекс України про адміністративні правопорушення від 7 грудня 1984 року (зі змінами і допов.) // Відомості Верховної Ради України. — 1984. — № 51. — Ст. 1122.
- ❖ Кримінальний кодекс України від 05 квітня 2001 року (зі змінами і допов.) // Відомості Верховної Ради України. — 2001. — № 13-14. — Ст. 214.
- ❖ Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 року (зі змінами і допов.) // Відомості Верховної Ради України. — 2003. — № 40-44. — Ст. 356.
- ❖ Цивільний процесуальний кодекс України від 18 березня 2004 року (зі змінами і допов.) // Відомості Верховної Ради України. — 2004. — № 40. — Ст. 492.

- ❖ Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту : Закон України від 08 липня 2011 року (зі змінами і допов.) // Бюлетень законодавства і юридичної практики України. — 2001. — № 11. — С. 354-374.
- ❖ Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини : Закон України від 23 лютого 2006 року (зі змінами і допов.) // Відомості Верховної Ради України. — 2006. — № 30. — Ст. 260.
- ❖ Про Вищу раду юстиції : Закон України від 15 січня 1998 року (зі змінами і допов.) // Відомості Верховної Ради України. — 1998. — № 25. — Ст. 146.
- ❖ Про громадські об'єднання : Закон України від 22 березня 2012 року (зі змінами і допов.) // Відомості Верховної Ради України. — 2013. — № 1. — Ст. 1.
- ❖ Про державний кордон України : Закон України від 04 листопада 1991 року (зі змінами і допов.) // Відомості Верховної Ради України. — 1992. — № 2. — Ст. 5.
- ❖ Про державну службу : Закон України від 10 грудня 2015 року // Офіційний вісник України. — 2016. — № 3. — С. 28. — Ст. 149.
- ❖ Про засади державної мовної політики : Закон України від 03 липня 2012 року (зі змінами і допов.) // Офіційний вісник України. — 2012. — № 61.
- ❖ Про звернення громадян : Закон України від 2 жовтня 1996 року (зі змінами і допов.) // Відомості Верховної Ради України. — 1996. — № 47. — Ст. 256.
- ❖ Про Кабінет Міністрів України : Закон України від 27 лютого 2014 року (зі змінами і допов.) // Відомості Верховної Ради України. — 2014. — № 13. — Ст. 222.
- ❖ Про прокуратуру : Закон України від 14 жовтня 2014 року (зі змінами і допов.) // Відомості Верховної Ради України. — 2015. — № 2-3. — Ст. 12.
- ❖ Про службу в органах місцевого самоврядування : Закон України від 07 червня 2001 року // Відомості Верховної Ради України. — 2001. — № 33. — Ст. 175.
- ❖ Про місцеве самоврядування в Україні : Закон України від 21 травня 1997 року // Відомості Верховної Ради України. — 1997. — № 24. — Ст. 170.
- ❖ Про місцеві державні адміністрації : Закон України від 09 квітня 1999 року // Відомості Верховної Ради України. — 1999. — № 20-21. — Ст. 190.
- ❖ Про Національну поліцію : Закон України від 02 липня 2015 року (зі змінами і допов.) // Відомості Верховної Ради України. — 2015. — № 40-41. — Ст. 379.
- ❖ Про очищення влади : Закон України від 16 вересня 2014 року (зі змінами і допов.) // Відомості Верховної Ради України. — 2014. — № 44. — Ст. 2041.
- ❖ Про міжнародні договори України: Закон України від 22 червня 2004 року // Офіційний вісник України. — 2004. — № 35. — Ст. 2317.

Спеціальна література:

1. Адміністративне право України : підручник / П. Т. Слободянюк, А. Ю. Гленко та ін. ; за ред. А. Ю. Гленко. — К. : А.С.К., 2010. — 336 с.
2. Бережний В. О. Реформування державної служби у Франції / В. О. Бережний // Актуальні проблеми державного управління. — 2011. — № 2. — С. 364-371.
3. Боярчук Л. В. Застосування зарубіжного досвіду в роботі державної служби зайнятості України / Л. В. Боярчук // Науковий вісник Полісся. — 2015. — Вип. 1. — С. 65-70.
4. Буханевич О. М. Організаційно-правові аспекти діяльності центрів надання адміністративних послуг в зарубіжних країнах / О. М. Буханевич // Право і суспільство. — 2015. — № 4 (2). — С. 105-109.
5. Верба С. М. Професіоналізація державної служби України – напрямок до європейської спільноти / С. М. Верба // Наукові праці [Чорноморського державного університету імені Петра Могили комплексу «Києво-Могилянська академія»]. Сер. : Державне управління. — 2011. — Т. 165, Вип. 153. — С. 66-71.
6. Волик В. С. Зарубіжний досвід використання компетентнісного підходу в управлінні персоналом державної служби / В. С. Волик // Теорія та практика державного управління. — 2012. — Вип. 3. — С. 440-447.
7. Грובה В. П. Правовий статус та повноваження органів місцевого самоврядування Італії: перспективи для України / В. П. Грובה // Право і суспільство. — 2015. — № 4 (3). — С. 3-8.
8. Демченко Ю. В. Зарубіжний досвід формування публічної служби / Ю. В. Демченко // Держава та регіони. Сер.: Право. — 2014. — № 2. — С. 10-13.
9. Державне управління, державна служба і місцеве самоврядування / Кол. авт. ; за заг. ред. О. Ю. Оболенського — Хмельницький : Поділля, 2009. — 568 с.
10. Енциклопедичний словник з державного управління / Уклад. : Ю. П. Сурмін, В. Д. Бакуменко, А. М. Михненко та ін. ; за ред. Ю. В. Ковбасюка, В. П. Трощинського, Ю. П. Сурміна. — К. : НАДУ, 2010. — 820 с.
11. Енциклопедія державного управління : у 8 т. / Наук.-ред. кол. : Ю. В. Ковбасюк та ін. — К. : НАДУ, 2011. — Т. 6 : Державна служба / наук.-ред. кол. : С. М. Серьогін, В. М. Сороко та ін. — 524 с.
12. Євдокимова В. В. Світовий досвід моделей державного управління як архетипна складова для вдосконалення механізмів державного управління в Україні / В. В. Євдокимова // Публічне управління: теорія та практика. — 2013. — Спец. вип. — С. 49-54.
13. Євмешкіна О. Л. Особливості кар'єри державних службовців України та зарубіжних країн / О. Л. Євмешкіна // Актуальні проблеми державного управління. — 2013. — Вип. 3. — С. 127-130.
14. Єфремов А. О. Зарубіжний досвід охорони праці державних службовців / А. О. Єфремов // Форум права. — 2015. — № 4. — С. 89-94.

15. Жиденко Н. А. Досвід зарубіжних країн у сфері професійного розвитку персоналу державної служби / Н. А. Жиденко // Теоретичні та прикладні питання державотворення. — 2013. — Вип. 13. — С. 275-283.
16. Золотарьов В. Ф. Зарубіжний досвід організаційного та кадрового забезпечення органів влади / В. Ф. Золотарьов // Актуальні проблеми державного управління. — 2014. — № 1. — С. 237-244.
17. Ісаєнко І. А. Європеїзація державної служби України / І. А. Ісаєнко // Вісник Академії митної служби України. Сер. : Державне управління. — 2010. — №2. — С. 111-116.
18. Кадрова політика і державна служба : навч. посібник / С. М. Серьогін, Н. Т. Гончарук, Н. А. Липовська та ін. ; за заг ред. С. М. Серьогіна. — Дніпропетровськ : ДРІДУ НАДУ, 2011. — 352 с.
19. Калашник Н. С. Шляхи впровадження зарубіжного досвіду самоосвіти державних службовців до практики публічного адміністрування в Україні / Н. С. Калашник // Право та державне управління. — 2013. — № 3. — С. 47-51.
20. Кіцак Т. М. Моделі підготовки державних службовців у країнах Європи та Північної Америки: досвід для України / Т. М. Кіцак // Ефективність державного управління. — 2012. — Вип. 30. — С. 377-384.
21. Кіцак Т. М. Моделі підготовки державних службовців у країнах Європи та Північної Америки: досвід для України / Т. М. Кіцак // Ефективність державного управління. — 2012. — Вип. 30. — С. 377-384.
22. Коновалова М. В. Інноваційна культура державних службовців як умова їх безперервного професійного розвитку і освіти / М. В. Коновалова // Ефективність державного управління. — 2012. — Вип. 30. — С. 385-390.
23. Коновалова М. В. Світова практика формування інноваційної культури державних службовців на прикладі англосаксонської моделі інноваційного розвитку / М. В. Коновалова // Держава та регіони. Сер. : Державне управління. — 2013. — № 1. — С. 112-116.
24. Коротких Ю. А. Досвід врегулювання юридичної відповідальності державних службовців за трудовим законодавством Іспанії / А. Ю. Коротких // Форум права. — 2015. — № 4. — С. 119-122.
25. Кохан С. О. Зарубіжний досвід організації систем контролю / С. О. Кохан // Науковий вісник Академії муніципального управління. Серія : Управління. — 2013. — Вип. 2. — С. 284-290.
26. Левчишина О. Л. Адміністративний договір в Україні: поняття, ознаки, зарубіжний досвід і пропозиції щодо вдосконалення / О. Л. Левчишина // Право і суспільство. — 2015. — № 5-2. — С. 117-121.
27. Летучий Д. М. Зарубіжна практика формування стилів управління персоналом у сфері державної служби / Д. М. Летучий // Аспекти публічного управління. — 2014. — № 3-4. — С. 81-88.
28. Максакова Р. Влада народу як першооснова забезпечення ефективного державного управління / Р. Максакова // Право України. — 2015. — № 5. — С. 90-96.

29. Мамчур Г. В. Види і моделі державної служби / Г. В. Мамчур // Державне управління. — 2014. — № 1 (1). — С. 41-45.
30. Машовець О. С. Механізми управління професійним розвитком та проведенням оцінювання державного службовця: зарубіжний досвід та умови використання в Україні / О. С. Машовець // Інвестиції: практика та досвід. — 2011. — № 1. — С. 96-98.
31. Морозова Н. Г. Сучасний кадровий менеджмент на державній службі в країнах світу та європейського союзу: досвід для України / Н. Г. Морозова // Науковий вісник Академії муніципального управління. Серія : Управління. — 2010. — Вип. 2. — С. 343-354.
32. Мэннинг Н. Реформа государственного управления: международный опыт / Н. Мэннинг, Н. Парисон ; пер. с англ. — М. : Весь Мир, 2003. — 496 с.
33. Неліпа Д. В. Адаптація державної служби України до сучасних світових стандартів / Д. В. Неліпа // Науковий вісник Академії муніципального управління. Серія : Управління. — 2014. — Вип. 1. — С. 55-62.
34. Озірська С. М. Системи державної служби європейських країн: Великобританія, Російська Федерація, Україна, Французька республіка : наук.-аналіт. Дослідження / С. М. Озірська, Ю. Д. Полянський. — К. : Вид-во УАДУ, 2009. — 252 с.
35. Олійник І. Л. Зарубіжний досвід кадрової політики в системі державної служби: щодо питання формування вищого корпусу / І. Л. Олійник // Вісник Маріупольського державного університету. Сер. : Право. — 2013. — Вип. 6. — С. 87-93.
36. Петрів Л. М. Статус службової особи: природа, структура, спеціалізація / Л. М. Петрів. — К. : А.С.К., 2011. — 236 с.
37. Проскурякова К. С. Європейські стандарти державної служби: досвід Польської республіки / К. С. Проскурякова // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Державне управління. — 2014. — Вип. 1. — С. 69-72.
38. Сафонова О. Ю. Зарубіжний досвід щодо правового регулювання професійної підготовки суддів / О. Ю. Сафонов // Право і суспільство. — 2015. — № 1. — С. 38-45.
39. Соловйов В. М. Реформування державного управління на засадах нового державного менеджменту: сутність та критицизм / В. М. Соловйов // Право і суспільство. — 2011. — № 3. — С. 126-129.
40. Сурай І. Г. Добročесність-сутнісна ознака еліти державного управління / І. Г. Сурай // Суспільство. Держава. Управління. Право. — 2011. — № 2. — 64-73 с.
41. Терницький С. М. Зарубіжний досвід конкурсного заміщення посад державних службовців / С. М. Терницький // Форум права. — 2010. — № 1. — С. 351-357.
42. Утченко К. Ю. Особливості оскарження актів органів публічної адміністрації в зарубіжних країнах / К. Ю. Утченко // Право і суспільство. — 2015. — № 3 (2). — С. 142-146.

43. Федоренко В. Л. Конституційні засади територіальної організації публічної влади в Австрії: історія та сучасність / В. Л. Федоренко, О. М. Чернеженко // Бюлетень Міністерства юстиції України. — 2015. — № 1. — С. 73-85.
44. Федоренко В. Л. Пріоритетні напрями удосконалення освіти у сфері кадрової політики і державної служби при підготовці фахівців у галузі державного управління / В. Л. Федоренко // Вісник Національної академії державного управління при Президентові України. — 2014. — № 4. — С. 49-55.
45. Черкасова А. С. Атестація державних службовців як складова кадрових технологій / А. С. Черкасова // Вісник Академії митної служби України. Сер. : Державне управління. — 2010. — № 1. — С. 105-109.
46. Черчатий О. І. Вивчення та впровадження в Україні іноземного досвіду підвищення професійної компетентності працівників органів влади / О. І. Черчатий, Г. П. Трегубенко // Аспекти публічного управління. — 2014. — № 5-6. — С. 63-70.
47. Чехоева Н. М. Стандарти державної служби України: сучасний рівень та потреба в запозиченні європейського досвіду / Н. М. Чехоева // Юридичний вісник. Повітряне і космічне право. — 2013. — № 4. — С. 72-76.
48. Чорноног Є. С. Державна служба : історія, теорія практика : навч. посібник / Є. С. Чорноног. — К. : Знання, 2008. — 458 с.
49. Шаповал В. Виконавча влада в контексті форм державного правління (теорія і практика світового конституціоналізму) / В. Шаповал // Право України. — 2015. — № 11. — С. 77-88.
50. Шатун В. Т. Оцінювання та атестація державних службовців у руслі європейського і світового тренду / В. Т. Шатун // Наукові праці [Чорноморського державного університету імені Петра Могили комплексу «Києво-Могилянська академія»]. Сер. : Державне управління. — 2014. — Т. 235, Вип. 223. — С. 117-127.
51. Шовгеля О. М. Зарубіжний досвід мотивування професійної діяльності посадових осіб місцевого самоврядування / О. М. Шовгеля // Публічне управління: теорія та практика. — 2013. — Вип. 4. — С. 112-117.

ТЕМА 5. ПОРЯДОК ПРОХОДЖЕННЯ ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ В УКРАЇНІ ТА КАР'ЄРА ДЕРЖАВНИХ СЛУЖБОВЦІВ

I. Підготувати мультимедійні презентації на запропоновані теми:

- ❖ Особливості конкурсу на зайняття вакантних посад державних службовців.
- ❖ Атестація державних службовців: поняття, особливості, процедура проведення.
- ❖ Службова кар'єра державних службовців: поняття, ознаки, елементи.

II. Скласти схеми:

- ✓ Конкурс на зайняття посад державних службовців.
- ✓ Проведення атестації державних службовців.
- ✓ Стадії проходження державної служби.

III. Тематика рефератів:

- Особливості проходження державної служби в Україні.
- Порядок припинення державної служби.
- Проведення державної служби в Україні та Сполучених Штатах Америки: порівняльно-правовий аналіз.
- Службова кар'єра: поняття та ознаки.
- Атестація державних службовців як елемент розвитку кар'єри.

IV. Практичне завдання

Практичне завдання №1

Голова Волинської обласної держадміністрації видав рішення про дострокове звільнення з посади голову Ковельської райдержадміністрації за порушення останнім рішень Кабінету Міністрів України.

Чи має такі повноваження голова Волинської обласної держадміністрації? Чи є вмотивованою підстава для звільнення голови Ковельської райдержадміністрації?

Практичне завдання №2

Громадянин України А. Лісовий, зібравши всі необхідні документи для зайняття вакантної посади в Дніпропетровській обласній державній адміністрації, прибув для проходження співбесіди, де йому було відмовлено у прийнятті на посаду у зв'язку з тим, що він має занадто яскраву й виразну зовнішність, у тому числі пірсинг й татуювання, що для державного службовця це недопустимо. Оскільки зовнішній вигляд істотно впливає на імідж державного службовця. А. Лісовий звернувся до суду, оскільки вважав, що було порушено його законне право на державну службу.

Чи правомірною була відмова? Хто має право на державну службу згідно чинного законодавства? Яке рішення має винести суд у цій справі? Визначте підсудність справи.

Практичне завдання №3

Державний службовець 5-ї категорії придбав у поточному році автомобіль, але зареєстрував його на свою дружину. Через кілька років йому запропонували зайняти посаду першого заступника голови Вінницької обласної держадміністрації (2-га категорія посад службовців).

Відомості якого характеру щодо майнового стану він повинен подати? Який порядок подачі фінансової звітності державних службовців?

Практичне завдання №4

Після смерті одного з міністрів Кабінету Міністрів України на вакантну посаду було прийнято нового міністра, який мав скласти присягу та підписати її текст. Однак через терміновість й невідкладність розгляду питань на пленарному засіданні парламенту, спочатку було розглянуто усі встановленні регламентом цього засідання питання й проголосовано за прийняття відповідних рішень, а вже після цього новопризначений міністр склав присягу й підписав її текст.

Чи мало місце у цьому випадку порушення конституційного процесу призначення міністра Кабінету Міністрів України? Чи будуть законними рішення прийняті Верховною Радою України під час цього засідання? Обґрунтуйте відповідь.

Практичне завдання №5

Голова Солонянської районної держадміністрації А. Білий обрав кандидатури на посаду свого першого заступника та заступників й подав їх перелік на погодження з Головою Дніпропетровської обласної держадміністрації М. Тищенком. Голова Дніпропетровської облдержадміністрації не погодився з призначенням запропонованих кандидатур. А. Білий обрав інші кандидатури на зазначені вище посади й подав їх перелік на розгляд Голови облдержадміністрації, однак М. Тищенко знову не погодився призначати, обрані Головою райдержадміністрації, кандидатури. Після цього А. Білий звернувся до Кабінету Міністрів з проханням погодити обрані ним кандидатури на посади першого заступника та заступників Голови райдержадміністрації.

Чи мав право М. Тищенко повторно відмовляти у погодженні запропонованих кандидатур на посади першого заступника та заступників Голови райдержадміністрації? Чи має право Кабінет Міністрів погодити вищевказані посади? Чи можуть застосовуватись санкції до Голови обласної держадміністрації за повторну необґрунтовану відмову від погодження кандидатур першого заступника та заступників Голови райдержадміністрації? Відповідь обґрунтуйте.

Практичне завдання №6

Громадянин України Пасічник подав необхідні документи для прийняття його на роботу до Районної державної адміністрації на вакантну посаду спеціаліста відділу освіти. Начальник відділу, розглянувши представлені матеріали, відмовив даному громадянину у його заяві посилаючись на те, що він не володіє державною мовою, що у свою чергу унеможливило належне виконання ним службових обов'язків державного службовця на випадок призначення його на цю посаду. Пасічник не погодився з рішенням начальника відділу освіти та звернувся з відповідною скаргою до голови районної державної адміністрації.

Як би Ви були на посаді голови районної державної адміністрації, яке б прийняли рішення у даному разі?

Практичне завдання №7

Працівника міської прокуратури В. Кропова, який є молодим спеціалістом атестували після закінчення стажування, а потім він підлягав атестації повторно через два роки. На нього прокурором міста були складені атестаційні документи: біографічна довідка та атестаційна картка. Документи були подані за 10 днів до проведення атестування.

Чи правомірною є атестація після закінчення терміну стажування та повторно через два роки? Чи мав право прокурор міста складати атестаційні документи? Чи всі документи були складені? В який термін необхідно подати документи? Обґрунтуйте відповідь відповідно до чинного законодавства.

Практичне завдання №8

Класифікуйте за відомими Вам гілками влади нижче наведені органи державної влади з відповідним обґрунтуванням:

- а) Антимонопольний комітет України;
- б) Генеральна прокуратура України;
- в) Житомирська обласна державна адміністрація;
- г) Конституційний Суд України;
- г) Верховна Рада України;
- д) Президент України;
- е) Міністерство юстиції України;
- є) Національний банк України;
- ж) Служба безпеки України;
- з) Центральна виборча комісія;
- и) Вища рада юстиції України;
- і) Рахункова палата;
- ї) Уповноважений Верховної Ради України з прав людини;
- й) Кабінет Міністрів України;
- к) Вищий адміністративний суд України.

Практичне завдання №9

Верховна Рада України за поданням Прем'єр-міністра України призначила на посаду Міністра закордонних справ України А. Гриценко. Однак, Президент України зазначив, що таке призначення є неконституційним й звернувся з поданням до Конституційного Суду України.

Визначте особливості порядку призначення на посаду Міністра закордонних справ України. Чи правомірними були дії Верховної Ради України та Прем'єр-міністра України? Як має вирішитись ця ситуація?

Практичне завдання №10

Міністра оборони України В. Лавриненка було обрано на чергових парламентських виборах народним депутатом України за списками політичної партії «Демократична платформа». Під час реєстрації обраним народним депутатом України, Центральна виборча комісія відмовила йому у цьому. Підставою для відмови було названо відсутність завчасно поданої В. Лавриненком до ЦВК заяви про його звільнення із займаної ним посади, що є порушенням конституційного принципу несумісності депутатського мандата з іншими видами діяльності. У відповідь на ці дії міністр звернувся з відповідним позовом до суду.

Як Ви вважаєте, яке повинен прийняти рішення суд за даної ситуації?

V. Вирішіть тестові завдання

1. Проходження державної служби – це сукупність юридичних фактів, пов'язаних з виникненням, зміною та припиненням:

- а) державно-службових відносин;
- б) державно-трудових відносин;
- в) організаційно-розпорядчих відносин;
- г) політичних відносин;
- д) економічних відносин.

2. Традиційно виділяють наступні стадії (етапи) проходження державної служби:

- а) отримання вищої освіти, подача заяви на службу, конкурсний відбір;
- б) прийняття на службу, просування по службі, припинення служби;
- в) конкурсний відбір, початок служби, звільнення;
- г) початок служби, проходження служби;
- д) проходження служби, кар'єрне зростання, звільнення.

3. При вступі на державну службу виділяють такі вимоги, як:

- а) загальні та спеціальні вимоги;
- б) загальні та особливі вимоги;
- в) конкретні та абстрактні вимоги;
- г) особливі та спеціальні вимоги;
- д) загальні та юридичні вимоги.

4. *Загальні вимоги щодо проходження державної служби пов'язані передусім із:*

- а) соціальним статусом особи;
- б) фінансовим статусом особи;
- в) правовим статусом особи;
- г) політичним статусом особи;
- д) сімейним статусом особи.

5. *Підставою для обмеження при прийнятті на державну службу особи є:*

- а) наявність судимості;
- б) зовнішні вади;
- в) сповідування певної релігії;
- г) відсутність сімейних правовідносин;
- д) повна дієздатність.

6. *Порядок проведення конкурсу для вступу на державну службу регулюється Положенням, що затверджується:*

- а) Верховною Радою України;
- б) прокуратурою;
- в) Кабінетом Міністрів України;
- г) Міністерством внутрішніх справ;
- д) місцевою державною адміністрацією.

7. *Для набуття практичного досвіду та перевірки професійної підготовки особи може проводитися стажування терміном:*

- а) шість місяців;
- б) до двох місяців;
- в) три місяці;
- г) чотири місяці;
- д) до п'яти місяців.

8. *Переміщення державного службовця на нижчу посаду може здійснюватися у таких випадках:*

- а) за результатом проведеної атестації;
- б) за зверненням колег;
- в) за клопотанням прокурора;
- г) за вимогою громадян;
- д) за результатом фізичного тестування.

9. *Державна служба в Україні є:*

- а) кар'єрною;
- б) стабільною;
- в) обмеженою;
- г) динамічною;
- д) гнучкою.

10. Розрізняють два види кар'єр:

- а) посадово-внутрішня і професійно-організаційна;
- б) престижна і непрестижна;
- в) професійно-посадова і внутрішньорганізаційна;
- г) перспективна і малоперспективна;
- д) вертикальна та горизонтальна.

11. Службова кар'єра - це просування по службі державного службовця шляхом зайняття більш високої посади на конкурсній основі або шляхом:

- а) отримання премій;
- б) присвоєння більш високого рангу;
- в) присвоєння більш високої зарплатні;
- г) присвоєння непланової відпустки;
- д) присвоєння грамоти.

12. Позбавлення рангу можливе лише за:

- а) постановою прокурора;
- б) рішенням суду;
- в) рішенням керівника відділу;
- г) рішенням керівника органу;
- д) рішенням керівника міністерства.

13. Припинення державної служби може відбуватися:

- а) тільки у зв'язку з відставкою;
- б) шляхом звільнення або у зв'язку з відставкою;
- в) тільки шляхом звільнення;
- г) шляхом відсторонення від служби;
- д) шляхом тимчасового відсторонення від служби.

14. Відставкою є припинення державної служби службовцем, який займає посаду:

- а) першої або другої категорії;
- б) другої або третьої категорії;
- в) третьої чи четвертої категорії;
- г) четвертої або п'ятої категорії;
- д) будь-якої категорії.

15. Відставка здійснюється за:

- а) усною заявою особи;
- б) письмовою заявою особи;
- в) усною заявою керівництва;
- г) усною заявою особи;
- д) письмовою заявою керівника.

16. Рішення про прийняття відставки або відмову в ній приймається:

- а) у місячний термін;
- б) у двомісячний термін;
- в) у тримісячний термін;
- г) у річний термін;
- д) протягом шести місяців.

17. Державно-службові відносини припиняються виданням уповноваженим органом чи посадовою особою:

- а) конституційного акту про звільнення або відставку;
- б) адміністративного акту про звільнення або відставку;
- в) цивільного акту про звільнення або відставку;
- г) акту органу місцевого самоврядування про відставку;
- д) акту органу місцевого управління про звільнення.

18. Який суб'єкт наділений правом присвоєння державним службовцям рангів, які відповідають посадам першої категорії:

- а) Президент України;
- б) Кабінет міністрів України;
- в) центральний орган виконавчої влади уповноважений на реалізацію державної політики у сфері державної служби;
- г) Міністерство внутрішніх справ;
- д) Генеральна прокуратура України.

19. Яка тривалість щорічної відпустки державних службовців встановлена законодавством про державну службу?

- а) 24 календарні дні;
- б) 30 календарних днів;
- в) 30 робочих днів;
- г) 31 робочий день;
- д) 31 календарний день.

20. На який термін приймається рішення про відсторонення від посади державного службовця у випадку невиконання службових обов'язків, що призвело до людських жертв або заподіяло значної матеріальної чи моральної шкоди громадянину, державі, підприємству, установі, організації чи об'єднанню громадян:

- а) не більше ніж п'ять днів;
- б) на невизначений термін;
- в) на час проведення службового розслідування;
- г) на два тижні;
- д) на рік.

21. Для якої з наведених категорій державних службовців підставою для припинення державної служби з ініціативи керівництва може бути зміна керівництва чи складу державного органу?:

- а) особи, що проходять стажування на посадах у відповідному державному органі;
- б) заступник (заступники) новопризначеного керівника;
- в) державні службовці патронатної служби;
- г) голови місцевих рад;
- д) державні службовці поліції.

22. Якими будуть правові наслідки для державного службовця у разі його відмови від прийняття присяги державного службовця:

- а) припинення державної служби;
- б) накладення дисциплінарного стягнення;
- в) проведення службового розслідування;
- г) притягнення до кримінальної відповідальності;
- д) притягнення до адміністративної відповідальності.

23. Який термін оприлюднення даних про вакансії для державних службовців встановлено законом:

- а) не пізніше ніж за 10 днів до проведення конкурсу;
- б) не пізніше ніж за місяць до проведення конкурсу;
- в) не пізніше ніж за 5 днів до проведення конкурсу;
- г) не пізніше ніж за 15 днів до проведення конкурсу;
- д) не пізніше за 25 днів до проведення конкурсу.

24. Відставка – це:

- а) припинення державної служби за власним бажанням;
- б) звільнення;
- в) відрядження;
- г) надання відпустки посадовій особі;
- д) усунення від справи.

25. Рішення щодо припинення державної служби в Україні може бути оскаржено у:

- а) прокуратурі;
- б) поліції;
- в) суді;
- г) Верховній Раді України;
- д) військовій частині.

VI. Словникова робота:

кар'єра, кар'єризм, посада, політичні посади, посади патронатного типу, адміністративні посади, атестація державних службовців, повторна атестація державних службовців, кадрова політика держави, конкурс на заміщення посад державних службовців, державно-службові відносини, переведення, проходження служби, припинення служби, просування по службі, кадрове забезпечення, стаж, ранг державного службовця, категорія державного службовця, зарахування на державну службу, стажування, випробування, відсторонення від займаної посади, присяга, кадровий резерв, підвищення кваліфікації.

Нормативні акти:

- ❖ Конституція України від 28 червня 1996 року // Відомості Верховної Ради України. — 1996. — № 30. — Ст. 141 (зі змінами внесеними Законом України «Про відновлення дії окремих положень Конституції України» від 21 лютого 2014 р. // Офіційний вісник України. — 2014. — № 19. — Ст. 583).
- ❖ Акт проголошення незалежності України від 24 серпня 1991 року // Відомості Верховної Ради України. — 1991. — № 38. — Ст. 502
- ❖ Декларація прав національностей України від 01 листопада 1991 року // Відомості Верховної Ради України. — 1991. — № 53. — Ст. 799.
- ❖ Декларація про державний суверенітет України від 16 липня 1990 року // Відомості Верховної Ради УРСР. — 1990. — № 31. — Ст. 429.
- ❖ Загальна декларація прав людини від 10 грудня 1948 року // Офіційний вісник України. — 2008. — № 93.
- ❖ Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод від 04 листопада 1950 року // Офіційний вісник України. — 1998. — № 13.
- ❖ Кодекс адміністративного судочинства України від 6 липня 2005 року (зі змінами і допов.) // Відомості Верховної Ради України. — 2005. — № 35, 35-36, 37. — Ст. 446
- ❖ Кодекс законів про працю України : Кодекс України від 10 грудня 1971 року (зі змінами і допов.) // Відомості Верховної Ради УРСР. — 1971. — № 50. — С. 375.
- ❖ Кодекс України про адміністративні правопорушення від 7 грудня 1984 року (зі змінами і допов.) // Відомості Верховної Ради України. — 1984. — № 51. — Ст. 1122.
- ❖ Кримінальний кодекс України від 05 квітня 2001 року (зі змінами і допов.) // Відомості Верховної Ради України. — 2001. — № 13-14. — Ст. 214.
- ❖ Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 року (зі змінами і допов.) // Відомості Верховної Ради України. — 2003. — № 40-44. — Ст. 356.
- ❖ Цивільний процесуальний кодекс України від 18 березня 2004 року (зі змінами і допов.) // Відомості Верховної Ради України. — 2004. — № 40. — Ст. 492.

- ❖ Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту : Закон України від 08 липня 2011 року (зі змінами і допов.) // Бюлетень законодавства і юридичної практики України. — 2001. — № 11. — С. 354-374.
- ❖ Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини : Закон України від 23 лютого 2006 року (зі змінами і допов.) // Відомості Верховної Ради України. — 2006. — № 30. — Ст. 260.
- ❖ Про Вищу раду юстиції : Закон України від 15 січня 1998 року (зі змінами і допов.) // Відомості Верховної Ради України. — 1998. — № 25. — Ст. 146.
- ❖ Про громадські об'єднання : Закон України від 22 березня 2012 року (зі змінами і допов.) // Відомості Верховної Ради України. — 2013. — № 1. — Ст. 1.
- ❖ Про державний кордон України : Закон України від 04 листопада 1991 року (зі змінами і допов.) // Відомості Верховної Ради України. — 1992. — № 2. — Ст. 5.
- ❖ Про державну службу : Закон України від 10 грудня 2015 року // Офіційний вісник України. — 2016. — № 3. — С. 28. — Ст. 149.
- ❖ Про засади державної мовної політики : Закон України від 03 липня 2012 року (зі змінами і допов.) // Офіційний вісник України. — 2012. — № 61.
- ❖ Про звернення громадян : Закон України від 2 жовтня 1996 року (зі змінами і допов.) // Відомості Верховної Ради України. — 1996. — № 47. — Ст. 256.
- ❖ Про Кабінет Міністрів України : Закон України від 27 лютого 2014 року (зі змінами і допов.) // Відомості Верховної Ради України. — 2014. — № 13. — Ст. 222.
- ❖ Про прокуратуру : Закон України від 14 жовтня 2014 року (зі змінами і допов.) // Відомості Верховної Ради України. — 2015. — № 2-3. — Ст. 12.
- ❖ Про службу в органах місцевого самоврядування : Закон України від 07 червня 2001 року // Відомості Верховної Ради України. — 2001. — № 33. — Ст. 175.
- ❖ Про місцеве самоврядування в Україні : Закон України від 21 травня 1997 року // Відомості Верховної Ради України. — 1997. — № 24. — Ст. 170.
- ❖ Про місцеві державні адміністрації : Закон України від 09 квітня 1999 року // Відомості Верховної Ради України. — 1999. — № 20-21. — Ст. 190.
- ❖ Про Національну поліцію : Закон України від 02 липня 2015 року (зі змінами і допов.) // Відомості Верховної Ради України. — 2015. — № 40-41. — Ст. 379.
- ❖ Про очищення влади : Закон України від 16 вересня 2014 року (зі змінами і допов.) // Відомості Верховної Ради України. — 2014. — № 44. — Ст. 2041.
- ❖ Про міжнародні договори України: Закон України від 22 червня 2004 року // Офіційний вісник України. — 2004. — № 35. — Ст. 2317.

Спеціалізована література:

1. Артеменко Н. Ф. Атестація та оцінка державних службовців як важливий чинник управління їх професійним удосконаленням / Н. Ф. Артеменко // Університетські наукові записки. — 2008. — № 2. — С. 315-321.
2. Біла-Тіунова Л. Р. Службова кар'єра державного службовця: сутнісна характеристика / Л. Р. Біла-Тіунова // Вісник Південного регіонального центру Національної академії правових наук України. — 2014. — № 2. — С. 97-107.
3. Бабенко К. Політична реформа в контексті демократизації системи державної влади: конституційні аспекти / К. Бабенко // Юридична Україна. — 2007. — № 3. — С. 26-33.
4. Бабенко К. Проблема забезпечення цілісності державної влади в контексті розвитку системи конституційно-правового регулювання в Україні / К. Бабенко // Юридична Україна. — 2009. — № 7. — С. 22-27.
5. Бабін Б. Проблема національних квот у виборчому праві України / Б. Бабін // Вісник Центральної виборчої комісії. — 2005. — № 2. — С. 58-64.
6. Багатомовний юридичний словник-довідник / І. О. Голубовська та ін. ; відп. ред. І. О. Голубовська, І. Ю. Штиченко. — К. : Київський університет, 2012. — 543 с.
7. Безсмертний Р. Адміністративно-територіальна реформа – реформа для людини / Р. Безсмертний // Місто. — 2005. — № 3-4. — С. 60-69.
8. Бережанський Г. І. Співвідношення легітимності та легальності державної влади: теоретико-правовий аспект / Г. І. Бережанський // Бюлетень міністерства юстиції України. — 2015. — № 7 — С. 36-42.
9. Біскуп В. С. Кар'єра vs професіоналізм: технології просування на противагу професіоналізації / В. С. Біскуп // Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Соціологічні дослідження сучасного суспільства: методологія, теорія, методи. — 2012. — № 993, Вип. 29. — С. 53-57.
10. Біла Л. Р. Теоретичні положення атестації державних службовців в Україні / Л. Р. Біла // Актуальні проблеми держави і права. — 2005. — Вип. 26. — С. 30-40.
11. Болотіна Н. Право людини на соціальне забезпечення України: проблеми теорії і понять / Н. Болотіна // Право України. — 2000. — № 4. — С. 35-43.
12. Бомбергер І. Особливості правового регулювання спеціального пенсійного забезпечення по інвалідності / І. Л. Бомбергер // Держава й право. — 2013. — Вип. 60. — С. 262-269.
13. Варакіна Н. О. Кар'єра державних службовців: закордонний досвід / Н. О. Варакіна // Актуальні проблеми державного управління. — 2008. — № 2. — С. 473-479.
14. Варакіна Н. О. Планування як складова організаційно-правового механізму управління кар'єрою державних службовців / Н. О. Варакіна // Державне будівництво. — 2009. — № 2. — Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/DeBu_2009_2_36

15. Варакіна Н. О. Формальні методи оцінки персоналу як механізми управління кар'єрою державного службовця / Н. О. Варакіна // Теорія та практика державного управління. — 2009. — Вип. 4. — С. 333-339.
16. Вишновецький В. М. Правова природа атестації державних службовців / В. М. Вишновецький // Юридичний вісник. Повітряне і космічне право. — 2012. — № 1. — С. 45-49.
17. Воронько Л. О. Успішна кар'єра державного службовця: сутність, умови та фактори побудови / Л. О. Воронько. // Державне управління: теорія та практика. — 2013. — № 1. — Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Dutp_2013_1_23
18. Герман Г. Ю. Організаційно-правові засади кар'єрної цивільної служби в демократичних державах / Г. Ю. Герман // Економіка та держава. — 2012. — № 8. — С. 130-132.
19. Глівенко С. В. Підходи до аналізу факторів розвитку кар'єри представників топ-менеджменту України / С. В. Глівенко, О. І. Вишницька, С. М. Груша // Вісник Сумського державного університету. Сер. : Економіка. — 2012. — № 4. — С. 75-85.
20. Гончарук Н. Планування кар'єрного розвитку державних службовців у контексті реформування державної служби / Н. Гончарук, Н. Артеменко // Державне управління та місцеве самоврядування. — 2012. — Вип. 4. — С. 199-209.
21. Євмешкіна О. Особливості кар'єри державних службовців України та зарубіжних країн / О. Євмешкіна // Актуальні проблеми державного управління. — 2013. — Вип. 3. — С. 127-130.
22. Жигалкін П. І. Атестація робочого місця за умовами праці державного службовця / П. І. Жигалкін // Публічне право. — 2015. — № 1. — С. 138-144.
23. Жовнірчик Я. Ф. Сутність формування кар'єри державного службовця в організації його діяльності / Я. Ф. Жовнірчик // Науковий вісник Академії муніципального управління. Серія : Управління. — 2013. — Вип. 3. — С. 50-59.
24. Задоя І. І. Атестація державних службовців – важлива складова проходження державної служби / І. І. Задоя // Актуальні проблеми політики. — 2014. — Вип. 53. — С. 296-305.
25. Кагановська Т. Є. Правові аспекти регулювання службової кар'єри / Т. Є. Кагановська // Форум права. — 2013. — № 4. — С. 139-147.
26. Кагановська Т. Є. Організаційно-правові засади проведення атестаційного провадження державних службовців в Україні / Т. Є. Кагановська // Форум права. — 2011. — № 2. — С. 331-338.
27. Коломієць Ю. В. Сучасні тенденції управління діловою кар'єрою персоналу / Ю. В. Коломієць, О. А. Фомова // Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. — 2014. — № 3 (2). — С. 86-89.

28. Лакіза О. О. До питання атестації робочого місця державного службовця / О. О. Лакіза // Право та інноваційне суспільство. — 2014. — № 1. — С. 67-76.
29. Мельников О. Ф. Кар'єра в системах державної служби різних країн [Електронний ресурс] / О. Ф. Мельников. // Державне будівництво. — 2008. — № 2. — Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/DeBu_2008_2_44
30. Міельчарек А. Поняття кар'єри та професійного успіху в системі соціологічних категорій / А. Міельчарек // Наукові праці МАУП. Сер. : Економічні науки. Психологічні науки. — 2013. — Вип. 2. — С. 117-122.
31. Овсяннікова В. В. Особливості професійної кар'єри особистості / В. В. Овсяннікова // Проблеми сучасної психології. — 2013. — № 1. — С. 91-104.
32. Пархоменко-Куцевіл О. Удосконалення процедури атестації державних службовців: порівняльно-правовий аналіз / О. Пархоменко-Куцевіл // Вісник Національної академії державного управління при Президентові України. — 2010. — № 1. — С. 55-62.
33. Сафонова Ю. С. Планування трудової кар'єри як фактор професійного зростання персоналу / Ю. С. Сафонова // Управління розвитком. — 2013. — № 12. — С. 100-101.
34. Соколова Т. А. Вплив навчання на зростання кар'єрного потенціалу державних службовців в Україні / Т. А. Соколова // Актуальні проблеми державного управління. — 2009. — № 2. — С. 225-231.
35. Соколова Т. А. Організаційно-правові засади побудови кар'єри державних службовців в Україні / Т. А. Соколова // Економіка та держава. — 2011. — № 2. — С. 130-133.
36. Соколова Т. А. Підвищення ролі кадрових служб у процесі реалізації кар'єрного потенціалу державних службовців України / Т. А. Соколова // Економіка та держава. — 2011. — № 3. — С. 143-146.
37. Соколова Т. А. Управління кар'єрою державних службовців в Україні / Т. А. Соколова // Теорія та практика державного управління. — 2009. — Вип. 3. — С. 402-408.
38. Стародубцев А. А. Посада як основа службової кар'єри / А. А. Стародубцев // Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ. — 2010. — № 4 (2). — С. 238-243.
39. Сухонос В. В. Стратегія розвитку відносин у колективі і кар'єра: питання взаємозалежності / В. В. Сухонос // Правовий вісник Української академії банківської справи. — 2013. — № 2. — С. 66-69.
40. Христук О. Кар'єрний розвиток особистості як складова її професійного розвитку / О. Христук // Молодь і ринок. — 2013. — № 8. — С. 84-88.
41. Цуканова В. Я. Удосконалення управління кар'єрою менеджера в організації / В. Я. Цуканова, І. Р. Сіваченко // Проблеми і перспективи розвитку підприємництва. — 2014. — № 2 (1). — С. 175-179.
42. Черкасова А. С. Атестація державних службовців як складова кадрових технологій / А. С. Черкасова // Вісник Академії митної служби України. Сер. : Державне управління. — 2010. — № 1. — С. 105-109.

43. Шаповалова Н. П. Трактовка поняття «кар'єра» з точки зору різних філософій світу / Н. П. Шаповалова // Педагогіка та психологія. — 2013. — Вип. 43. — С. 103-109.
44. Шатун В. Т. Оцінювання та атестація державних службовців у руслі європейського і світового тренду / В. Т. Шатун // Наукові праці [Чорноморського державного університету імені Петра Могили комплексу «Києво-Могилянська академія»]. Сер. : Державне управління. — 2014. — Т. 235, Вип. 223. — С. 117-127.
45. Щегорцова В. М. Наукові підходи до класифікації видів кар'єри державних службовців / В. М. Щегорцова // Теорія та практика державного управління. — 2015. — Вип. 1. — С. 191-196.

ТЕМА 6. МАТЕРІАЛЬНЕ ТА СОЦІАЛЬНО-ПОБУТОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДЕРЖАВНИХ СЛУЖБОВЦІВ

I. Підготувати мультимедійні презентації на запропоновані теми:

- ❖ Поняття, сутність і напрями матеріального та соціально-побутового забезпечення державних службовців.
- ❖ Оплата праці державних службовців та заохочення за сумлінну працю. Щорічні та додаткові відпустки державних службовців.
- ❖ Пенсійне забезпечення державних службовців. Граничний вік перебування на державній службі. Порядок і умови перерахунку пенсій державних службовців.

II. Скласти схеми:

- ✓ *Напрями матеріального забезпечення державних службовців.*
- ✓ *Напрями соціально-побутового забезпечення державних службовців.*
- ✓ *Нормативне регулювання оплати праці державних службовців.*
- ✓ *Структура оплати праці державних службовців.*
- ✓ *Умови для призначення пенсій державним службовцям.*
- ✓ *Види відпусток, що надаються державним службовцям.*

III. Тематика рефератів:

- *Етапи проходження державної служби та їх правове регулювання.*
- *Матеріальне та соціально-побутове забезпечення державних службовців у країнах Європейського Союзу, Сполучених Штатах Америки та Україні: порівняльний аналіз.*
- *Особливості матеріально-побутового забезпечення службовців деяких видів спеціалізованої державної служби в Україні.*
- *Пенсійне забезпечення державних службовців: минуле та сьогодення.*
- *Управління професіоналізацією кадрів державної служби України: форми, методи, технології.*
- *Кар'єра державного службовця в Україні: нормативно-правове регулювання та сучасні перспективи.*

IV. Практичне завдання:

Практичне завдання №1

Державний службовець І. Сидоров звернувся до свого керівника із заявою про надання відпустки без збереження заробітної плати у зв'язку з народженням дитини. Керівник відмовив в наданні відпустки, оскільки праця державного службовця регулюється спеціальним законодавством, що не передбачає надання відпустки без збереження заробітної плати.

Чи правомірна відмова у наданні відпустки? Що слід розуміти під загальним і спеціальним законодавством про працю?

Практичне завдання №2

Пропрацювавши два місяці друкаркою в МВС України, К. Котенко пішла у декретну відпустку. Через три місяці вона звернулася до адміністрації з проханням надати їй чергову оплачувану відпустку у повному обсязі і приєднати її до післяродової відпустки. У проханні їй було відмовлено.

Чи правомірна відмова? Зробіть посилання на відповідний нормативно-правовий акт законодавства України.

V. Вирішити тестові завдання:

1. *Заробітна плата державних службовців складається з:*

- а) посадових окладів, премій, доплати за ранги, надбавки за вислугу років на державній службі та інших надбавок;
- б) посадових окладів, премій, виплати за ранги, окремі виплати за вислугу років на державній службі та встановлених надбавок;
- в) посадових премій, окладів, доплати за вислугу років на державній службі, надбавки за ранги державній службі та інших надбавок;
- г) посадових виплат, премій, доплати за ранги, надбавки за вислугу років на державній службі та інших надбавок;
- д) посадових доплат, премій, окладів за ранги, надбавки за вислугу років на державній службі та інших надбавок.

2. *Оплата праці державних службовців повинна забезпечувати:*

- а) сумлінне дотримання правил дисциплінарного статуту;
- б) сумлінне дотримання правил етики;
- в) сумлінне виконання законів та підзаконних нормативно-правових актів;
- г) сумлінне виконання обов'язків;
- д) сумлінну та ініціативну працю.

3. *Посадові оклади державних службовців установлюються залежно від:*

- а) чинного законодавства;
- б) рангу, присвоєного державному службовцю;
- в) складності та рівня відповідальності виконуваних службових обов'язків;
- г) вислуги років державного службовця;
- д) підзаконного нормативно-правового акту, що регулює дане питання.

4. Доплата за ранг провадиться відповідно до:

- а) вислуги років державного службовця;
- б) рангу, присвоєного державному службовцю;
- в) чинного законодавства;
- г) підзаконного нормативно-правового акту, що регулює дане питання
- д) складності та рівня відповідальності виконуваних службових обов'язків.

5. Надбавка за вислугу років виплачується державним службовцям:

- а) щорічно;
- б) двічі на рік;
- в) раз в три місяці;
- г) щомісячно;
- д) щотижнево.

6. Умови оплати праці державних службовців, розміри їх посадових окладів, надбавок, доплат і матеріальної допомоги визначаються:

- а) керівником органу де працює державний службовець;
- б) Президентом України;
- в) колегіально держслужбовцями;
- г) Верховною Радою України;
- д) Кабінетом Міністрів України.

7. Джерелом формування фонду оплати праці державних службовців є:

- а) лише Державний бюджет України;
- б) Державний бюджет України та грошові кошти волонтерських організацій;
- в) Державний бюджет України та грошові кошти іноземних держав;
- г) Державний бюджет України та грошові кошти іноземних банківських установ;
- д) Державний бюджет України та інші джерела, визначені для цієї мети положеннями про органи державної виконавчої влади, затвердженими указами Президента України та постановами Кабінету Міністрів України.

8. Державні службовці, за особливі трудові заслуги:

- а) отримують додаткові відпустки
- б) представляються до державних нагород та присвоєння почесних звань;
- в) отримують додаткові грошові кошти;
- г) отримують підвищення;
- д) отримують цінні подарунки від держави.

9. Державним службовцям надається щорічна відпустка тривалістю:

- а) 10 календарних днів;
- б) 20 календарних днів;
- в) 30 календарних днів;
- г) 40 календарних днів;
- д) 50 календарних днів.

10. Державним службовцям, які мають стаж роботи в державних органах понад 10 років, надається додаткова оплачувана відпустка тривалістю до:

- а) 5 календарних днів;
- б) 10 календарних днів;
- в) 15 календарних днів;
- г) 20 календарних днів;
- д) 25 календарних днів.

11. Порядок і умови надання додаткових оплачуваних відпусток встановлюються:

- а) Верховною Радою України;
- б) Президентом України;
- в) Кабінетом Міністрів України;
- г) центральним органом виконавчої влади;
- д) керівником центрального органу виконавчої влади.

12. Державні службовці забезпечуються житлом, у встановленому порядку, із:

- а) державного фонду;
- б) приватного фонду;
- в) комунального фонду;
- г) колективного фонду;
- д) індивідуального фонду.

13. На одержання пенсії державних службовців мають право:

а) чоловіки, які досягли віку 60 років, та жінки, які досягли пенсійного віку, встановленого статтею 26 Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування»;

б) чоловіки, які досягли віку 61 років, та жінки, які досягли пенсійного віку, встановленого статтею 26 Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування»;

в) чоловіки, які досягли віку 62 років, та жінки, які досягли пенсійного віку, встановленого статтею 26 Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування»;

г) чоловіки, які досягли віку 63 років, та жінки, які досягли пенсійного віку, встановленого статтею 26 Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування»;

д) чоловіки, які досягли віку 65 років, та жінки, які досягли пенсійного віку, встановленого статтею 26 Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування».

14. *Максимальний розмір пенсії (з урахуванням надбавок, підвищень, додаткової пенсії, цільової грошової допомоги, пенсії за особливі заслуги перед Україною, індексації та інших доплат до пенсії, встановлених законодавством, крім доплати до надбавок окремим категоріям осіб, які мають особливі заслуги перед Батьківщиною) не може перевищувати:*

- а) десяти прожиткових мінімумів, установлених для осіб, які втратили працездатність;
- б) двадцяти прожиткових мінімумів, установлених для осіб, які втратили працездатність;
- в) тридцяти прожиткових мінімумів, установлених для осіб, які втратили працездатність;
- г) сорока прожиткових мінімумів, установлених для осіб, які втратили працездатність;
- д) п'ятидесяти прожиткових мінімумів, установлених для осіб, які втратили працездатність.

15. *Тимчасово, у період з 1 січня 2016 року по 31 грудня 2016 року, максимальний розмір пенсії (з урахуванням надбавок, підвищень, додаткової пенсії, цільової грошової допомоги, пенсії за особливі заслуги перед Україною, індексації та інших доплат до пенсії, встановлених законодавством, крім доплати до надбавок окремим категоріям осіб, які мають особливі заслуги перед Батьківщиною) не може перевищувати:*

- а) 5740 гривень;
- б) 10740 гривень;
- в) 15740 гривень;
- г) 20740 гривень;
- д) 22740 гривень.

16. *Визначення заробітної плати для обчислення пенсій державним службовцям здійснюється в порядку, встановленому:*

- а) Верховною Радою України;
- б) Президентом України;
- в) Кабінетом Міністрів України;
- г) центральним органом виконавчої влади;
- д) керівником центрального органу виконавчої влади.

17. *Умови та порядок перерахунку призначених пенсій державним службовцям визначаються:*

- а) Верховною Радою України;
- б) Президентом України;
- в) Кабінетом Міністрів України;
- г) центральним органом виконавчої влади;
- д) керівником центрального органу виконавчої влади.

18. *Державний службовець, звільнений з державної служби у зв'язку з засудженням за умисне кримінальне правопорушення, вчинене з використанням свого посадового становища, або притягненням до адміністративної відповідальності за вчинене правопорушення, пов'язане з корупцією, позбавляється права на:*

- а) одержання пенсії, передбаченої ст. 7 Закону України «Про державну службу»;
- б) одержання пенсії, передбаченої ст. 27 Закону України «Про державну службу»;
- в) одержання пенсії, передбаченої ст. 37 Закону України «Про державну службу»;
- г) одержання пенсії, передбаченої ст. 47 Закону України «Про державну службу»;
- д) одержання пенсії, передбаченої ст. 57 Закону України «Про державну службу».

19. *Пенсія державним службовцям у частині, що не перевищує розміру пенсії із солідарної системи, що призначається відповідно до Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування», виплачується за рахунок коштів:*

- а) органів місцевого самоврядування України;
- б) Резервного фонду України;
- в) центрального органу виконавчої влади;
- г) Державного бюджету України;
- д) Пенсійного фонду України.

20. *Пенсія по інвалідності призначається:*

- а) залежно від причини інвалідності за умови припинення державної служби;
- б) незалежно від причини інвалідності за умови припинення державної служби;
- в) залежно від причини інвалідності за без умови припинення державної служби;
- г) незалежно від причини інвалідності без умови припинення державної служби;
- д) залежно від причини інвалідності за обов'язкової умови тимчасового припинення державної служби.

21. *Право на призначення пенсії, у зв'язку з втратою годувальника, мають також:*

- а) непрацездатні члени сім'ї померлої особи, яка отримувала або мала право на пенсію за Законом України «Про державну службу»;
- б) працездатні члени сім'ї померлої особи, яка отримувала або мала право на пенсію за Законом України «Про державну службу»;
- в) непрацездатні члени сім'ї померлої особи, яка отримувала або мала

право на пенсію за Законом України «Про державну службу» та іншими законами України;

г) працездатні члени сім'ї померлої особи, яка не отримувала або не мала право на пенсію за Законом України «Про державну службу»;

д) непрацездатні члени сім'ї померлої особи, яка не отримувала або не мала право на пенсію за Законом України «Про державну службу» та іншими законами України.

22. У разі виходу на пенсію державні службовці за наявності стажу державної служби не менше 10 років користуються умовами щодо:

- а) медичного обслуговування;
- б) соціального обслуговування;
- в) комунально-побутового обслуговування;
- г) спеціального обслуговування;
- д) державно-соціального обслуговування.

23. Період роботи посадових осіб в органах державної податкової та митної служб на посадах, на яких відповідно до закону присвоювалися спеціальні та/або персональні звання, зараховується до стажу державної служби, незалежно від:

- а) місця реєстрації на час досягнення зазначеного віку;
- б) місця проживання на час досягнення зазначеного віку;
- в) місця роботи перед часом досягнення зазначеного віку;
- г) місця роботи після часу досягнення зазначеного віку;
- д) місця роботи на час досягнення зазначеного віку.

24. У разі смерті особи у період перебування на державній службі за наявності у померлого годувальника стажу державної служби не менше 10 років непрацездатним членам сім'ї померлого годувальника, які були на його утриманні (при цьому дітям – незалежно від того, чи були вони на утриманні померлого годувальника), призначається пенсія у зв'язку з втратою годувальника на одного непрацездатного члена сім'ї у розмірі:

а) 50 відсотків суми заробітної плати померлого годувальника, з якої було сплачено єдиний внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування;

б) 60 відсотків суми заробітної плати померлого годувальника, з якої було сплачено єдиний внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування;

в) 70 відсотків суми заробітної плати померлого годувальника, з якої було сплачено єдиний внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування;

г) 80 відсотків суми заробітної плати померлого годувальника, з якої було сплачено єдиний внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування;

д) 90 відсотків суми заробітної плати померлого годувальника, з якої було

сплачено єдиний внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування.

25. Право на призначення пенсії у зв'язку з втратою годувальника, мають також непрацездатні члени сім'ї померлої особи, які:

- а) отримували або мали право на пенсію за Законом України «Про пенсійне забезпечення»;
- б) отримували або мали право на пенсію за внутрішніми положеннями Пенсійного фонду України;
- в) отримували право на пенсію за Законом України «Про державну службу»;
- г) мали право на пенсію за Законом України «Про державну службу»;
- д) отримували або мали право на пенсію за Законом України «Про державну службу».

Нормативні акти:

- ❖ Конституція України від 28 червня 1996 року // Відомості Верховної Ради України. — 1996. — № 30. — Ст. 141 (зі змінами внесеними Законом України «Про відновлення дії окремих положень Конституції України» від 21 лютого 2014 р. // Офіційний вісник України. — 2014. — № 19. — Ст. 583).
- ❖ Акт проголошення незалежності України від 24 серпня 1991 року // Відомості Верховної Ради України. — 1991. — № 38. — Ст. 502
- ❖ Декларація прав національностей України від 01 листопада 1991 року // Відомості Верховної Ради України. — 1991. — № 53. — Ст. 799.
- ❖ Декларація про державний суверенітет України від 16 липня 1990 року // Відомості Верховної Ради УРСР. — 1990. — № 31. — Ст. 429.
- ❖ Загальна декларація прав людини від 10 грудня 1948 року // Офіційний вісник України. — 2008. — № 93.
- ❖ Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод від 04 листопада 1950 року // Офіційний вісник України. — 1998. — № 13.
- ❖ Кодекс адміністративного судочинства України від 6 липня 2005 року (зі змінами і допов.) // Відомості Верховної Ради України. — 2005. — № 35, 35-36, 37. — Ст. 446
- ❖ Кодекс законів про працю України : Кодекс України від 10 грудня 1971 року (зі змінами і допов.) // Відомості Верховної Ради УРСР. — 1971. — № 50. — С. 375.
- ❖ Кодекс України про адміністративні правопорушення від 7 грудня 1984 року (зі змінами і допов.) // Відомості Верховної Ради України. — 1984. — № 51. — Ст. 1122.
- ❖ Кримінальний кодекс України від 05 квітня 2001 року (зі змінами і допов.) // Відомості Верховної Ради України. — 2001. — № 13-14. — Ст. 214.
- ❖ Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 року (зі змінами і допов.) // Відомості Верховної Ради України. — 2003. — № 40-44. — Ст. 356.

- ❖ Цивільний процесуальний кодекс України від 18 березня 2004 року (зі змінами і допов.) // Відомості Верховної Ради України. — 2004. — № 40. — Ст. 492.
- ❖ Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту : Закон України від 08 липня 2011 року (зі змінами і допов.) // Бюлетень законодавства і юридичної практики України. — 2001. — № 11. — С. 354-374.
- ❖ Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини : Закон України від 23 лютого 2006 року (зі змінами і допов.) // Відомості Верховної Ради України. — 2006. — № 30. — Ст. 260.
- ❖ Про Вищу раду юстиції : Закон України від 15 січня 1998 року (зі змінами і допов.) // Відомості Верховної Ради України. — 1998. — № 25. — Ст. 146.
- ❖ Про громадські об'єднання : Закон України від 22 березня 2012 року (зі змінами і допов.) // Відомості Верховної Ради України. — 2013. — № 1. — Ст. 1.
- ❖ Про державну службу : Закон України від 10 грудня 2015 року // Офіційний вісник України. — 2016. — № 3. — С. 28. — Ст. 149.
- ❖ Про засади державної мовної політики : Закон України від 03 липня 2012 року (зі змінами і допов.) // Офіційний вісник України. — 2012. — № 61.
- ❖ Про звернення громадян : Закон України від 2 жовтня 1996 року (зі змінами і допов.) // Відомості Верховної Ради України. — 1996. — № 47. — Ст. 256.
- ❖ Про Кабінет Міністрів України : Закон України від 27 лютого 2014 року (зі змінами і допов.) // Відомості Верховної Ради України. — 2014. — № 13. — Ст. 222.
- ❖ Про прокуратуру : Закон України від 14 жовтня 2014 року (зі змінами і допов.) // Відомості Верховної Ради України. — 2015. — № 2-3. — Ст. 12.
- ❖ Про службу в органах місцевого самоврядування : Закон України від 07 червня 2001 року // Відомості Верховної Ради України. — 2001. — № 33. — Ст. 175.
- ❖ Про місцеве самоврядування в Україні : Закон України від 21 травня 1997 року // Відомості Верховної Ради України. — 1997. — № 24. — Ст. 170.
- ❖ Про місцеві державні адміністрації : Закон України від 09 квітня 1999 року // Відомості Верховної Ради України. — 1999. — № 20-21. — Ст. 190.
- ❖ Про Національну поліцію : Закон України від 02 липня 2015 року (зі змінами і допов.) // Відомості Верховної Ради України. — 2015. — № 40-41. — Ст. 379.
- ❖ Про очищення влади : Закон України від 16 вересня 2014 року (зі змінами і допов.) // Відомості Верховної Ради України. — 2014. — № 44. — Ст. 2041.
- ❖ Про міжнародні договори України: Закон України від 22 червня 2004 року // Офіційний вісник України. — 2004. — № 35. — Ст. 2317.

Спеціалізована література:

1. Арістова І. В. Нормативно-правове забезпечення державної служби в Україні / І. В. Арістова // Юридична наука і практика. — 2011. — № 1. — С. 38-44.
2. Білоконь М. В. Якість освіти в контексті підготовки державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування [Електронний ресурс] / М. В. Білоконь // Державне будівництво. — 2011. — № 1. — Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/DeBu_2011_1_24
3. Божок О. І. Риторика державного службовця як інструмент адміністративної субкультури: історично-філософський аспект / О. І. Божок // Вісник Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут». Філософія. Психологія. Педагогіка. — 2010. — № 3. — С. 14-17.
4. Бондаренко Є. М. Фактори формування організаційної культури державної служби / Є. М. Бондаренко // Актуальні проблеми державного управління. — 2012. — № 2. — С. 364-372.
5. Вапнярчук Н. М. Дисциплінарний проступок як підстава дисциплінарної відповідальності державних службовців / Н. М. Вапнярчук // Актуальні проблеми держави і права. — 2011. — Вип. 57. — С. 169-174.
6. Волик В. С. Наукові підходи до визначення понять «компетенція» та «компетентність» державних службовців / В. С. Волик // Актуальні проблеми державного управління. — 2012. — № 1. — С. 426-433.
7. Воронько Л. О. Успішна кар'єра державного службовця: сутність, умови та фактори побудови [Електронний ресурс] / Л. О. Воронько. // Державне управління: теорія та практика. — 2013. — № 1. — Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Dutp_2013_1_23
8. Германюк М. О. Процедурні принципи державної служби: аналіз проблем реалізації та нормативного закріплення / М. О. Германюк, Є. М. Сафронова // Вісник Запорізького національного університету. Юридичні науки. — 2013. — № 1(2). — С. 151-157.
9. Горецька Т. Компетенційний підхід на державній службі / Т. Горецька // Вісник Національної академії державного управління при Президентові України. — 2010. — Вип. 2. — С. 89-97.
10. Грай М. Статус суб'єктів державно-службових відносин в Україні / М. Грай // Вісник Національної академії державного управління при Президентові України. — 2009. — Вип. 3. — С. 57-64.
11. Гурик А. Ю. Гарантії забезпечення права на пенсію державних службовців / А. Ю. Гурик // Публічне право. — 2013. — № 2. — С. 321-327.
12. Дараганова Н. В. Питання щодо застосування різних термінів, що стосуються осіб, які здійснюють діяльність у сфері публічної (державної) служби / Н. В. Дараганова // Юридична наука. — 2012. — № 6. — С. 15-21.
13. Євдокимов В. О. Конотопцева Ю. В. Шляхи подолання мобінгу в управлінні персоналом державної служби / В. О. Конотопцева

- Ю. В. Євдокимов // Актуальні проблеми державного управління. — 2012. — № 2. — С. 331-337.
14. Жила О. В. Формування засад інституту відшкодування шкоди, завданої незаконними рішеннями, діями чи бездіяльністю службових осіб органів державної влади / О. В. Жила // Актуальні проблеми держави і права. — 2008. — Вип. 38. — С. 199-203.
 15. Задоя І. І. Обмеження, пов'язані з прийняттям на державну службу: теоретико-правовий аналіз / І. І. Задоя // Актуальні проблеми держави і права. — 2011. — Вип. 61. — С. 276-284
 16. Золотарьов В. Ф. Підвищення кваліфікації державних службовців як основа розвитку кадрових процесів / В. Ф. Золотарьов // Актуальні проблеми державного управління. — 2012. — № 1. — С. 376-382.
 17. Іншин М. І. Декілька питань розвитку кадрових процесів в державній службі України / М. І. Іншин // Актуальні проблеми права: теорія і практика. — 2010. — № 18. — С. 15-21.
 18. Іншин М. І. До проблем обмежень права на державну службу / М. І. Іншин // Актуальні проблеми права: теорія і практика. — 2012. — № 24. — С. 9-15.
 19. Іншин М. І. До проблеми співвідношення понять «реалізація» та «забезпечення» права на державну службу / М. І. Іншин // Публічне право. — 2013. — № 2. — С. 213-218.
 20. Іншин М. І. Окремі аспекти правового регулювання державної служби нормами Конституції України / М. І. Іншин // Публічне право. — 2013. — № 1. — С. 187-191.
 21. Іншин М. І. Основні етапи становлення сучасної державної служби в Україні / М. І. Іншин // Актуальні проблеми права: теорія і практика. — 2010. — № 17. — С. 22-32.
 22. Іншин М. І. Основні підходи до визначення правового статусу державних службовців [Електронний ресурс] / М. І. Іншин. // Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ. — 2003. — Вип. 23. — Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VKhnuvs_2003_23_37
 23. Іншин М. І. Особливості правового регулювання державної служби в Україні: сучасний стан, проблеми, перспективи розвитку / М. І. Іншин // Форум права. — 2013. — № 2. — С. 165-179.
 24. Іншин М. І. Сутність державної служби за новим законом України «Про державну службу»: аналіз поняття / М. І. Іншин // Актуальні проблеми права: теорія і практика. — 2012. — № 25. — С. 16-23.
 25. Камок Т. В. Сутність та особливості публічної діяльності державних службовців / Т. В. Камок // Актуальні проблеми державного управління. — 2012. — № 1. — С. 382-388.
 26. Клемпарський М. М. Теоретичні та правові засади становлення і розвитку державної служби в Україні / М. М. Клемпарський // Актуальні проблеми права: теорія і практика. — 2012. — № 24. — С. 254-263.

27. Корнута Л. М. Дисциплінарна відповідальність державного службовця в Україні: теоретичний та практичний аспекти / Л. М. Корнута // Актуальні проблеми держави і права. — 2011. — Вип. 62. — С. 84-90.
28. Кулик Д. О. Сучасний стан організаційно-правового забезпечення функціонування інституту державної служби в Україні / Д. О. Кулик // Актуальні проблеми права: теорія і практика. — 2013. — № 27. — С. 307-315.
29. Курочка Л. Принципи державної служби в Україні: сучасні підходи / Л. Курочка // Вісник Національної академії державного управління при Президентові України. — 2012. — Вип. 3. — С. 66-72.
30. Липовська Н. А. Професійна ідентичність державних службовців як наукова проблема / Н. А. Липовська, М. О. Маланчій // Аспекти публічного управління. — 2013. — № 2. — С. 55—61.
31. Луценко О. Є. Поняття та ознаки дисциплінарного проступку державних службовців / О. Є. Луценко // Актуальні проблеми права: теорія і практика. — 2013. — № 26. — С. 349-358.
32. Мельник О. М. Гарантії забезпечення реалізації правового статусу працівників органів державної митної служби України / О. М. Мельник // Європейські перспективи. — 2012. — № 4 (1). — С. 55-59.
33. Наливайко Л. Р. Проблеми правового регулювання інституту державної служби в Україні / Л. Р. Наливайко // Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ. — 2011. — № 4. — С. 15-20.
34. Олійник І. Л. Компетенція керівників державної служби в державному органі / І. Л. Олійник // Європейські перспективи. — 2012. — № 4 (1). — С. 79-84.
35. Петренко І. В. Правова природа державної служби зайнятості України / І. В. Петренко // Європейські перспективи. — 2012. — № 2 (2). — С. 164-169.
36. Плецан Х. В. Професіоналізм як чинник реалізації успішної професійної діяльності державних службовців / Х. В. Плецан // Актуальні проблеми державного управління. — 2012. — № 1. — С. 417-426.
37. Плоский К. Основні проблеми та напрями залучення молоді до державної служби / К. Плоский // Вісник Національної академії державного управління при Президентові України. — 2009. — Вип. 3. — С. 263-270.
38. Плотніченко В. А. Поняття та характеристика права на державну службу / В. А. Плотніченко // Актуальні проблеми держави і права. — 2012. — Вип. 64. — С. 145-153.
39. Плотніченко В. А. Конкурсний відбір осіб на заміщення вакантних посад державної служби: недосконалість правового регулювання / В. А. Плотніченко // Актуальні проблеми права: теорія і практика. — 2012. — № 24. — С. 371-379.
40. Рикова Л. О. Формування кадрового резерву державної служби в Україні / Л. О. Рикова // Актуальні проблеми державного управління. — 2012. — № 2. — С. 358-364.

41. Руденко Г.М. Проблеми кадрового складу державної служби в Україні та шляхи їх вирішення / Г.М. Руденко // Вісник Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля. — 2013. — № 16. — С. 58-62.
42. Рунова Н. О. Державна служба як різновид публічної державної служби в Україні: проблеми інституалізації / Н. О. Рунова // Публічне право. — 2013. — № 2. — С. 241-246.
43. Рунова Н. О. Принципи державної служби України / Н. О. Рунова // Актуальні проблеми права: теорія і практика. — 2012. — № 24. — С. 415-423.
44. Савельєва М. О. Правова природа праці державних службовців / М. О. Савельєва // Актуальні проблеми права: теорія і практика. — 2012. — № 24. — С. 441-446.
45. Сидоренко Н. С. Структурні компоненти професійної культури державних службовців / Н. С. Сидоренко // Аспекти публічного управління. — 2013. — № 1. — С. 84-91.
46. Сіцинська М. Сутнісні характеристики та соціальний характер державної служби / М. Сіцинська // Вісник Національної академії державного управління при Президентові України. — 2009. — Вип. 3. — С. 50-56.
47. Скубак Е. О. Проблема визначення юридичного статусу державного службовця в системі трудового законодавства України / Е. О. Скубак // Актуальні проблеми права: теорія і практика. — 2012. — № 24. — С. 447-450.
48. Снігур І. Й. До питання про обмеження наукової та викладацької діяльності державних службовців / І. Й. Снігур // Вісник Академії адвокатури України. — 2012. — Число 3. — С. 183-186.
49. Стець О. М. Принципи управління державною службою в Україні / О. М. Стець // Актуальні проблеми держави і права. — 2011. — Вип. 57. — С. 98-106.
50. Стець О. М. Цілі, завдання і функції управління державною службою в Україні / О. М. Стець // Актуальні проблеми держави і права. — 2011. — Вип. 58. — С. 247-253.
51. Стрельцов В. Ю. Новелізація ціннісних засад державної служби України та європейський адміністративний простір / В. Ю. Стрельцов, Н. А. Гнидюк // Актуальні проблеми державного управління. — 2012. — № 1. — С. 64-70.
52. Тимофієв В. Г. Розв'язання конфліктів у сфері державної служби: ситуативний підхід [Електронний ресурс] / В. Г. Тимофієв. // Державне управління: теорія та практика. — 2012. — № 2. — Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Dutp_2012_2_27
53. Ткач Г. Принципи службової діяльності у новому Законі України «Про державну службу» / Г. Ткач // Вісник Академії правових наук України. — 2013. — № 1. — С. 176-185.
54. Фесенко Н. С. Політико-адміністративна дихотомія як основа організаційної структури державної служби / Н. С. Фесенко,

- Ю. В. Афанасьєва // Актуальні проблеми державного управління. — 2012. — № 1. — С. 401-410.
55. Фоменко Д. О. Щодо питання стосовно надання статусу державних службовців науково-педагогічним працівникам / Д. О. Фоменко // Актуальні проблеми права: теорія і практика. — 2012. — № 25. — С. 541-548.
 56. Чорнобиль І. Є. Організація праці державних службовців на сучасному етапі / І. Є. Чорнобиль // Ефективність державного управління. — 2013. — Вип. 35. — С. 259-267.
 57. Чехова Н. М. Стандарти державної служби України: сучасний рівень та потреба в запозиченні Європейського досвіду / Н. М. Чехова // Юридичний вісник. — 2013. — № 4 (29). — Ст. 74-78.
 58. Щегорцова В. М. Управління мотивацією праці державних службовців в органах виконавчої влади України / В. М. Щегорцова // Актуальні проблеми державного управління. — 2011. — № 2. — С. 356-363.

ТЕМА 7. ОСОБЛИВОСТІ СПЕЦІАЛІЗОВАНОЇ ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ В УКРАЇНІ

I. Підготувати мультимедійні презентації на запропоновані теми:

- ❖ Поняття та види спеціалізованої служби в Україні.
- ❖ Особливості державної служби в органах прокуратури України.
- ❖ Збройні сили України: особливості проходження служби.

II. Скласти схеми:

- ✓ Підсистеми спеціалізованої державної служби.
- ✓ Система посад і рангів посадових осіб місцевого самоврядування.
- ✓ Система посад і рангів службовців дипломатичної служби.
- ✓ Система військових звань та посад збройних сил України.

III. Тематика рефератів:

- Поняття та ознаки спеціалізованої державної служби в Україні.
- Особливості державної служби в органах прокуратури.

IV. Практичне завдання:

Практичне завдання

Громадянин С. будучи військовозобов'язаним та придатним до військової служби, не маючи, права на відстрочку від призову на військову службу за мобілізацією, в порушення Законів України «Про затвердження Указу Президента України «Про часткову мобілізацію» та Закону України «Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію» 5 вересня 2014 року в приміщенні районного військового комісаріату, відмовився отримувати повістку про

виклик на військову службу у Збройні Сили України спираючись на те, що він належить до релігійної громади, віросповідування якої не допускає користування зброєю, а тому не є суб'єктом даного злочину.

Дати юридичну кваліфікацію казусу. Чи порушені конституційні права громадянина? Як вирішити це питання? Які нормативні акти регулюють дане питання?

V. Вирішіть тестові завдання

1. На державну службу в Україні мають право:

- а) іноземці;
- б) особи без громадянства;
- в) біпатриди;
- г) громадяни України;
- д) біженці.

2. Діяльність національного агентства України з питань державної служби (Нацдержслужба) спрямовується і координується:

- а) Верховною Радою України;
- б) Кабінетом Міністрів України;
- в) Конституційним судом України;
- г) Службою безпеки України;
- д) Міністерством юстиції України.

3. При прийнятті на державну службу може встановлюватися випробування терміном:

- а) до трьох місяців;
- б) до шести місяців;
- в) до року;
- г) до двох років;
- д) до трьох років.

4. Державна політика у сфері державної служби визначається:

- а) Кабінетом Міністрів України;
- б) Верховною Радою України;
- в) Міністерством фінансів України;
- г) Міністерством юстиції України;
- д) Президентом України.

5. Порядок проведення конкурсу для вступу на державну службу регулюється Положенням, що затверджується:

- а) Кабінетом Міністрів України;
- б) Генеральним прокурором України;
- в) Верховною Радою України;
- г) Адміністрацією Президента України;
- д) Прем'єр-міністром України.

6. Для присвоєння чергового рангу в межах відповідної категорії посади державний службовець повинен успішно відпрацювати на займаній посаді:

- а) 6 місяців;
- б) 1 рік;
- в) 1 рік і 6 місяців;
- г) 2 роки,
- д) 3 роки.

7. Державний службовець може бути позбавлений рангу лише:

- а) на підставі рішення суду;
- б) за постановою Кабінету Міністрів України;
- в) за розпорядженням Президента України;
- г) за пропозицією Голови Верховної Ради;
- д) за наказом Міністерства юстиції України.

8. Порядок обчислення стажу державної служби визначається:

- а) Адміністрацією Президента України;
- б) Кабінетом Міністрів України;
- в) Національним агентством України з питань державної служби;
- г) Пенсійним фондом України;
- д) Міністерством юстиції України.

9. До основних принципів державної служби належить:

- а) служіння народу України, дотримання прав підприємств, установ, організацій, об'єднань громадян, демократизму і законності, гуманізму і соціальної справедливості;
- б) захисту інтересів посадових та службових осіб;
- в) дотримання прав підприємств, установ, організацій, об'єднань громадян;
- г) реалізації функцій держави;
- д) пріоритету інтересів держави.

10. Обмеження, пов'язані з проходженням державної служби можуть встановлюватись:

- а) законом та прийнятими відповідно до нього підзаконними нормативними актами;
- б) виключно законом;
- в) локальними нормативними актами;
- г) нормативно-правовими актами центрального органу виконавчої влади уповноваженого на реалізацію державної політики у сфері державної служби;
- д) указами Президента України.

11. Вкажіть обмеження при обранні чи призначенні на посаду в органах державної влади:

- а) особа з інвалідністю;
- б) особа, що має погашену чи зняту судимість;
- в) особа, на яку два роки тому було накладено адміністративне стягнення за корупційне правопорушення;
- г) особа без громадянства;
- д) особа, яка має вищу освіту.

12. До загальних обмежень, пов'язаних з проходженням державної служби відноситься:

- а) участь у страйках;
- б) членство у професійних спілках;
- в) критичні виступи у засобах масової інформації;
- г) наявність власного блогу у соціальних мережах;
- д) членство у благодійному фонді.

13. Оплата праці особи, що претендує на посаду державного службовця і проходить стажування у відповідному державному органі проводиться на умовах:

- а) оплата праці здійснюється на рівні мінімальної заробітної плати;
- б) зберігається заробітна плата за основним місцем роботи;
- в) під час стажування виплачується 50 відсотків мінімальної заробітної плати;
- г) виплачується заробітна плата у розмірі 25 відсотків від середньої заробітної плати в Україні;
- д) виплачується заробітна плата у розмірі 50 відсотків середньої заробітної плати для посади, на якій проходить стажування.

14. Термін оприлюднення даних про вакансії для державних службовців встановлено законом:

- а) не пізніше ніж за 10 днів до проведення конкурсу;
- б) не пізніше ніж за два місяці до проведення конкурсу;
- в) не пізніше ніж за місяць до проведення конкурсу;
- г) не пізніше ніж за 7 днів до проведення конкурсу;
- д) не пізніше ніж за півроку до проведення конкурсу.

15. До державного службовця може бути застосований захід дисциплінарного впливу у виді затримання у присвоєнні чергового рангу на строк:

- а) до одного року;
- б) до двох років;
- в) на невизначений строк;
- г) до 6 місяців;
- д) до усунення недоліків у роботі.

16. За порушення законодавства про державну службу передбачені Законом України «Про державну службу» такі види відповідальності, як:

- а) адміністративна відповідальність;
- б) цивільна, адміністративна та кримінальна відповідальності;
- в) кримінальна відповідальність;
- г) цивільна та кримінальна відповідальності;
- д) адміністративна і кримінальна відповідальності.

17. Суб'єкт, який наділений правом присвоєння державним службовцям рангів, які відповідають посадам першої категорії:

- а) Кабінет міністрів України;
- б) Верховна Рада України;
- в) Президент України;
- г) центральний орган виконавчої влади уповноважений на реалізацію державної політики у сфері державної служби;
- д) Міністерство юстиції України.

18. Особам, які вперше зараховані на державну службу, може бути присвоєно ранг:

- а) в залежності від рівня професійної підготовки та стажу роботи особи;
- б) в межах рангів для відповідної категорії посад;
- в) найнижчий ранг державної служби;
- г) без обмежень – на розсуд керівника органу;
- д) найвищий ранг державної служби.

19. Умовою переважного просування по службі, яка прямо названа у Законі України «Про державну службу» є:

- а) зарахування до кадрового резерву;
- б) знання іноземної мови;
- в) наявність наукового ступеня доктора філософії;
- г) складання спеціального заліку на знання основ законодавства;
- д) стаж роботи більше ніж 5 років.

20. Підставою для припинення державної служби з ініціативи керівництва може бути зміна керівництва чи складу державного органу для такої категорій державних службовців як:

- а) державні службовці патронатної служби;
- б) заступник (заступники) новопризначеного керівника;
- в) особи, що проходять стажування на посадах у відповідному державному органі;
- г) державні службовці 3 рангу;
- д) державні службовці 2 рангу.

21. Правовим наслідком для державного службовця у разі його відмови від прийняття присяги державного службовця є:

- а) неможливість підвищення по службі;
- б) припинення державної служби;
- в) притягнення до кримінальної відповідальності;
- г) тимчасове відсторонення від посади;
- д) накладення адміністративного стягнення.

22. Термін передбачений для рішення про прийняття відставки державного службовця або відмову в ній становить:

- а) один рік;
- б) п'ять місяців;
- в) 7 днів;
- г) один місяць;
- д) не більше 6 місяців.

23. Орган, який затверджує порядок і умови перерахунку пенсій державних службовців:

- а) Верховна Рада України;
- б) Пенсійний фонд України;
- в) Кабінет Міністрів України;
- г) центральний орган виконавчої влади уповноважений на реалізацію державної політики у сфері державної служби;
- д) Президент України.

24. Державний службовець може отримати право на додаткову оплачувану відпустку тривалістю до 15 календарних днів:

- а) при наявності стажу роботи в державних органах не менше 10 років;
- б) при наявності довідки про хворобу;
- в) при наявності загального стажу не менше 20 років;
- г) при наявності загального стажу 25 років;
- д) за наявності нагород за зразкову працю.

25. Легальна дефініція терміна «державний службовець» - це:

- а) особа, що виконує професійну діяльність на посадах в державних органах та їх апараті, має відповідні службові повноваження щодо практичного виконання завдань і функцій держави та одержує заробітну плату за рахунок державних коштів;
- б) старший посадовець виконавчої гілки влади держави;
- в) особа або орган, що вважається найвищим представником держави;
- г) особа, що перебуває у трудових відносинах з органами державної влади;
- д) особа, що має професійну підготовку для виконання завдань і функцій держави на посадах у органах державної влади.

VI. Словникова робота

державна служба, правовий інститут державної служби, організаційний інститут державної служби, економічний інститут державної служби, соціальний інститут державної служби, культурний інститут державної служби, мета державної служби, функції державної служби, принципи державної служби, методи державної служби, моделі державної служби, види державної служби, військові звання, посади, класні чини, матеріально-побутове забезпечення службовців, урядова бюрократія, неурядова бюрократія, полікратична організація, монократична організація, менеджеризація, маркетингізація.

Нормативні акти:

- ❖ Конституція України від 28 червня 1996 року // Відомості Верховної Ради України. — 1996. — № 30. — Ст. 141 (зі змінами внесеними Законом України «Про відновлення дії окремих положень Конституції України» від 21 лютого 2014 р. // Офіційний вісник України. — 2014. — № 19. — Ст. 583).
- ❖ Акт проголошення незалежності України від 24 серпня 1991 року // Відомості Верховної Ради України. — 1991. — № 38. — Ст. 502
- ❖ Декларація прав національностей України від 01 листопада 1991 року // Відомості Верховної Ради України. — 1991. — № 53. — Ст. 799.
- ❖ Декларація про державний суверенітет України від 16 липня 1990 року // Відомості Верховної Ради УРСР. — 1990. — № 31. — Ст. 429.
- ❖ Загальна декларація прав людини від 10 грудня 1948 року // Офіційний вісник України. — 2008. — № 93.
- ❖ Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод від 04 листопада 1950 року // Офіційний вісник України. — 1998. — № 13.
- ❖ Кодекс адміністративного судочинства України від 6 липня 2005 року (зі змінами і допов.) // Відомості Верховної Ради України. — 2005. — № 35, 35-36, 37. — Ст. 446
- ❖ Кодекс законів про працю України : Кодекс України від 10 грудня 1971 року (зі змінами і допов.) // Відомості Верховної Ради УРСР. — 1971. — № 50. — С. 375.
- ❖ Кодекс України про адміністративні правопорушення від 7 грудня 1984 року (зі змінами і допов.) // Відомості Верховної Ради України. — 1984. — № 51. — Ст. 1122.
- ❖ Кримінальний кодекс України від 05 квітня 2001 року (зі змінами і допов.) // Відомості Верховної Ради України. — 2001. — № 13-14. — Ст. 214.
- ❖ Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 року (зі змінами і допов.) // Відомості Верховної Ради України. — 2003. — № 40-44. — Ст. 356.
- ❖ Цивільний процесуальний кодекс України від 18 березня 2004 року (зі змінами і допов.) // Відомості Верховної Ради України. — 2004. — № 40. — Ст. 492.
- ❖ Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту : Закон України від 08 липня 2011 року (зі змінами і допов.) // Бюлетень

законодавства і юридичної практики України. — 2001. — № 11. — С. 354-374.

- ❖ Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини : Закон України від 23 лютого 2006 року (зі змінами і допов.) // Відомості Верховної Ради України. — 2006. — № 30. — Ст. 260.
- ❖ Про Вищу раду юстиції : Закон України від 15 січня 1998 року (зі змінами і допов.) // Відомості Верховної Ради України. — 1998. — № 25. — Ст. 146.
- ❖ Про громадські об'єднання : Закон України від 22 березня 2012 року (зі змінами і допов.) // Відомості Верховної Ради України. — 2013. — № 1. — Ст. 1.
- ❖ Про державну службу : Закон України від 10 грудня 2015 року // Офіційний вісник України. — 2016. — № 3. — С. 28. — Ст. 149.
- ❖ Про засади державної мовної політики : Закон України від 03 липня 2012 року (зі змінами і допов.) // Офіційний вісник України. — 2012. — № 61.
- ❖ Про звернення громадян : Закон України від 2 жовтня 1996 року (зі змінами і допов.) // Відомості Верховної Ради України. — 1996. — № 47. — Ст. 256.
- ❖ Про Кабінет Міністрів України : Закон України від 27 лютого 2014 року (зі змінами і допов.) // Відомості Верховної Ради України. — 2014. — № 13. — Ст. 222.
- ❖ Про прокуратуру : Закон України від 14 жовтня 2014 року (зі змінами і допов.) // Відомості Верховної Ради України. — 2015. — № 2-3. — Ст. 12.
- ❖ Про службу в органах місцевого самоврядування : Закон України від 07 червня 2001 року // Відомості Верховної Ради України. — 2001. — № 33. — Ст. 175.
- ❖ Про місцеве самоврядування в Україні : Закон України від 21 травня 1997 року // Відомості Верховної Ради України. — 1997. — № 24. — Ст. 170.
- ❖ Про місцеві державні адміністрації : Закон України від 09 квітня 1999 року // Відомості Верховної Ради України. — 1999. — № 20-21. — Ст. 190.
- ❖ Про Національну поліцію : Закон України від 02 липня 2015 року (зі змінами і допов.) // Відомості Верховної Ради України. — 2015. — № 40-41. — Ст. 379.
- ❖ Про очищення влади : Закон України від 16 вересня 2014 року (зі змінами і допов.) // Відомості Верховної Ради України. — 2014. — № 44. — Ст. 2041.
- ❖ Про міжнародні договори України: Закон України від 22 червня 2004 року // Офіційний вісник України. — 2004. — № 35. — Ст. 2317.

Спеціалізована література:

1. Арістова І. В. Нормативно-правове забезпечення державної служби в Україні / І. В. Арістова // Юридична наука і практика. — 2011. — № 1. — С. 38-44.
2. Білоконь М. В. Якість освіти в контексті підготовки державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування [Електронний ресурс] / М. В. Білоконь // Державне будівництво. — 2011. — № 1. — Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/DeBu_2011_1_24
3. Божок О. І. Риторика державного службовця як інструмент адміністративної субкультури: історично-філософський аспект / О. І. Божок // Вісник Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут». Філософія. Психологія. Педагогіка. — 2010. — № 3. — С. 14-17.
4. Бондаренко Є. М. Фактори формування організаційної культури державної служби / Є. М. Бондаренко // Актуальні проблеми державного управління. — 2012. — № 2. — С. 364-372.
5. Вапнярчук Н. М. Дисциплінарний проступок як підстава дисциплінарної відповідальності державних службовців / Н. М. Вапнярчук // Актуальні проблеми держави і права. — 2011. — Вип. 57. — С. 169-174.
6. Волик В. С. Наукові підходи до визначення понять «компетенція» та «компетентність» державних службовців / В. С. Волик // Актуальні проблеми державного управління. — 2012. — № 1. — С. 426-433.
7. Воронько Л. О. Успішна кар'єра державного службовця: сутність, умови та фактори побудови [Електронний ресурс] / Л. О. Воронько. // Державне управління: теорія та практика. — 2013. — № 1. — Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Dutp_2013_1_23
8. Германюк М. О. Процедурні принципи державної служби: аналіз проблем реалізації та нормативного закріплення / М. О. Германюк, Є. М. Сафронова // Вісник Запорізького національного університету. Юридичні науки. — 2013. — № 1(2). — С. 151-157.
9. Горецька Т. Компетенційний підхід на державній службі / Т. Горецька // Вісник Національної академії державного управління при Президентові України. — 2010. — Вип. 2. — С. 89-97.
10. Грай М. Статус суб'єктів державно-службових відносин в Україні / М. Грай // Вісник Національної академії державного управління при Президентові України. — 2009. — Вип. 3. — С. 57-64.
11. Гурик А. Ю. Гарантії забезпечення права на пенсію державних службовців / А. Ю. Гурик // Публічне право. — 2013. — № 2. — С. 321-327.
12. Дараганова Н. В. Питання щодо застосування різних термінів, що стосуються осіб, які здійснюють діяльність у сфері публічної (державної) служби / Н. В. Дараганова // Юридична наука. — 2012. — № 6. — С. 15-21.
13. Євдокимов В. О. Конотопцева Ю. В. Шляхи подолання мобінгу в управлінні персоналом державної служби / В. О. Конотопцева

- Ю. В. Євдокимов // Актуальні проблеми державного управління. — 2012. — № 2. — С. 331-337.
14. Жила О. В. Формування засад інституту відшкодування шкоди, завданої незаконними рішеннями, діями чи бездіяльністю службових осіб органів державної влади / О. В. Жила // Актуальні проблеми держави і права. — 2008. — Вип. 38. — С. 199-203.
 15. Задоя І. І. Обмеження, пов'язані з прийняттям на державну службу: теоретико-правовий аналіз / І. І. Задоя // Актуальні проблеми держави і права. — 2011. — Вип. 61. — С. 276-284
 16. Золотарьов В. Ф. Підвищення кваліфікації державних службовців як основа розвитку кадрових процесів / В. Ф. Золотарьов // Актуальні проблеми державного управління. — 2012. — № 1. — С. 376-382.
 17. Іншин М. І. Декілька питань розвитку кадрових процесів в державній службі України / М. І. Іншин // Актуальні проблеми права: теорія і практика. — 2010. — № 18. — С. 15-21.
 18. Іншин М. І. До проблем обмежень права на державну службу / М. І. Іншин // Актуальні проблеми права: теорія і практика. — 2012. — № 24. — С. 9-15.
 19. Іншин М. І. До проблеми співвідношення понять «реалізація» та «забезпечення» права на державну службу / М. І. Іншин // Публічне право. — 2013. — № 2. — С. 213-218.
 20. Іншин М. І. Окремі аспекти правового регулювання державної служби нормами Конституції України / М. І. Іншин // Публічне право. — 2013. — № 1. — С. 187-191.
 21. Іншин М. І. Основні етапи становлення сучасної державної служби в Україні / М. І. Іншин // Актуальні проблеми права: теорія і практика. — 2010. — № 17. — С. 22-32.
 22. Іншин М. І. Основні підходи до визначення правового статусу державних службовців [Електронний ресурс] / М. І. Іншин. // Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ. — 2003. — Вип. 23. — Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VKhnuvs_2003_23_37
 23. Іншин М. І. Особливості правового регулювання державної служби в Україні: сучасний стан, проблеми, перспективи розвитку / М. І. Іншин // Форум права. — 2013. — № 2. — С. 165-179.
 24. Іншин М. І. Сутність державної служби за новим законом України «Про державну службу»: аналіз поняття / М. І. Іншин // Актуальні проблеми права: теорія і практика. — 2012. — № 25. — С. 16-23.
 25. Камок Т. В. Сутність та особливості публічної діяльності державних службовців / Т. В. Камок // Актуальні проблеми державного управління. — 2012. — № 1. — С. 382-388.
 26. Клемпарський М. М. Теоретичні та правові засади становлення і розвитку державної служби в Україні / М. М. Клемпарський // Актуальні проблеми права: теорія і практика. — 2012. — № 24. — С. 254-263.

27. Корнута Л. М. Дисциплінарна відповідальність державного службовця в Україні: теоретичний та практичний аспекти / Л. М. Корнута // Актуальні проблеми держави і права. — 2011. — Вип. 62. — С. 84-90.
28. Кулик Д. О. Сучасний стан організаційно-правового забезпечення функціонування інституту державної служби в Україні / Д. О. Кулик // Актуальні проблеми права: теорія і практика. — 2013. — № 27. — С. 307-315.
29. Курочка Л. Принципи державної служби в Україні: сучасні підходи / Л. Курочка // Вісник Національної академії державного управління при Президентові України. — 2012. — Вип. 3. — С. 66-72.
30. Липовська Н. А. Професійна ідентичність державних службовців як наукова проблема / Н. А. Липовська, М. О. Маланчій // Аспекти публічного управління. — 2013. — № 2. — С. 55—61.
31. Луценко О. Є. Поняття та ознаки дисциплінарного проступку державних службовців / О. Є. Луценко // Актуальні проблеми права: теорія і практика. — 2013. — № 26. — С. 349-358.
32. Мельник О. М. Гарантії забезпечення реалізації правового статусу працівників органів державної митної служби України / О. М. Мельник // Європейські перспективи. — 2012. — № 4(1). — С. 55-59.
33. Наливайко Л. Р. Проблеми правового регулювання інституту державної служби в Україні / Л. Р. Наливайко // Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ. — 2011. — № 4. — С. 15-20.
34. Олійник І. Л. Компетенція керівників державної служби в державному органі / І. Л. Олійник // Європейські перспективи. — 2012. — № 4 (1). — С. 79-84.
35. Петренко І. В. Правова природа державної служби зайнятості України / І. В. Петренко // Європейські перспективи. — 2012. — № 2 (2). — С. 164-169.
36. Плещан Х. В. Професіоналізм як чинник реалізації успішної професійної діяльності державних службовців / Х. В. Плещан // Актуальні проблеми державного управління. — 2012. — № 1. — С. 417-426.
37. Плоский К. Основні проблеми та напрями залучення молоді до державної служби / К. Плоский // Вісник Національної академії державного управління при Президентові України. — 2009. — Вип. 3. — С. 263-270.
38. Плотніченко В. А. Поняття та характеристика права на державну службу / В. А. Плотніченко // Актуальні проблеми держави і права. — 2012. — Вип. 64. — С. 145-153.
39. Плотніченко В. А. Конкурсний відбір осіб на заміщення вакантних посад державної служби: недосконалість правового регулювання / В. А. Плотніченко // Актуальні проблеми права: теорія і практика. — 2012. — № 24. — С. 371-379.
40. Рикова Л. О. Формування кадрового резерву державної служби в Україні / Л. О. Рикова // Актуальні проблеми державного управління. — 2012. — № 2. — С. 358—364.

41. Руденко Г.М. Проблеми кадрового складу державної служби в Україні та шляхи їх вирішення / Г.М. Руденко // Вісник Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля. — 2013. — № 16. — С. 58-62.
42. Рунова Н. О. Державна служба як різновид публічної державної служби в Україні: проблеми інституалізації / Н. О. Рунова // Публічне право. — 2013. — № 2. — С. 241-246.
43. Рунова Н. О. Принципи державної служби України / Н. О. Рунова // Актуальні проблеми права: теорія і практика. — 2012. — № 24. — С. 415-423.
44. Савельєва М. О. Правова природа праці державних службовців / М. О. Савельєва // Актуальні проблеми права: теорія і практика. — 2012. — № 24. — С. 441-446.
45. Сидоренко Н. С. Структурні компоненти професійної культури державних службовців / Н. С. Сидоренко // Аспекти публічного управління. — 2013. — № 1. — С. 84-91.
46. Сіцинська М. Сутнісні характеристики та соціальний характер державної служби / М. Сіцинська // Вісник Національної академії державного управління при Президентові України. — 2009. — Вип. 3. — С. 50-56.
47. Скубак Е. О. Проблема визначення юридичного статусу державного службовця в системі трудового законодавства України / Е. О. Скубак // Актуальні проблеми права: теорія і практика. — 2012. — № 24. — С. 447-450.
48. Снігур І. Й. До питання про обмеження наукової та викладацької діяльності державних службовців / І. Й. Снігур // Вісник Академії адвокатури України. — 2012. — Число 3. — С. 183-186.
49. Стець О. М. Принципи управління державною службою в Україні / О. М. Стець // Актуальні проблеми держави і права. — 2011. — Вип. 57. — С. 98-106.
50. Стець О. М. Цілі, завдання і функції управління державною службою в Україні / О. М. Стець // Актуальні проблеми держави і права. — 2011. — Вип. 58. — С. 247-253.
51. Стрельцов В. Ю. Новелізація ціннісних засад державної служби України та європейський адміністративний простір / В. Ю. Стрельцов, Н. А. Гнидюк // Актуальні проблеми державного управління. — 2012. — № 1. — С. 64-70.
52. Тимофієв В. Г. Розв'язання конфліктів у сфері державної служби: ситуативний підхід [Електронний ресурс] / В. Г. Тимофієв. // Державне управління: теорія та практика. — 2012. — № 2. — Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Dutp_2012_2_27
53. Ткач Г. Принципи службової діяльності у новому Законі України «Про державну службу» / Г. Ткач // Вісник Академії правових наук України. — 2013. — № 1. — С. 176-185.
54. Фесенко Н. С. Політико-адміністративна дихотомія як основа організаційної структури державної служби / Н. С. Фесенко,

- Ю. В. Афанасьєва // Актуальні проблеми державного управління. — 2012. — № 1. — С. 401-410.
55. Фоменко Д. О. Щодо питання стосовно надання статусу державних службовців науково-педагогічним працівникам / Д. О. Фоменко // Актуальні проблеми права: теорія і практика. — 2012. — № 25. — С. 541-548.
56. Чорнобиль І. Є. Організація праці державних службовців на сучасному етапі / І. Є. Чорнобиль // Ефективність державного управління. — 2013. — Вип. 35. — С. 259-267.
57. Чехова Н. М. Стандарти державної служби України: сучасний рівень та потреба в запозиченні Європейського досвіду / Н. М. Чехова // Юридичний вісник. — 2013. — № 4 (29). — Ст. 74-78.
58. Щегорцова В. М. Управління мотивацією праці державних службовців в органах виконавчої влади України / В. М. Щегорцова // Актуальні проблеми державного управління. — 2011. — № 2. — С. 356-363.

ТЕМА 8. ЕТИКА ТА ЕСТЕТИЧНА КУЛЬТУРА ДЕРЖАВНИХ СЛУЖБОВЦІВ

I. Підготувати мультимедійні презентації на запропоновані теми:

- ❖ Мораль і етика у роботі державних службовців: поняття, сутність та співвідношення.
- ❖ Етика державного управління та етична культура державних службовців.
- ❖ Поняття і зміст службового етикету. Основні принципи службового етикету.

II. Скласти схеми:

- ✓ Поняття та співвідношення категорій «мораль» й «етика».
- ✓ Основні принципи службового етикету.
- ✓ Правова основа етики поведінки державного службовця.
- ✓ Поняття і зміст службового етикету.

III. Тематика рефератів:

- Виникнення моралі як філософської категорії, її значення у діяльності державних службовців.
- Етика державного управління і етична культура державних службовців.
- Естетична культура та ділова етика державного службовця.
- Етика та естетична культура державних службовців.
- Роль права у формуванні та розвитку етики державної служби.
- Конфлікт інтересів під час несення державної служби.

IV. Вирішити тестові завдання:

1. Етика державного управління – це:

- а) нормативна основа державно-владної діяльності, що торкається таких основних проблем управління, як справедливий соціальний устрій суспільства і держави, взаємні права та обов'язки керівників і громадян, фундаментальні права людини і громадянина, розумне співвідношення волі, рівності й справедливості;
- б) здатність без агресії сприймати думки, поведінку, форми самовираження та спосіб життя іншої людини, які відрізняються від власних;
- в) система норм і принципів, що регулюють поведінку людей з позицій добра і зла, справедливого і несправедливого;
- г) елементарна форма моральної вимоги, яка є певним взірцем поведінки, що відбиває встановлені потреби людського співжиття й відносин та має обов'язковий характер;
- д) обов'язкова умова при прийнятті на державну службу.

2. Етична норма поведінки державного службовця – це:

- а) система норм і принципів, що регулюють поведінку людей з позицій добра і зла, справедливого і несправедливого;
- б) елементарна форма моральної вимоги, яка є певним взірцем поведінки, що відбиває встановлені потреби людського співжиття й відносин та має обов'язковий характер;
- в) система норм і принципів, що регулюють поведінку людей з позицій закону;
- г) здатність без агресії сприймати думки, поведінку, форми самовираження та спосіб життя іншої людини, які відрізняються від власних;
- д) обов'язкова умова при прийнятті на державну службу.

3. Визначені Законом України “Про державну службу” етичні вимоги до державних службовців передбачають:

- а) статичне виконання своїх службових обов'язків;
- б) проведення агітації на підтримку політичних партій і рухів за місцем роботи державного службовця;
- в) обов'язкову участь у мітингах та демонстраціях, що проводяться громадськими організаціями;
- г) шанобливе ставлення до громадян, керівників і співробітників, дотримання високої культури спілкування;
- д) естетичну культуру державних службовців.

4. До обов'язків державних службовців відносяться:

- а) недопущення порушень прав і свобод людини і громадянина;
- б) надання інформації громадянам про роботу державного органу, в якому працює державний службовець;
- в) діяти лише на підставі, у межах повноважень та у спосіб, передбачені Конституцією та законами України;

- г) недопущення передвчасного звільнення;
- д) додержання норм моралі.

5. *Службова дисципліна державного службовця – це:*

- а) додержання етичних стандартів та уміння долати конфліктні ситуації;
- б) пунктуальність та доброзичливе ставлення до оточуючих;
- в) неухильне додержання присяги державного службовця, сумлінне виконання ним службових обов'язків;
- г) додержання норм моралі;
- д) дотримання естетичної культури державним службовцем під час виконання службових обов'язків.

6. *Загальні правила поведінки державного службовця спрямовані на:*

- а) створення умов для підвищення авторитету державної служби;
- б) зміцнення репутації державних службовців;
- в) забезпечення PR-компанії певних політичних сил;
- г) створення особистого стилю;
- д) підвищення ефективності виконання дорученої роботи.

7. *При прийнятті на державну службу державний службовець знайомиться з загальними правилами поведінки державного службовця, про що робиться письмове засвідчення в:*

- а) його особовій справі;
- б) його трудовій книжці;
- в) письмове засвідчення не робиться;
- г) його обліковому листі;
- д) спеціальному журналі.

8. *Поведінка державних службовців повинна:*

- а) відповідати очікуванням політичної еліти;
- б) сприяти реалізації прав і свобод людини і громадянина, визначених Конституцією і законами України;
- в) відповідати психологічним особливостям керівника органу влади;
- г) відповідати власним політичним поглядам державного службовця;
- д) відповідати загальним потребам сучасного суспільства.

9. *Етичні та психологічні умови ведення ділових перемовин від державного службовця вимагають:*

- а) орієнтації лише на власні інтереси;
- б) доброзичливе ставлення лише до керівництва;
- в) доброзичливе ставлення до співрозмовників;
- г) орієнтація на перемогу за будь-яких обставин;
- д) орієнтація на задоволення інтересів опонента.

10. Основу ефективного ділового спілкування державного службовця повинні складати наступні морально-етичні цінності:

- а) чесність;
- б) хитрість;
- в) ввічливість;
- г) критика;
- д) гнучкість.

11. Імідж державного службовця – це:

- а) символічний образ суб'єкта, створюваний у процесі суб'єктної взаємодії;
- б) образ, що спеціально формується в очах різних соціальних груп;
- в) глибинні якості особистості, що проявляються у спілкуванні та взаємодії із суспільством;
- г) обов'язковий елемент трудової діяльності;
- д) внутрішня потреба державного службовця.

12. Основними видами іміджу державного службовця є:

- а) позитивний, негативний, нейтральний;
- б) особистісний, товариський, організований;
- в) бажаний, сформований, конструйований;
- г) дзеркальний, контактний, множинний;
- д) бажаний, дзеркальний, конструйований.

13. Конфлікт – це:

- а) конфліктна ситуація плюс інцидент;
- б) протиріччя, що виникає між людьми у зв'язку з вирішенням тих чи інших питань соціального і особистого життя;
- в) психологічне протиборство сторін, що мають несумісні цілі і інтереси;
- г) реальні або ілюзорні, об'єктивні або суб'єктивні протиріччя між людьми зі спробами їх емоційного вирішення;
- д) випадок негативного характеру.

14. Конфлікт інтересів на державній службі – це:

- а) суперечність між особистими інтересами особи та її службовими повноваженнями, наявність якої може вплинути на об'єктивність або неупередженість прийняття рішень;
- б) суперечність між особистими інтересами особи та інтересами інших осіб;
- в) суперечність між інтересами державної служби, або органу, у якому працює особа, інтересами інших юридичних осіб;
- г) суперечність між особистими інтересами особи та інтересами держави;
- д) суперечність між особистими інтересами особи та інтересами суспільства.

15. Процес розв'язання конфлікту починається з:

- а) напруження;
- б) ведення переговорів;
- в) співпраці;
- г) аналізу конфлікту;
- д) пред'явлення вимоги.

16. Основними моделями поведінки особистості в конфліктній ситуації є:

- а) позитивна, негативна;
- б) самостійна, конформна;
- в) конструктивна, змішана;
- г) конструктивна, конформістка;
- д) індуктивна, дедуктивна.

17. Основними причинами конфлікту між керівником і очолюваним ним колективом є:

- а) непов'язані з організацією їх взаємодії протиріччя в процесі спільної діяльності;
- б) погане обладнане робоче місце;
- в) незадовільні комунікації;
- г) викликані суперечності спільної діяльності у взаємодії «начальник – підлеглий»;
- д) низька оплата праці.

18. Конфлікти в системі державного управління сучасної України обумовлені:

- а) геополітичним розташуванням держави;
- б) низьким рівнем правової культури працівників;
- в) національним менталітетом;
- г) економічними умовами;
- д) відсутністю професіоналізму.

19. Основними стратегіями завершення конфлікту є:

- а) ігнорування проблем та відсторонення;
- б) критика опонента та відстоювання власної позиції;
- в) співробітництво і компроміс;
- г) пред'явлення скарги у письмовому вигляді;
- д) пред'явлення позову до суду.

20. Тактовність – це:

- а) офіційна, переважно службова холодна ввічливість, особливе вміння стримувати себе в будь-яких обставинах, конфліктах;
- б) ввічливість, яка підкреслює повагу до людини виявляється у ставленні до літніх людей;
- в) почуття міри, яке необхідно зберігати у розмові, в особистих і

службових стосунках, уміння відчувати межу, переступивши яку, можемо незаслужено образити людину;

г) ввічливість у поєднанні з особливою м'якістю й глибоким розумінням внутрішнього стану та настрою інших людей.

д) манера поведінки, що виявляється у доброзичливому ставленні до людей.

21. Основними якостями, які визначають успішність діяльності державного службовця є:

а) цілеспрямованість, ініціативність, доброзичливість, увага до оточуючих, зовнішній вигляд, грамотність;

б) зухвалість, безкомпромісність, конфліктність, конфіденційність;

в) доброзичливість, поступливість, увага до оточуючих, зовнішній вигляд;

г) люб'язність, делікатність, нерішучість, коректність;

д) ініціативність, коректність, ввічливість, інертність.

22. Культура мовлення державного службовця – це:

а) доцільність використання мовно-виражальних засобів у певному мовному середовищі;

б) досконале володіння мовою, її нормами у процесі мовлення;

в) форма спілкування з іншими людьми залежно від конкретних обставин, ситуацій;

г) сукупність загальновизнаних мовно-виражальних норм, рекомендованих для використання в різних ситуаціях спілкування зі співрозмовником;

д) уміння правильно спілкуватися із співрозмовником.

23. Керівник-лідер на державній службі:

а) повинен жорстко дотримуватися правил професійної етики;

б) як лідер-новатор може порушувати професійні етичні заборони;

в) сам встановлює правила професійної етики в органі державної служби, тому змушений їх дотримуватись;

г) повинен керуватися загальною думкою колективу;

д) повинен встановлювати власні правила професійної етики у колективі.

24. Державним службовцям за сумісництвом дозволено займатись:

а) викладацькою діяльністю, медичною практикою;

б) викладацькою, науковою діяльністю, входити до наглядової ради приватного вищого навчального закладу;

в) викладацькою діяльністю, консалтинговою діяльністю;

г) будь-якою діяльністю, котра не заборонена законом;

д) підприємницькою діяльністю.

25. На який термін приймається рішення про відсторонення від посади державного службовця у випадку невиконання службових обов'язків, що призвело до людських жертв або заподіяло значної матеріальної чи моральної шкоди громадянину, державі, підприємству, установі, організації чи об'єднанню громадян?:

- а) не більше ніж п'ять днів;
- б) не більше ніж сім днів;
- в) на невизначений термін;
- г) на час проведення службового розслідування;
- д) відсторонення від посади в такому випадку не передбачене.

Нормативні акти:

- ❖ Конституція України від 28 червня 1996 року // Відомості Верховної Ради України. — 1996. — № 30. — Ст. 141 (зі змінами внесеними Законом України «Про відновлення дії окремих положень Конституції України» від 21 лютого 2014 р. // Офіційний вісник України. — 2014. — № 19. — Ст. 583).
- ❖ Акт проголошення незалежності України від 24 серпня 1991 року // Відомості Верховної Ради України. — 1991. — № 38. — Ст. 502
- ❖ Декларація прав національностей України від 01 листопада 1991 року // Відомості Верховної Ради України. — 1991. — № 53. — Ст. 799.
- ❖ Декларація про державний суверенітет України від 16 липня 1990 року // Відомості Верховної Ради УРСР. — 1990. — № 31. — Ст. 429.
- ❖ Загальна декларація прав людини від 10 грудня 1948 року // Офіційний вісник України. — 2008. — № 93.
- ❖ Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод від 04 листопада 1950 року // Офіційний вісник України. — 1998. — № 13.
- ❖ Кодекс адміністративного судочинства України від 6 липня 2005 року (зі змінами і допов.) // Відомості Верховної Ради України. — 2005. — № 35, 35-36, 37. — Ст. 446
- ❖ Кодекс законів про працю України : Кодекс України від 10 грудня 1971 року (зі змінами і допов.) // Відомості Верховної Ради УРСР. — 1971. — № 50. — С. 375.
- ❖ Кодекс України про адміністративні правопорушення від 7 грудня 1984 року (зі змінами і допов.) // Відомості Верховної Ради України. — 1984. — № 51. — Ст. 1122.
- ❖ Кримінальний кодекс України від 05 квітня 2001 року (зі змінами і допов.) // Відомості Верховної Ради України. — 2001. — № 13-14. — Ст. 214.
- ❖ Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 року (зі змінами і допов.) // Відомості Верховної Ради України. — 2003. — № 40-44. — Ст. 356.
- ❖ Цивільний процесуальний кодекс України від 18 березня 2004 року (зі змінами і допов.) // Відомості Верховної Ради України. — 2004. — № 40. — Ст. 492.
- ❖ Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту : Закон України від 08 липня 2011 року (зі змінами і допов.) // Бюлетень

законодавства і юридичної практики України. — 2001. — № 11. — С. 354-374.

- ❖ Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини : Закон України від 23 лютого 2006 року (зі змінами і допов.) // Відомості Верховної Ради України. — 2006. — № 30. — Ст. 260.
- ❖ Про Вищу раду юстиції : Закон України від 15 січня 1998 року (зі змінами і допов.) // Відомості Верховної Ради України. — 1998. — № 25. — Ст. 146.
- ❖ Про громадські об'єднання : Закон України від 22 березня 2012 року (зі змінами і допов.) // Відомості Верховної Ради України. — 2013. — № 1. — Ст. 1.
- ❖ Про державну службу : Закон України від 10 грудня 2015 року // Офіційний вісник України. — 2016. — № 3. — С. 28. — Ст. 149.
- ❖ Про засади державної мовної політики : Закон України від 03 липня 2012 року (зі змінами і допов.) // Офіційний вісник України. — 2012. — № 61.
- ❖ Про звернення громадян : Закон України від 2 жовтня 1996 року (зі змінами і допов.) // Відомості Верховної Ради України. — 1996. — № 47. — Ст. 256.
- ❖ Про Кабінет Міністрів України : Закон України від 27 лютого 2014 року (зі змінами і допов.) // Відомості Верховної Ради України. — 2014. — № 13. — Ст. 222.
- ❖ Про прокуратуру : Закон України від 14 жовтня 2014 року (зі змінами і допов.) // Відомості Верховної Ради України. — 2015. — № 2-3. — Ст. 12.
- ❖ Про службу в органах місцевого самоврядування : Закон України від 07 червня 2001 року // Відомості Верховної Ради України. — 2001. — № 33. — Ст. 175.
- ❖ Про місцеве самоврядування в Україні : Закон України від 21 травня 1997 року // Відомості Верховної Ради України. — 1997. — № 24. — Ст. 170.
- ❖ Про місцеві державні адміністрації : Закон України від 09 квітня 1999 року // Відомості Верховної Ради України. — 1999. — № 20-21. — Ст. 190.
- ❖ Про Національну поліцію : Закон України від 02 липня 2015 року (зі змінами і допов.) // Відомості Верховної Ради України. — 2015. — № 40-41. — Ст. 379.
- ❖ Про очищення влади : Закон України від 16 вересня 2014 року (зі змінами і допов.) // Відомості Верховної Ради України. — 2014. — № 44. — Ст. 2041.
- ❖ Про міжнародні договори України: Закон України від 22 червня 2004 року // Офіційний вісник України. — 2004. — № 35. — Ст. 2317.

Спеціалізована література:

1. Арістова І. В. Нормативно-правове забезпечення державної служби в Україні / І. В. Арістова // Юридична наука і практика. — 2011. — № 1. — С. 38-44.
2. Бігун В. С. Чи потрібно перевіряти чесність і порядність майбутнього правника? (Американський досвід: теорія і практика) / В. С. Бігун // Юридичний журнал. — 2003. — № 6. — С. 132-135.
3. Білоконь М. В. Якість освіти в контексті підготовки державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування [Електронний ресурс] /

- М. В. Білоконь // Державне будівництво. — 2011. — № 1. — Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/DeBu_2011_1_24
4. Божок О. І. Риторика державного службовця як інструмент адміністративної субкультури: історично-філософський аспект / О. І. Божок // Вісник Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут». Філософія. Психологія. Педагогіка. — 2010. — № 3. — С. 14-17.
 5. Бойко Ю. Ю. Соціалізація майбутніх юристів в освітньому просторі вищого навчального закладу / Ю. Ю. Бойко // Актуальні проблеми психології. — 2010. — №7. — С. 32-39.
 6. Бойчук М. Принципи здійснення контролю дискреційних повноважень у діяльності органів внутрішніх справ / М. Бойчук // Підприємництво, господарство і право. — 2013. — № 7. — С. 31-35.
 7. Бондаренко Є. М. Фактори формування організаційної культури державної служби / Є. М. Бондаренко // Актуальні проблеми державного управління. — 2012. — № 2. — С. 364-372.
 8. Вакуленко Т. Культура поведення адвоката: Действия адвоката должны соответствовать определенным нормам поведения / Т. Вакуленко // Юридическая практика. — 2003. — 21 янв. — С. 6.
 9. Вапнярчук Н. М. Дисциплінарний проступок як підстава дисциплінарної відповідальності державних службовців / Н. М. Вапнярчук // Актуальні проблеми держави і права. — 2011. — Вип. 57. — С. 169-174.
 10. Виноградова Л. Є. Юридична відповідальність суддів загальних судів України: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : спец. 12.00.10 «Судоустрій; прокуратура та адвокатура» / Л. Є. Виноградова. — Одеса, 2004. — 16 с.
 11. Волик В. С. Наукові підходи до визначення понять «компетенція» та «компетентність» державних службовців / В. С. Волик // Актуальні проблеми державного управління. — 2012. — № 1. — С. 426-433.
 12. Воронько Л. О. Успішна кар'єра державного службовця: сутність, умови та фактори побудови [Електронний ресурс] / Л. О. Воронько. // Державне управління: теорія та практика. — 2013. — № 1. — Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Dutp_2013_1_23
 13. Германюк М. О. Процедурні принципи державної служби: аналіз проблем реалізації та нормативного закріплення / М. О. Германюк, Є. М. Сафронова // Вісник Запорізького національного університету. Юридичні науки. — 2013. — № 1(2). — С. 151-157.
 14. Говоруха М. Суть наглядової діяльності прокурора та процесуального керівництва / М. Говоруха // Вісник прокуратури. — 2013. — № 11. — С. 24- 28.
 15. Горецька Т. Компетенційний підхід на державній службі / Т. Горецька // Вісник Національної академії державного управління при Президентові України. — 2010. — Вип. 2. — С. 89-97.

16. Грай М. Статус суб'єктів державно-службових відносин в Україні / М. Грай // Вісник Національної академії державного управління при Президентові України. — 2009. — Вип. 3. — С. 57-64.
17. Гриценко Г. Д. Правопонимание: антропологические и социокультурные аспекты : [Монография] / Г. Д. Гриценко. — Ставрополь : Ставроп. гос. ун-та, 2002 — 227 с.
18. Гурик А. Ю. Гарантії забезпечення права на пенсію державних службовців / А. Ю. Гурик // Публічне право. — 2013. — № 2. — С. 321-327.
19. Давидова Т. О. Кодекс етики чиновників: необхідність чи традиція / Т. О. Давидова // Право і суспільство. — 2015. — № 1. — С. 129-134.
20. Дараганова Н. В. Питання щодо застосування різних термінів, що стосуються осіб, які здійснюють діяльність у сфері публічної (державної) служби / Н. В. Дараганова // Юридична наука. — 2012. — № 6. — С. 15-21.
21. Добрянський С. Особливості формування моральної культури юриста у сучасних умовах / С. Добрянський // Вісник Львівського університету. — 2009. — Вип. 49. — С. 14-19.
22. Євдокимов В. О. Конотопцева Ю. В. Шляхи подолання мобінгу в управлінні персоналом державної служби / В. О. Конотопцева Ю. В. Євдокимов // Актуальні проблеми державного управління. — 2012. — № 2. — С. 331-337.
23. Єфіменко М. Ю. Правовий статус адвоката в адміністративному судочинстві / М. Ю. Єфіменко // Право і безпека. — 2013. — № 3 (50). — С. 35-41.
24. Жила О. В. Формування засад інституту відшкодування шкоди, завданої незаконними рішеннями, діями чи бездіяльністю службових осіб органів державної влади / О. В. Жила // Актуальні проблеми держави і права. — 2008. — Вип. 38. — С. 199-203.
25. Задоя І. І. Обмеження, пов'язані з прийняттям на державну службу: теоретико-правовий аналіз / І. І. Задоя // Актуальні проблеми держави і права. — 2011. — Вип. 61. — С. 276-284
26. Золотарьов В. Ф. Підвищення кваліфікації державних службовців як основа розвитку кадрових процесів / В. Ф. Золотарьов // Актуальні проблеми державного управління. — 2012. — № 1. — С. 376-382.
27. Іншин М. І. Декілька питань розвитку кадрових процесів в державній службі України / М. І. Іншин // Актуальні проблеми права: теорія і практика. — 2010. — № 18. — С. 15-21.
28. Іншин М. І. До проблем обмежень права на державну службу / М. І. Іншин // Актуальні проблеми права: теорія і практика. — 2012. — № 24. — С. 9-15.
29. Іншин М. І. До проблеми співвідношення понять «реалізація» та «забезпечення» права на державну службу / М. І. Іншин // Публічне право. — 2013. — № 2. — С. 213-218.

30. Іншин М. І. Окремі аспекти правового регулювання державної служби нормами Конституції України / М. І. Іншин // Публічне право. — 2013. — № 1. — С. 187-191.
31. Іншин М. І. Основні етапи становлення сучасної державної служби в Україні / М. І. Іншин // Актуальні проблеми права: теорія і практика. — 2010. — № 17. — С. 22-32.
32. Іншин М. І. Основні підходи до визначення правового статусу державних службовців [Електронний ресурс] / М. І. Іншин. // Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ. — 2003. — Вип. 23. — Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VKhnuvs_2003_23_37
33. Іншин М. І. Особливості правового регулювання державної служби в Україні: сучасний стан, проблеми, перспективи розвитку / М. І. Іншин // Форум права. — 2013. — № 2. — С. 165-179.
34. Іншин М. І. Сутність державної служби за новим законом України «Про державну службу»: аналіз поняття / М. І. Іншин // Актуальні проблеми права: теорія і практика. — 2012. — № 25. — С. 16-23.
35. Камок Т. В. Сутність та особливості публічної діяльності державних службовців / Т. В. Камок // Актуальні проблеми державного управління. — 2012. — № 1. — С. 382-388.
36. Клемпарський М. М. Теоретичні та правові засади становлення і розвитку державної служби в Україні / М. М. Клемпарський // Актуальні проблеми права: теорія і практика. — 2012. — № 24. — С. 254-263.
37. Копетюк М. І. Теоретико-правові аспекти правоохоронного органу і правоохоронної діяльності / М. І. Копетюк // Науковий вісник Волинського національного університету імені Лесі Українки. — 2010. — № 5. — С. 18-21.
38. Корнута Л. М. Дисциплінарна відповідальність державного службовця в Україні: теоретичний та практичний аспекти / Л. М. Корнута // Актуальні проблеми держави і права. — 2011. — Вип. 62. — С. 84-90.
39. Косаренко О. І. Суд і адвокат: проблеми етики взаємовідносин / О. І. Косаренко // Вісник Академії адвокатури України. — 2011. — № 3 (22). — С. 189-196.
40. Котикова О. М. Дослідження психолого-педагогічних аспектів професійної діяльності юриста / О. М. Котикова // Форум права. — 2010. — № 6. — С. 43-49.
41. Котикова О. М. Формування змісту вищої юридичної освіти на основі структурно-функціонального аналізу професійної діяльності юриста / О. М. Котикова // Держава і право. — 2010. — № 5. — С. 45-48.
42. Кузьменко О. В. Специфіка консультативної діяльності у професійній праці юристів / О. В. Кузьменко, М. Є. Василенко // Таврійський вісник освіти. — 2012. — № 2 (38). — С. 92-98.
43. Кулик Д. О. Сучасний стан організаційно-правового забезпечення функціонування інституту державної служби в Україні / Д. О. Кулик // Актуальні проблеми права: теорія і практика. — 2013. — № 27. — С. 307-315.

44. Курочка Л. Принципи державної служби в Україні: сучасні підходи / Л. Курочка // Вісник Національної академії державного управління при Президентові України. — 2012. — Вип. 3. — С. 66-72.
45. Лановенко І. І. Психологічне забезпечення підготовки фахівця-юриста до майбутньої професійної діяльності / І. І. Лановенко // Збірник наукових праць. Психологічні науки. — 2011. — Т. 2. — С. 202-204.
46. Левченко І. В. Етика нотаріальної діяльності / І. В. Левченко, В. В. Клемпарська // Бюлетень Міністерства юстиції України. — 2013. — № 9. — С. 44-49.
47. Липовська Н. А. Професійна ідентичність державних службовців як наукова проблема / Н. А. Липовська, М. О. Маланчій // Аспекти публічного управління. — 2013. — № 2. — С. 55—61.
48. Луценко О. Є. Поняття та ознаки дисциплінарного проступку державних службовців / О. Є. Луценко // Актуальні проблеми права: теорія і практика. — 2013. — № 26. — С. 349-358.
49. Луцький М. І. Психологічні аспекти формування професійної культури юристів в Україні / М. І. Луцький // Науково-інформаційний вісник. — 2009. — №9. — С. 15-18.
50. Лясковець О. В. Модель професійної правової культури правоохоронців щодо забезпечення прав людини у сфері охорони громадського порядку / О. В. Лясковець // Право і суспільство. — 2015. — № 3(1). — С. 80-86.
51. Мануйлов Є. М. Естетична культура як зміст освіти майбутнього фахівця права / Є. М. Мануйлов // Вісник Національної юридичної академії України імені Ярослава Мудрого. — №5. — 2009. — 20 с.
52. Мартянова Т. С. Етичні вимоги до суб'єктів правозастосовної діяльності / Т. С. Мартянова // Часопис Київського університету права. — 2012. — № 3. — С. 70-74.
53. Маршалок С. І. Психологічні особливості професійної діяльності фахівців юридичної сфери / С. І. Маршалок // Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. — 2013. — Вип. 1 (1). — С. 179-187.
54. Мельник О. М. Гарантії забезпечення реалізації правового статусу працівників органів державної митної служби України / О. М. Мельник // Європейські перспективи. — 2012. — № 4 (1). — С. 55-59.
55. Мержвинський В. В. Комунікативні аспекти в підготовці та професійній діяльності юриста: постановка питання / В. В. Мержвинський // Держава і право. — 2011. — № 4. — С. 12-19.
56. Микітенко А. В. Іноземний адвокат в Україні: деякі аспекти діяльності / А. В. Микітенко // Бюлетень Міністерства юстиції України. — 2013. — № 5. — С. 14-16.
57. Михайленко О. В. Теоретичні аспекти формування професійних якостей майбутнього фахівця-юриста / О. В. Михайленко // Наукові записки НДУ ім. М. Гоголя. — 2011. — №2. — С. 102-106.

58. Наливайко Л. Р. Проблеми правового регулювання інституту державної служби в Україні / Л. Р. Наливайко // Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ. — 2011. — № 4. — С. 15-20.
59. Олійник І. Л. Компетенція керівників державної служби в державному органі / І. Л. Олійник // Європейські перспективи. — 2012. — № 4 (1). — С. 79-84.
60. Остапенко В. І. Окремі питання оптимізації моделі професійної підготовки прокурорів в Україні / В. І. Остапенко // Бюлетень міністерства юстиції України. — 2013. — № 12. — С. 183-190.
61. Петренко І. В. Правова природа державної служби зайнятості України / І. В. Петренко // Європейські перспективи. — 2012. — № 2 (2). — С. 164-169.
62. Плецан Х. В. Професіоналізм як чинник реалізації успішної професійної діяльності державних службовців / Х. В. Плецан // Актуальні проблеми державного управління. — 2012. — № 1. — С. 417-426.
63. Плоский К. Основні проблеми та напрями залучення молоді до державної служби / К. Плоский // Вісник Національної академії державного управління при Президентові України. — 2009. — Вип. 3. — С. 263-270.
64. Плотніченко В. А. Поняття та характеристика права на державну службу / В. А. Плотніченко // Актуальні проблеми держави і права. — 2012. — Вип. 64. — С. 145-153.
65. Плотніченко В. А. Конкурсний відбір осіб на заміщення вакантних посад державної служби: недосконалість правового регулювання / В. А. Плотніченко // Актуальні проблеми права: теорія і практика. — 2012. — № 24. — С. 371-379.
66. Подкопаєв С. Проблеми законодавчого регулювання дисциплінарної відповідальності суддів / С. Подкопаєв // Вісник Національної академії прокуратури України. — 2011. — № 2. — С. 83-86.
67. Прохоренко О. О. Зміст і сутність правової свідомості майбутніх юристів як основа професійно-правової діяльності / О. О. Прохоренко // Часопис Національного університету «Острозька академія». — 2010 — С. 23-29.
68. Радомський І. П. Професійне спілкування в юридичній діяльності / І. П. Радомський // Держава і право. — 2009. — С. 32-38.
69. Рижиков В. С. Зміст та складові підготовки майбутніх юристів відповідно професіограми / В. С. Рижиков // Вісник Національної академії Державної прикордонної служби України. — 2011. — С. 12-17.
70. Рижиков В. С. Формування юридичної та економічної культури майбутніх фахівців, як складових професійної підготовки юриста / В. С. Рижиков // Держава і право. — 2011. — С. 21-27.
71. Рикова Л. О. Формування кадрового резерву державної служби в Україні / Л. О. Рикова // Актуальні проблеми державного управління. — 2012. — № 2. — С. 358—364.
72. Романова А. С. Чинники формування естетичної культури юриста / А. С. Романова // Митна справа. — 2012. — № 4 (82). — С. 59-62.

73. Романюк Л. В. Теоретико-правові засади здійснення управлінської діяльності в органах внутрішніх справ / Л. В. Романюк // Ученые записки Таврического национального университета им. В. И. Вернадского. — 2010. — Т. 23. — С. 202-210.
74. Руденко Г.М. Проблеми кадрового складу державної служби в Україні та шляхи їх вирішення / Г.М. Руденко // Вісник Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля. — 2013. — № 16. — С. 58-62.
75. Руколянська Н. В. Особливості деонтологічного підходу до професійної підготовки майбутніх юристів / Н. В. Руколянська // Форум права. — 2010. — С. 17-23.
76. Рунова Н. О. Державна служба як різновид публічної державної служби в Україні: проблеми інституалізації / Н. О. Рунова // Публічне право. — 2013. — № 2. — С. 241-246.
77. Рунова Н. О. Принципи державної служби України / Н. О. Рунова // Актуальні проблеми права: теорія і практика. — 2012. — № 24. — С. 415-423.
78. Савельєва М. О. Правова природа праці державних службовців / М. О. Савельєва // Актуальні проблеми права: теорія і практика. — 2012. — № 24. — С. 441-446.
79. Савіщенко В. М. Соціально-професійна компетентність юриста / В. М. Савіщенко // Правова держава. — 2011. — С. 32-38.
80. Самандас Н. В. Зміст професійної підготовки поліцейських у Російській імперії в кінці ХІХ — на початку ХХ століть / Н. В. Самандас // Бюлетень Міністерства юстиції України. — 2013. — № 6. — С. 45-51.
81. Саражинська І. До проблеми формування моделі фахівця правоохоронної сфери / І. Саражинська // Форум права. — 2009. — С. 12-19.
82. Сидоренко Н. С. Структурні компоненти професійної культури державних службовців / Н. С. Сидоренко // Аспекти публічного управління. — 2013. — № 1. — С. 84-91.
83. Сіцинська М. Сутнісні характеристики та соціальний характер державної служби / М. Сіцинська // Вісник Національної академії державного управління при Президентові України. — 2009. — Вип. 3. — С. 50-56.
84. Скомороха Л. Питання професійно-психологічного добору кандидатів на посади суддів в Україні та міжнародний досвід / Л. Скомороха // Право України. — 2012. — № 11/12. — С. 336-348.
85. Скомороха Л. Правове положення морально-етичного аспекту посади судді в Україні, інтеграція окремих міжнародних тенденцій / Л. Скомороха // Право України. — 2013. — № 5. — С. 362-373.
86. Скрипнюк В. Праволюдінна парадигма в діяльності органів виконавчої влади сучасної України / В. Скрипнюк // Юридична Україна. — 2014. — № 2. — С. 13-19.
87. Скрипнюк В. Система організації державних органів у контексті забезпечення принципу поділу влади (органи прокуратури) / В. Скрипнюк // Юридична Україна. — 2014. — № 4. — С. 9-14.

88. Скрыбін О. М. Юридично-психологічні аспекти професійної підготовки майбутніх адвокатів / О. М. Скрыбін // Право і суспільство. — 2011. — № 1. — С. 236-240.
89. Скубак Е. О. Проблема визначення юридичного статусу державного службовця в системі трудового законодавства України / Е. О. Скубак // Актуальні проблеми права: теорія і практика. — 2012. — № 24. — С. 447-450.
90. Снігур І. Й. До питання про обмеження наукової та викладацької діяльності державних службовців / І. Й. Снігур // Вісник Академії адвокатури України. — 2012. — Число 3. — С. 183-186.
91. Стець О. М. Принципи управління державною службою в Україні / О. М. Стець // Актуальні проблеми держави і права. — 2011. — Вип. 57. — С. 98-106.
92. Стець О. М. Цілі, завдання і функції управління державною службою в Україні / О. М. Стець // Актуальні проблеми держави і права. — 2011. — Вип. 58. — С. 247-253.
93. Стрельцов В. Ю. Новелізація ціннісних засад державної служби України та європейський адміністративний простір / В. Ю. Стрельцов, Н. А. Гнидюк // Актуальні проблеми державного управління. — 2012. — № 1. — С. 64-70.
94. Сунегін С. О. Принцип рівності у праві в контексті ціннісних орієнтацій суспільства: сучасні реалії та тенденції розвитку / С. О. Сунегін // Бюлетень міністерства юстиції України. — 2014. — № 3. — С. 87-86.
95. Сущенко В. М. Професійна відповідальність юриста: деонтологічні та правові проблеми / В. М. Сущенко // Правова держава. — 2011. — № 4. — С. 45-49.
96. Тимофієв В. Г. Розв'язання конфліктів у сфері державної служби: ситуативний підхід [Електронний ресурс] / В. Г. Тимофієв. // Державне управління: теорія та практика. — 2012. — № 2. — Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Dutp_2012_2_27
97. Ткач Г. Принципи службової діяльності у новому Законі України «Про державну службу» / Г. Ткач // Вісник Академії правових наук України. — 2013. — № 1. — С. 176-185.
98. Тодика Ю. М. Конституційні засади формування правової культури : монографія / Ю. М. Тодика. — Х. : РАЙДЕР, 2001. — 160 с.
99. Фесенко Н. С. Політико-адміністративна дихотомія як основа організаційної структури державної служби / Н. С. Фесенко, Ю. В. Афанасьєва // Актуальні проблеми державного управління. — 2012. — № 1. — С. 401-410.
100. Фоменко Д. О. Щодо питання стосовно надання статусу державних службовців науково-педагогічним працівникам / Д. О. Фоменко // Актуальні проблеми права: теорія і практика. — 2012. — № 25. — С. 541-548.
101. Целуйко М. Ф. Види та структура професійно-правової культури / М. Ф. Целуйко, О. В. Усенко // Право і суспільство. — 2011. — № 1. — С. 61-65.

102. Ценко М. Б. Етикет у вихованні майбутнього юриста / М. Б. Ценко // Вісник Національної юридичної академії України імені Ярослава Мудрого. — 2010. — № 5. — С. 265-267.
103. Цип'ящук М. Б. Професійне мислення юристів: теоретичні основи дослідження / М. Б. Цип'ящук // Часопис Національного університету «Острозька академія». Серія «Право». — 2011. — № 2 (4). — С. 21-27.
104. Цільмак О. М. Психологічна структура слідчої діяльності / О. М. Цільмак // Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ — 2012. — Вип. 2 (1) — С. 330-337.
105. Чапка М. Формування позиції юристів і професіоналізація діяльності / М. Чапка, А. Йохимчик // Проблеми загальної та педагогічної психології. — 2009. — С. 292-297.
106. Черниш В. Професійний обов'язок як структурний елемент деонтологічних засад діяльності нотаріуса / В. Черниш // Юридична Україна. — 2014. — № 5. — С. 22-26.
107. Чехова Н. М. Стандарти державної служби України: сучасний рівень та потреба в запозиченні Європейського досвіду / Н. М. Чехова // Юридичний вісник. — 2013. — № 4 (29). — Ст. 74-78.
108. Чорнобиль І. Є. Організація праці державних службовців на сучасному етапі / І. Є. Чорнобиль // Ефективність державного управління. — 2013. — Вип. 35. — С. 259-267.
109. Шевченко Є. Причини та чинники професійної деформації правосвідомості юристів / Є. Шевченко // Вісник прокуратури. — 2013. — № 2. — С. 88-94.
110. Шукліна Н. Г. Професійний розвиток судді: виклики сьогодення / Н. Г. Шукліна // Вісник господарського судочинства. — 2013. — № 3. — С. 64-68.
111. Шульженко Д. І. Етичні норми поведінки з аутичними людьми для правозахисників / Д. І. Шульженко // Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. — 2012. — Вип. 2 (1). — С. 347-356.
112. Щегорцова В. М. Управління мотивацією праці державних службовців в органах виконавчої влади України / В. М. Щегорцова // Актуальні проблеми державного управління. — 2011. — № 2. — С. 356-363.
113. Яновська О. Г. Питання формування етико-психологічних якостей прокурорів та адвокатів у процесі професійного навчання / О. Г. Яновська // Часопис Київського університету права. — 2011. — № 2. — С. 267-271.

САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТІВ

Підготовка до семінарських занять допомагає глибше вивчити основні теми дисципліни «Публічна служба в Україні», оволодіти вмінням самостійно працювати з Конституцією України, законами, іншими нормативно-правовими актами та спеціалізованою літературою.

Самостійна робота здійснюється у таких формах:

- виконання домашніх завдань;
- складання схем, таблиць з тем курсу «Публічна служба в Україні»;
- підготовка наукових доповідей та рефератів з тем, зазначених в програмі курсу;
- складання процесуальних документів;
- робота як з нормативними актами внутрішнього законодавства, так і з міжнародними актами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, та іншими міжнародними актами, а також тлумачення їх відповідно до конкретних обставин;
- доопрацювання матеріалів лекції шляхом пошуку додаткової спеціалізованої літератури та опрацювання нормативно-правових актів;
- робота в інформаційних мережах;
- опрацювання додаткової спеціалізованої літератури;
- складання конспектів тем, що виносяться на самостійне вивчення.

Підготовка до семінарських занять передбачає вирішення ситуаційних задач з відповідної теми. Вирішення ситуаційних задач передбачає ретельне вивчення всіх питань семінарського заняття, ознайомлення з рекомендованою літературою, опрацювання та детальний аналіз нормативних джерел з відповідної теми.

Розглядаючи конкретне завдання, необхідно дослідити всі обставини казусу і чітко відповісти на поставлені після завдання питання. Відповіді мають носити розширений та обґрунтований характер, обов'язково із посиланням на норми того чи іншого нормативного акту, а також на монографічне або навчально-методичне джерело, яке використовувалося.

Складаючи схеми чи таблиці, необхідно ознайомитися зі всіма матеріалами відповідної теми, опрацювати нормативно-правові акти та іншу спеціалізовану літературу. Виклад матеріалу в схемах та таблицях повинен бути стислим, максимально інформованим. Текстову інформацію, що подано в схемах та таблицях, потрібно ретельно перевірити на відсутність орфографічних, граматичних чи стилістичних помилок. Схеми, таблиці мають бути подані на електронному носії та у роздрукованому вигляді. Усі схеми повинні бути підписані і обов'язково сформовані в окрему папку.

ІНДИВІДУАЛЬНА РОБОТА СТУДЕНТІВ

Однією з форм організації навчального процесу в умовах кредитно-модульної системи є індивідуальна робота студентів.

Індивідуальна робота студентів з дисципліни «Публічна служба в Україні» може включати:

- написання наукових статей та тез наукових доповідей;
- участь у студентських конференціях, конкурсах, олімпіадах, наукових засіданнях, науково-практичних семінарах, колоквіумах тощо;
- участь у роботі студентського наукового гуртка з конституційного права України;
- анотацію прочитаної додаткової літератури з навчальної дисципліни, бібліографічний опис літератури;
- зібрання постатейного матеріалу та письмовий аналіз конституційного законодавства України;
- розробка мультимедійних презентацій у вигляді спеціально підготовленого слайд-шоу, де матеріал подається у вигляді схем, діаграм, статистичних даних тощо;
- написання наукових доповідей, рефератів та їх презентація на семінарських заняттях.

Вибір видів індивідуальної роботи здійснюється студентом за власними інтересами та попереднім узгодженням з викладачем. Тематику та форму індивідуальної роботи студент отримує на початку навчального року і здає роботу у визначені строки. Організацію, контроль та оцінювання якості виконання індивідуальної роботи студентів здійснює науковий керівник. Індивідуальна робота подається на кафедру для перевірки до початку екзаменаційної сесії.

ПОРЯДОК ПРОВЕДЕННЯ МОДУЛЬНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ

Принципи і види контролю знань студентів з дисципліни «ПУБЛІЧНА СЛУЖБА В УКРАЇНІ»

Контроль знань є складовою багатогранного навчального процесу в Дніпропетровському державному університеті внутрішніх справ і являє собою організацію зворотного зв'язку як засобу управління навчально-виховним процесом.

Показники контролю знань студентів – основа для судження про результаті навчання та для вирішення таких питань, як ступінь опанування навчальної програми, переведення на наступний курс.

Результати контролю знань слугують основним показником, за яким оцінюється робота окремого студента, академічної групи, курсу, факультету в цілому, а також робота викладача.

За умови вірної організації контроль знань слугує і навчальним, виховним, організаційним, розвиваючим, методичним та іншим цілям.

Контроль знань ґрунтується на таких основних **принципах**:

- перевірка й оцінка знань студентів мають відображати рівень засвоєння знань та стимулювати студентів до досягнення нових успіхів;
- перевірка й оцінювання знань мають проводитися систематично, планово, у нерозривному зв'язку з усім процесом навчання; послідовно з поступовим ускладненням завдань, змісту й методики;
- перевірка й оцінювання знань здійснюються з урахуванням індивідуальних особливостей і особистих успіхів кожного окремого студента;
- диференціація оцінок має здійснюватися за заздалегідь визначеними об'єктивними критеріями;
- оцінка знань студента повинна відповідати істинній якості та кількості засвоєних знань, умінь і навичок.

Контроль знань з дисципліни «Публічна служба в Україні», що викладається на кафедрі загальноправових дисциплін складається з двох блоків планових заходів:

- 1) модульний контроль знань студентів;
- 2) підсумковий контроль знань студентів.

Оцінювання модульного контролю студента

Модульний контроль знань студента є невід'ємною частиною всього навчального процесу й засобом виявлення ступеня засвоєння студентом програмного матеріалу. Модульний контроль роботи студента впродовж семестру має:

- допомагати студентові в організації його роботи;
- привчати студента до систематичного опрацювання матеріалу й підготовки до сприйняття наступних тем із програми дисципліни;
- виявити ступінь відповідальності студента та його ставлення до роботи, причини, що перешкоджають виконувати навчальну програму;
- стимулювати активність та інтерес студента у вивченні дисципліни;
- виявити обсяг, глибину та якість сприйняття студентом матеріалу, який вивчається;
- визначити прогалини в знаннях та способи їх усунення;
- виявити рівень опанування навичками самостійної роботи.

Оцінювання модульного контролю студента в семестрі проводиться за двома основними **напрямами (об'єктами контролю)**:

- 1) систематичність та активність роботи на семінарських заняттях;
- 2) виконання завдань для самостійного опрацювання.

Підсумковий контроль знань студентів

Підсумковий контроль знань студентів охоплює результати оцінювання модульного контролю та екзамен. **Метою підсумкового контролю** знань є визначення дійсного рівня та змісту знань студентів з конкретної дисципліни за обсягом, якістю, глибиною та вмінням застосовувати одержані знання у практичній діяльності відповідно до моделі конкретного освітньо-кваліфікаційного рівня.

Підсумковий контроль знань з цієї дисципліни проводиться у формі екзамену. Питання до екзамену є вузловими, узагальненими, комплексними, потребують творчого підходу під час побудови відповіді та вміння синтезувати отримані знання.

Питання до екзамену відбираються в межах програмних питань, що становлять зміст навчальної дисципліни. Програмні питання доводяться до студентів на початку навчального семестру.

Передумовою для успішного складання екзамену з дисципліни є поточна робота протягом семестру.

РЕЙТИНГОВА СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ УСПІШНОСТІ НАВЧАННЯ З ДИСЦИПЛІНИ «ПУБЛІЧНА СЛУЖБА В УКРАЇНІ»

1. Загальні положення

1.1. Положення про рейтингову систему оцінювання успішності навчання (далі – РСО), які встановлюють особливості рейтингу з кредитних модулів, методику його розрахунку та принципи використання, розробляється, обговорюється й ухвалюється до початку семестру, в якому вивчається дисципліна «Публічна служба в Україні», на початку навчального року доводиться до студентів і протягом навчального року залишаються незмінними.

1.2. В основу РСО покладено поопераційний контроль і накопичення рейтингових балів за різнобічну навчально-пізнавальну діяльність студентів у процесі навчання.

Метою рейтингової системи оцінювання є:

- інтенсифікація навчального процесу та підвищення якості підготовки фахівців;
- підвищення мотивації студентів до активного, свідомого навчання, систематичної самостійної роботи протягом семестру та відповідальності за результати навчальної діяльності;
- встановлення постійного зворотного зв'язку з кожним студентом та своєчасне коригування його навчальної діяльності;
- забезпечення змагальності та здорової конкуренції в навчанні;
- підвищення об'єктивності оцінювання рівня підготовки студентів;
- зменшення психологічних, емоційних і фізичних перевантажень у період екзаменаційних сесій.

1.3. Положення про РСО є додатком до робочої навчальної програми дисципліни «Публічна служба в Україні».

1.4. Основою для розробки РСО є розподіл аудиторного часу на певні види навчальних занять, які заплановані в робочих навчальних планах, модульні контролю, індивідуальні завдання тощо.

2. Система оцінювання

2.1. У Дніпропетровському державному університеті внутрішніх справ встановлюється єдина максимальна сума балів – **100 балів**. Тобто, це максимально можлива сума балів за всі види робіт з даного модуля: семінарські, практичні та інші заняття; контрольні роботи; самостійне вивчення першоджерел, тем і розділів; робота за індивідуальним планом; колоквиуми, написання тез тощо.

2.2. Оцінка всіх модульних завдань визначається на основі розроблених кафедрою загальноправових дисциплін критеріїв. Складова модульного контролю має бути не більше 40 балів.

2.3. Встановлюються максимальні суми балів за виконання: завдань, виконаних у рамках аудиторних занять, – 30 балів, самостійної роботи, виконання індивідуальних завдань – 30 балів, завдань, винесених на модульний контроль, – 40 балів.

2.4. Студентам, які повністю виконали навчальний план, позитивно атестовані з дисципліни «Публічна служба в Україні» за результатами модульних контролів (отримали 60 балів і вище) на останньому тижні теоретичного навчання за їх згодою в заліково-екзаменаційній відомості проставляється рейтинговий бал і відповідна оцінка за 4-х бальною шкалою.

2.5. За бажанням студент може скласти підсумковий екзамен з метою підвищення оцінки, отриманої за результатами модульних контролів. Складова екзаменаційного контролю має бути не більше 40 балів.

2.6. Викладач зобов'язаний розробити конкретний перелік робіт, які зобов'язаний виконати студент, та критерії їх оцінки (чіткі критерії оцінювання модулів, самостійної роботи, індивідуального завдання, контрольної роботи і т.п.) та довести їх до відома студентів на початку вивчення дисципліни «Публічна служба в Україні».

2.7. Під час контролю систематичності та активності роботи студентів оцінці можуть підлягати: відвідування семінарських і практичних занять, активність та рівень знань при обговоренні питань семінарів, результати виконання лабораторних робіт, проведення розрахунків, завдання для самостійного вивчення, підготовка рефератів та їх презентація, участь у студентських конференціях, гуртках, наукових конкурсах та олімпіадах, інші форми робіт.

2.8. Кафедра загальноправових дисциплін і викладачі можуть встановлювати заохочувальні бали за активну участь в обговоренні навчального матеріалу, творче виконання завдань, за додаткову індивідуальну роботу, яка сприяє поглибленому вивченню курсу «Публічна служба в Україні» (написання і захист реферату, огляд літератури, участь у науковій роботі, публікації статей, олімпіадах, конференціях, виставках, заявках на винаходи тощо), а також вилучати бали за пропуски занять, несвоєчасне виконання завдань тощо. Слід однак мати на увазі, що під час додаткового нарахування балів їх загальна сума не повинна перевищувати максимально допустиме значення.

3. Переведення значення рейтингових оцінок з кредитного модуля в ECTS та традиційні оцінки

3.1. Встановлюється порядок перерахунку рейтингових показників 100-бальної університетської шкали оцінювання в традиційну бальну шкалу та європейську шкалу ECTS:

За шкалою ECTS	За національною шкалою	За шкалою навчального закладу
A	відмінно	90–100
BC	добре	75–89
DE	задовільно	60–74
FX	незадовільно з можливістю повторного складання	35–59
F	незадовільно з обов'язковим повторним курсом	1–34

FX означає: «незадовільно» – необхідно виконати певну додаткову роботу для успішного складання;

F означає: «незадовільно» – необхідна значна подальша робота.

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДЛЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ (ЕКЗАМЕНУ) З КУРСУ «ПУБЛІЧНА СЛУЖБА В УКРАЇНІ»

Екзамен є остаточною формою контролю з навчальної дисципліни «Публічна служба в Україні», засобом виявлення і оцінки результатів навчального процесу.

Мета екзамену полягає у завершенні курсу вивчення «Публічна служба в Україні», оцінити рівень отриманих студентами знань.

Критерії оцінювання:

«Відмінно» – якщо студент глибоко у повному обсязі засвоїв програмний матеріал; вичерпно та послідовно, грамотно й логічно його висловлює; вільно володіє понятійним апаратом з навчальної дисципліни; виявляє вміння самостійно узагальнювати та висловлювати матеріал, не допускаючи помилок.

«Добре» – якщо студент твердо знає програмний матеріал, грамотно і по суті висловлює його, не допускає важливих неточностей у відповіді на запитання; має незначні зауваження під час надання відповідей.

«Задовільно» – якщо студент засвоїв основний матеріал, але не знає окремих подробиць, допускає неточності, недостатньо правильні формулювання, порушує послідовність у викладенні програмного матеріалу та вагається при виконанні завдань, не вміє обґрунтовувати власні судження та наводить власні приклади.

«Незадовільно» – якщо студент не знає більшої частини програмного матеріалу, допускає суттєві помилки, з великими труднощами відповідає на питання, не володіє понятійним апаратом з курсу.

1. Поняття, сутність та ознаки публічної служби.
2. Публічна служба як наука: поняття, основні напрями, методи, джерела.
3. Публічна служба як навчальна дисципліна: поняття та система.
4. Історія виникнення та розвитку публічної служби в Україні. Основні концепції публічної служби.
5. Основні поняття та категорії теорії публічної служби.
6. Правові джерела публічної служби в Україні.
7. Принципи та система публічної служби в Україні. Співвідношення понять «державна служба», «публічна служба» та «муніципальна служба».
8. Мета, завдання та функції публічної служби в Україні.
9. Публічна служба як механізм зв'язку між державою і громадянином.
10. Публічна служба: критерії класифікації та види.
11. Сутність правового поняття «державний службовець». Категорії посад державних службовців.
12. Класифікація адміністративних посад державної служби та рангів державних службовців.
13. Правовий статус державного службовця: нормативно-правове закріплення та характеристика основних положень.
14. Проблемні аспекти регулювання й закріплення правового статусу

державного службовця в Україні.

15. Права й обов'язки державних службовців: нормативно-правова регламентація, види та їх характеристика.
16. Класифікація загальних обов'язків державного службовця: критерії та види.
17. Профіль професійної компетентності посади державної служби.
18. Службова дисципліна державного службовця.
19. Юридична відповідальність державних службовців: поняття, види та їх характеристика.
20. Поняття дисциплінарної відповідальності державного службовця та підстави притягнення до неї.
21. Майнова відповідальність державного службовця: поняття, підстави та порядок притягнення. Право регресу держави до винного державного службовця.
22. Відшкодування шкоди державним службовцем: нормативно-правова регламентація та зміст.
23. Адміністративна відповідальність державного службовця: поняття, підстави та нормативно-правова регламентація.
24. Кримінальна відповідальність державного службовця: підстави та порядок притягнення.
25. Порядок проведення службового розслідування.
26. Поняття та зміст дисциплінарного стягнення.
27. Рішення про застосування дисциплінарного стягнення: види та порядок застосування дисциплінарних стягнень.
28. Оскарження рішення про застосування дисциплінарного стягнення. Зняття дисциплінарного стягнення: підстави та порядок реалізації.
29. Особливості й підстави звільнення державного службовця від юридичної відповідальності.
30. Державна служба в органах законодавчої, виконавчої та судової влади.
31. Виконавча гілка влади як складова системи державного управління в Україні. Система центральних органів виконавчої влади.
32. Регіональні та місцеві органи виконавчої влади. Виконавчі органи місцевих рад.
33. Моделі зарубіжної державної служби.
34. Особливості державної служби деяких зарубіжних країн.
35. Основні напрями реформування зарубіжної державної служби.
36. Службова кар'єра: поняття, основні елементи та їх характеристика.
37. Прийняття на державну службу: основні етапи проведення процедури та їх характеристика.
38. Право на державну службу, вимоги до вступу на державну службу.
39. Обмеження та заборони, що встановлюються для державних службовців під час проходження державної служби: загальна характеристика.
40. Порядок проведення конкурсу на зайняття вакантних посад державної служби.
41. Специфіка прийняття на державну службу на позаконкурсній основі.

42. Порядок призначення на посаду державної служби.
43. Стажування державних службовців та їх оцінювання.
44. Проходження державної служби: основні етапи та їх характеристика.
45. Сутність переважного права на просування по службі.
46. Кадровий резерв для зайняття посад державних службовців й просування по службі.
47. Організаційні засади професійного навчання державних службовців у системі підвищення кваліфікації.
48. Атестація державного службовця: підстави, порядок проведення та її результати.
49. Поняття та види роботи державного службовця за сумісництвом.
50. Припинення державної служби: зміст, підстави та характеристика основних положень порядку проведення.
51. Відставка державного службовця: поняття та підстави. Характеристика відмови у прийнятті відставки.
52. Граничний вік перебування на державній службі та його вплив на кар'єру державного службовця.
53. Сутність і напрями матеріального та соціально-побутового забезпечення державних службовців.
54. Робочий час, час відпочинку, відпустки державного службовця.
55. Оплата праці державних службовців.
56. Право державних службовців на гарантії та компенсації у сфері оплати праці. Доплата за ранг державного службовця.
57. Пенсійне забезпечення державних службовців.
58. Поняття спеціалізованої державної служби та її різновиди.
59. Особливості становлення та розвитку спеціалізованої державної служби в Україні.
60. Підсистеми спеціалізованої державної служби: поняття, види та їх характеристика.
61. Особливості звань (чинів) службовців спеціалізованої державної служби.
62. Особливості матеріально-побутового забезпечення службовців деяких видів спеціалізованої держслужби.
63. Службовці спеціалізованої державної служби, їх правовий статус.
64. Система військових звань та посад збройних сил України.
65. Система спеціальних звань митної служби.
66. Система спеціальних звань фіскальної служби.
67. Система класних чинів працівників прокуратури.
68. Система посад і рангів службовців дипломатичної служби.
69. Система посад і рангів посадових осіб місцевого самоврядування.
70. Основні принципи служби в органах місцевого самоврядування: поняття, види та загальна характеристика.
71. Припинення спеціалізованої державної служби та підстави такого припинення.
72. Звільнення службовця з посади в спеціалізованому державному органі: підстави та порядок проведення.

73. Етика державного управління і етична культура державних службовців: поняття, ознаки та загальна характеристика.
74. Політична нейтральність державного службовця як необхідна вимога його професійної діяльності.
75. Естетична культура державних службовців: поняття, складові та їх характеристика.
76. Складові естетичної культури державного службовця: характеристика основних положень.
77. Класифікація загальних обов'язків державного службовця: критерії та види.
78. Основні етичні принципи державного службовця: види та їх характеристика.
79. Загальна характеристика основних складових моралі.
80. Управління державною службою та його методи.
81. Органи управління державною службою, їх види.
82. Спеціальний статус Національного агентства з питань державної служби та його структура.
83. Основні завдання й напрями діяльності кадрової служби.
84. Кадрова політика у сфері державної служби: поняття й зміст.
85. Роль і місце контролю в управлінні державною службою.
86. Поняття й зміст фінансового контролю державних службовців.
87. Подання декларацій осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування.
88. Здійснення антикорупційного контролю при прийнятті кандидата на посаду державної служби.
89. Протидія корупції у системі державної служби: нормативно-правове закріплення, напрями та зміст.
90. Реформування державної служби в контексті адміністративної реформи.

ВІДПОВІДІ ДО ТЕСТОВИХ ЗАВДАНЬ**Тема 1. Виникнення державної служби в Україні та її сутність, основні категорії та поняття державної служби**

1) г; 2) а; 3) г; 4) а; 5) б; 6) в; 7) г; 8) в; 9) в; 10) б; 11) г; 12) а; 13) в; 14) г; 15) в; 16) б; 17) б; 18) а; 19) г; 20) б; 21) б; 22) б; 23) д; 24) в; 25) б.

Тема 2. Статус державних службовців в Україні

1) а; 2) в; 3) б; 4) в; 5) а; 6) в; 7) б; 8) а; 9) в; 10) а; 11) б; 12) б; 13) а; 14) б; 15) а; 16) а; 17) в; 18) б; 19) в; 20) б; 21) в; 22) в; 23) а; 24) б; 25) в.

Тема 3. Управління державною службою в Україні. основні напрямки реформування державної служби

1) в; 2) г; 3) в; 4) г; 5) г; 6) а; 7) г; 8) г; 9) а; 10) г; 11) д; 12) б; 13) а; 14) в; 15) г; 16) г; 17) б; 18) б; 19) г; 20) в; 21) г; 22) б; 23) в; 24) б; 25) в.

Тема 4. Досвід державної служби в зарубіжних країнах

1) а; 2) а; 3) в; 4) б; 5) в; 6) д; 7) б; 8) г; 9) в; 10) д; 11) а; 12) б; 13) д; 14) в; 15) а; 16) д; 17) в; 18) б; 19) б; 20) г; 21) г; 22) в; 23) д; 24) а; 25) б

Тема 5. Порядок проходження державної служби в Україні та кар'єра державних службовців

1) а; 2) б; 3) а; 4) в; 5) а; 6) в; 7) б; 8) а; 9) а; 10) в; 11) б; 12) б; 13) б; 14) б; 15) б; 16) а; 17) б; 18) а; 19) б; 20) в; 21) в; 22) а; 23) б; 24) а; 25) в.

Тема 6. Матеріальне та соціально-побутове забезпечення державних службовців

1) а; 2) д; 3) в; 4) б; 5) г; 6) д; 7) д; 8) б; 9) в; 10) в; 11) в; 12) а; 13) в; 14) а; 15) б; 16) в; 17) в; 18) в; 19) д; 20) б; 21) а; 22) в; 23) д; 24) в; 25) д.

Тема 7. Особливості спеціалізованої державної служби в Україні

1) г; 2) б; 3) б; 4) б; 5) а; 6) г; 7) а; 8) б; 9) а; 10) б; 11) г; 12) а; 13) б; 14) в; 15) а; 16) б; 17) в; 18) б; 19) в; 20) а; 21) б; 22) г; 23) в; 24) а; 25) а.

Тема 8. Етика та естетична культура державних службовців

1) а; 2) б; 3) г; 4) в; 5) в; 6) б; 7) б; 8) б; 9) в; 10) в; 11) б; 12) г; 13) в; 14) а; 15) б; 16) г; 17) г; 18) б; 19) а; 20) в; 21) а; 22) г; 23) а; 24) а; 25) г.

ДЛЯ НОТАТОК

ДЛЯ НОТАТОК

ДЛЯ НОТАТОК

Методичне видання

ПУБЛІЧНА СЛУЖБА В УКРАЇНІ

**Методичні рекомендації
для підготовки до семінарських занять
(для студентів V курсу факультету № 2 ННІ ПОЗН)**

*За загальною редакцією
доктора юридичних наук, професора
Л.Р. Наливайко*

Відповідальний за випуск

Л.Р. Наливайко

Коректор

Л.Р. Наливайко